

XEDAPEN OROKORRAK

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA ETA KULTURA SAILA

3546

104/2016 DEKRETUA, uztailaren 7koa, Euskal Autonomia Erkidegoan emango diren Oinarrizko Lanbide Heziketako 20 tituluren curriculumak ezartzen dituena.

Kualifikazioei eta Lanbide Heziketari buruzko ekainaren 19ko 5/2002 Lege Organikoaren 10.1 artikulua ezartzen duenez, Estatuko Administrazio Orokorrak finkatuko ditu Lanbide Kualifikazioen Katalogo Nazionalean aditzera emandako lanbide-prestakuntzako eskaintzak osatuko dituzten profesionaltasun-ziurtagiriak eta -tituluak, betiere Konstituzioaren 149.1.30 eta 7. artikuluan xedatutakoaren arabera eta Lanbide Heziketaren Kontseilu Nagusiari kontsultatu ondoren.

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren arabera (hezkuntzaren kalitatea hobetzeko abenduaren 9ko 8/2013 Lege Organikoak artikulua bakarreko bosgarren zenbakiaren bidez aldatua), lanbide-heziketako tituluen curriculumak garatuko dute hezkuntza-arloko administrazioek, oinarrizko curriculumetik abiatuta.

Otsailaren 28ko 127/2014 Errege Dekretuaren 1. artikuluko b letrak I.etik XIV.era bitarteko eranskinetan adierazi diren Oinarrizko Lanbide Heziketako tituluetakako bakoitzaren alderdi hauek zehazten ditu: oinarrizko curriculumak; prestakuntza-testuinguruaren oinarrizko parametroak; lanbide-moduluen eta konpetentzia-atalen arteko egokitasuna, haiek egiaztatu edo baliozkotu behar izanez gero; eta, konkurrentzia lehiakorra egonez gero, tituluaren bidez erdi-mailako zer heziketa-ziklori aplikatu dakizkiokeen onarpen-irizpide lehenetsiak (127/2014 Errege Dekretua, otsailaren 28koa, hezkuntza-sistemako lanbide-heziketako ikasketen Oinarrizko Lanbide Heziketaren alderdi espezifiko batzuk arautzen dituena, hamalau oinarrizko lanbide-titulu onartzen dituena, haien oinarrizko curriculumak finkatzen dituena eta Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoan ezarritako irakaskuntzei dagozkien titulu akademiko eta lanbide-tituluak emateari buruzko abenduaren 4ko 1850/2009 Errege Dekretua aldatzen duena).

Ondoren, maiatzaren 16ko 356/2014 Errege Dekretuak Oinarrizko Lanbide Heziketako zazpi titulu ezartzen ditu 2. artikuluan, eta haien zehaztapenak I.etik VII.era bitarteko eranskinetan jaso dira (356/2014 Errege Dekretua, maiatzaren 16koa, Lanbide Heziketako irakaskuntzen titulu-katalogoko Oinarrizko Lanbide Heziketako zazpi titulu ezartzen dituena).

Era berean, abuztuaren 28ko 774/2015 Errege Dekretuak Oinarrizko Lanbide Heziketako beste sei titulu ezartzen ditu 2. artikuluan, eta haien zehaztapenak I.etik VI.era bitarteko eranskinetan jaso dira (774/2015 Errege Dekretua, abuztuaren 28koa, Lanbide Heziketako irakaskuntzen titulu-katalogoko Oinarrizko Lanbide Heziketako sei titulu ezartzen dituena).

Hortaz, Euskal Autonomia Erkidegoaren berezko eskumenen esparruari dagokionez, Autonomia Estatutuaren 16. artikuluan aditzera ematen denez, «Konstituzioaren lehen erabaki gehigarrian erabakitzen dena aplikatzeko, irakaskuntza, zabalera, maila, gradu, era eta espezialitate guztietan, Euskal Herriko Komunitate Autonomoaren konpetentziapean dago, Konstituzioaren 27. artikuluari eta berori zehaztuko duten Lege Organikoei, haren 140.1.30 artikulua Estatuari ematen dizkion ahalmenei eta guztiori betetzeko eta bermatzeko behar den goi inspektioari kalterik egiteke».

Ekainaren 9ko 86/2015 Dekretuak, Euskal Autonomia Erkidegoko Oinarrizko Lanbide Heziketaren araubideari eta ezarpenari buruzkoak, curriculumaren gutxieneko osagaiak arautzen ditu 5. artikuluan. Bestalde, 6.ean, Euskal Autonomia Erkidegoko Oinarrizko Lanbide Heziketako

heziketa-zikloen curriculumak garatzeko jarraibideak biltzen dira, ezertan galarazi gabe oinarrizko curriculumean ezarritakoa. Curriculumak garatzeko, beharrezko egokitzapenak egin ahal izango dira, Euskal Autonomia Erkidegoko inguruabar sozial, ekonomiko, produktibo eta hezkuntzako araberak.

Dekretu honen helburua da Euskal Autonomia Erkidegoan Lanbide Heziketako 20 tituluren curriculumak ezartzea, lehenago aipatutako dekretuaren arabera.

Dekretu hau bideratzean, Emakumeen eta Gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legearen 19. artikulutik 22. artikulura bitartean aurreikusten diren izapideak bete dira.

Ondorioz, Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kulturako sailburuaren proposamenez, Lanbide Heziketako Euskal Kontseiluak emandako txostena eta gainerako aginduzko txostenak aztertuta, Euskadiko Aholku Batzorde Juridikoaren arabera, eta Jaurlearitza Kontseiluak 2016ko uztailaren 7an egindako bilkuran eztabaidatu eta onartu ondoren, hau

XEDATZEN DUT:

1. artikulua.– Xedea eta aplikazio-esparrua.

1.– Dekretu honen bidez, Euskal Autonomia Erkidegoan emango diren Oinarrizko Lanbide Heziketako 20 tituluren curriculumak ezartzen dira.

2. artikulua.– Tituluen identifikazioa.

Curriculumak dekretu honetan ezarrita dituzten tituluak arauotan ageri dira: 127/2014 Errege Dekretua, otsailaren 28koa, hezkuntza-sistemako lanbide-heziketako ikasketen Oinarrizko Lanbide Heziketaren alderdi espezifiko batzuk arautzen dituen, hamalau oinarrizko lanbide-titulu onartzen dituen, haien oinarrizko curriculumak finkatzen dituen eta Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoan ezarritako irakaskuntzei dagozkien titulu akademiko eta lanbide-tituluak emateari buruzko abenduaren 4ko 1850/2009 Errege Dekretua aldatzen duena; 356/2014 Errege Dekretua, maiatzaren 16koa, Lanbide Heziketako irakaskuntzen titulu-katalogoko Oinarrizko Lanbide Heziketako zazpi titulu ezartzen dituen; eta 774/2015 Errege Dekretua, abuztuaren 28koa, Lanbide Heziketako irakaskuntzen titulu-katalogoko Oinarrizko Lanbide Heziketako sei titulu ezartzen dituen.

3. artikulua.– Curriculumak identifikatzea.

1.– Dekretu honetan ezartzen diren Oinarrizko Lanbide Heziketako tituluen curriculumak bat datoz otsailaren 28ko 127/2014 Errege Dekretuaren III. eta IV. kapituluetan jasotakoarekin, baita dagokion arauak titulu bakoitzerako arautzen duen oinarrizko curriculumarekin ere.

2.– Beste eranskin hauetan daude dekretu honetan ezartzen diren Oinarrizko Lanbide Heziketako tituluen curriculumetako lanbide-moduluetako irakaskuntzak eta gainerako elementu espezifikoak:

I. eranskina: Nekazaritzako Lorezaintzako eta Lore Konposizioetako oinarrizko lanbide-tituluak.

II. eranskina: Arte Grafikoetako oinarrizko lanbide-tituluak.

III. eranskina: Merkataritza Zerbitzuetako oinarrizko lanbide-tituluak.

IV. eranskina: Elektrizitateko eta Elektronikako oinarrizko lanbide-tituluak.

V. eranskina: Eraikinak Eraberritu eta Mantentzeko oinarrizko lanbide-tituluak.

- VI. eranskina: Sukaldaritzako eta Jatetxe-arloko oinarrizko lanbide-titulua.
- VII. eranskina: Informatika eta Komunikazioetako oinarrizko lanbide-titulua.
- VIII. eranskina: Bulegoko Informatikako oinarrizko lanbide-titulua.
- IX. eranskina: Ostatuko eta Ikuztegiko oinarrizko lanbide-titulua.
- X. eranskina: Ehunezko eta Larruzko Artikuluen Konponketako oinarrizko lanbide-titulua.
- XI. eranskina: Ibilgailuen Mantentze Lanen oinarrizko lanbide-titulua.
- XII. eranskina: Arotzeriako eta Altzarigintzako oinarrizko lanbide-titulua.
- XIII. eranskina: Elikagaien Industrietako oinarrizko lanbide-titulua.
- XIV. eranskina: Ile-apainketako eta Estetikako oinarrizko lanbide-titulua.
- XV. eranskina: Administrazio Zerbitzuetako oinarrizko lanbide-titulua.
- XVI. eranskina: Kirol Ontziak eta Laketontziak Mantentzeko Lanetako oinarrizko lanbide-titulua.
- XVII. eranskina: Etxeko Jardueretako eta Eraikin Garbiketako oinarrizko lanbide-titulua.
- XVIII. eranskina: Okintzako eta Pastelgintzako oinarrizko lanbide-titulua.
- XIX. eranskina: Etxebizitzen Mantentze Lanetako oinarrizko lanbide-titulua.
- XX. eranskina: Elementu Metalikoen Fabrikazioko oinarrizko lanbide-titulua.

3.– Dekretuan heziketa-ziklo bakoitzari dagokion eranskinen 2.2 atalean adierazita daude titulu bakoitzeko Lanbide Kualifikazioen Katalogo Nazionalen kualifikazioen eta kompetentzia-atalen zerrendak.

4.– Dekretuan heziketa-ziklo bakoitzari dagokion eranskinen 6. atalean adierazita daude heziketa-ziklo bakoitzeko lanbide-moduluen eta kompetentzia-atalen arteko egokitasunak, haiek egiaztatu edo baliozkotu behar izanez gero.

5.– Dekretuan heziketa-ziklo bakoitzari dagokion eranskinen 4. atalean adierazita daude lanbide-heziketako zentroetan irakaslan garatu ahal izateko gutxienezko espazioak eta ekipamenduak. Horretaz gain, zentroek nahitaez bete behar dituzte zenbait arau; hain zuzen ere, aukera-berdintasunari buruzkoa, denentzako diseinuari eta irisgarritasun unibertsalari buruzkoa, lan-arriskuen prebentzioari buruzkoa, eta lanpostuko segurtasunari eta osasunari buruzkoa.

6.– Hemen adierazita daude Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren 42.4 artikuluan ezarrita dauden eta dekretu honen eranskinetan aipatzen diren eduki-bloke komunein erlazionatutako moduluak irakasleen betekizunak: otsailaren 28ko 127/2014 Dekretuaren 20. artikulua, eta azaroaren 8ko 1834/2008 Errege Dekretuaren VI. eranskina (1834/2008 Errege Dekretua, azaroaren 8koa, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, Batxilergoan, Lanbide Heziketan eta erregimen bereziko irakaskuntzetan irakasteko prestakuntza-baldintzak ezartzen dituen eta Bigarren Hezkuntzako irakaskuntza-kidegoen espezialitateak zehazten dituen, uztailaren 17ko 665/2015 Errege Dekretuak emandako idazketan –665/2015 Errege Dekretua, uztailaren 17koa, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan, Batxilergoan, Lanbide Heziketan eta araubide bereziko ikasketetan irakasteari buruzko eta irakasleen hasierako prestakuntzari eta Bigarren Hezkuntzako irakasle kidegoen espezialitateei buruzko xedapen jakin batzuk garatzen dituen–).

7.– Hemen adierazita daude heziketa-ziklo bakoitzeko gainerako moduluetan irakatsi behar duten irakasleen betekizunak: otsailaren 28ko 127/2014 Errege Dekretuaren 20. artikulua, eta dekretu honetan heziketa-ziklo bakoitzari dagokion eranskineko 5. atala.

4. artikulua.– Hezkuntza-ingurunera egokitzea.

1.– Ikastetxeak duen autonomia pedagogikoaren eta antolamendukoaren ildotik, hari dagokio bere Ikastetxearen Ikasketa Proiektua ezartzea, eta proiektu horretan ezarriko ditu bere irakas-kuntza-lanaren ezaugarriak eta nortasuna zehazteko, eta lanbide-moduluen programazioak prestatzeari buruzko irizpideak finkatzeko beharrezko erabakiak.

2.– Ikastetxearen ikasketa-proiektuaren arabera, ikastetxeko sailtako irakasleei dagokie Oinarrizko Lanbide Heziketako heziketa-zikloak osatzen dituzten lanbide-moduluen programa-zioak prestatzea eta onartzea. Horretarako, ezartzen diren helburu orokorrak izan behar dituzte kontuan; lanbide-modulu bakoitzean bildutako ikaskuntzaren emaitzak, ebaluazio-irizpideak eta edukiak errespetatu behar dituzte; eta irakaskuntzen erreferentziazko lanbide-profila hartu behar dute euskarri gisa.

XEDAPEN GEHIGARRIA.– Ikasteko metodologia berritzaileak.

Ikastetxeek aukera izango dute, duten autonomia pedagogikoaz eta antolamendukoaz baliatuta, eta ikasketa-proiektuko aurreikuspenen arabera, dekretu honen eranskinetan lanbide-moduluek duten iraupena zertxobait aldatzea proposatzen duten proiektuak prestatzeko, heziketa-zikloak emateari buruzko estrategietan eta metodologietan oinarrituta. Hori egin ahal izango da, baldin eta ez bada aldatzen haien mailakako banaketa, eta titulua sortzeko errege-dekretuan modulu bakoitzerako ezarri diren gutxieneko ordutegiak errespetatzen badira. Lanbide-heziketaren arloko eskumena duen sailburuordetzaren baimena beharko dute proiektuok.

AZKEN XEDAPENA.– Indarrean jartzea.

Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkarian argitaratu eta biharamunean jarriko da indarrean dekretu hau.

Vitoria-Gasteizen, 2016ko uztailaren 7an.

Lehendakaria,
IÑIGO URKULLU RENTERIA.

Hezkuntza, Hizkuntza Politika eta Kulturako sailburua,
CRISTINA URIARTE TOLEDO.

XVII. ERANSKINA, UZTAILAREN 7ko 104/2016 DEKRETUARENA

ETXEKO JARDUERETAKO ETA ERAIKIN-GARBIKETAKO OINARRIZKO LANBIDE-TITULUA

1.- Tituluaren identifikazioa

Etxeko Jardueretako eta Eraikin Garbiketako oinarrizko lanbide-titulua elementu hauek identifikatzen dute:

- Izena: Etxeko Jarduerak eta Eraikin Garbiketa.
- Maila: Oinarrizko Lanbide Heziketa.
- Iraupena: 2.000 ordu.
- Lanbide-arloa: Gizarte eta Kultura Zerbitzuak.
- Europako baliokidea: INSN-3.5.3. (Irakaskuntzaren Nazioarteko Sailkapen Normalizatua).

2.- Lanbide-profila

2.1 Tituluaren konpetentzia orokorra

Titulu honen konpetentzia orokorra da etxeko garbiketako eta sukaldaritzako lanak egitea, arropa zaintzea eta pertsonak etxean zaintzea, baita eraikinetako, bulegoetako eta merkataritza-lokaletako oinarrizko garbiketa-eragiketak egitea ere, jarraibideen arabera eta kalitate-arauak errespetatuz, indarrean dauden ingurumen-, segurtasun- eta higiene-arauak kontuan hartuz eta ahoz eta idatziz gaztelaniaz komunikatuz eta, hala dagokionean, baita hizkuntza koofizial propioan edo atzerriko beste hizkuntzaren batean ere.

2.2 Titulu honetan biltzen diren Lanbide Kualifikazioen Katalogo Nazionaleko kualifikazioen eta konpetentzia-atalen zerrenda:

- Osatutako lanbide-kualifikazioak:

a) Etxeko lanak. SSC413_1. (1179/2008 Errege Dekretua, uztailaren 11koa, lanbide-kualifikazioen katalogo nazionala osatzen duena, hainbat lanbide-arlori dagozkien 1. mailako hamazazpi lanbide-kualifikazio ezartzearen bidez). Konpetentzia-atal hauek barne hartzen ditu:

UC1332_1: Etxe partikularrean, arropa eta etxeko oihalak garbitzea, lixatzea eta oinarrizko jostelanak egitea, eta oheak prestatzea.

UC1330_1: Etxe partikularrak garbitzea.

UC1331_1: Etxe partikularrean, elikagaiak prestatzea: erostea, antolatzea, manipulatzeko, kuzinatzea eta prestatzea.

b) Gainazal eta altzarien garbiketa eraikin eta lokaletan. SSC319_1. (1368/2007 Errege Dekretua, urriaren 19koa, lanbide-kualifikazioen katalogo nazionala osatzen duena, kultura- eta gizarte-zerbitzuak lanbide-arloko sei lanbide-kualifikazio ezartzearen bidez). Konpetentzia-atal hauek barne hartzen ditu:

UC1087_1: Kristalak garbitzea eraikin eta lokaletan.

UC0996_1: Esku hartu beharreko espazioetan dauden altzariak garbitzea.

UC1088_1: Gainazalak garbitzea eta tratatzea makineria erabiliz eraikin eta lokaletan.

UC0972_1: Zoruak, paretak eta sabaiak garbitzea eraikin eta lokaletan.

- Osatu gabeko lanbide-kualifikazioa:

Sukaldaritzako oinarrizko eragiketak. HOT091_1. (295/2004 Errege Dekretua, otsailaren 20koa, lanbide-kualifikazioen katalogo nazionalan biltzen diren zenbait lanbide-kualifikazio ezartzen dituen, baita Lanbide Heziketaren Katalogo Modularrean txertatzen diren haien prestakuntza-moduluak ere):

UC0255_1: Sukaldaritzako oinarritzko hornikuntza-, aurreelaborazio- eta kontserbazio-eragiketak egitea.

2.3 Lanbide-ingurunea

2.3.1 Hauek dira zeregin eta lanpostu aipagarrienak:

Etxeko garbitzailea.
Etxeko sukaldaria.
Etxeko lisatzailea.
Etxeko langilea.
Garbitzailea.
Garbiketako peoi espezialista.
Garbiketako espezialista.
Beira-garbitzailea.

3.- Heziketa-zikloaren irakasgaiak

3.1 Tituluaren helburu orokorrak

a) Altzariak garbitzeko eta komunak, sukaldeak eta gelak desinfektatzeko teknikak aplikatzea dagokion prozedura hautatuz eta erabilitako produktuentzat ezarritako aginduei jarraikiz beharrezkoak diren baliabideak erabiliz.

b) Etxeko janari ohikoenez egindako platerak prestatzea eta elaboratzea, sukaldaritzako oinarritzko teknikak eta sukaldaritzako errezetak erabiliz eta higiene-arauak aplikatuz.

c) Etxeko arropa eta jantziak garbitzea, lisatzea eta eskuz jostea, eta arropa motaren arabera (izaera, ezaugarriak, egoera), arropa baldintza onetan mantentzeko dagokion teknika hautatzea eta aplikatzea.

d) Material desberdinetako zoruak, kristalak eta paramentuak garbitzeko teknikak aplikatzea eta beharrezko produktuak erabiltzea, norbera edo besteak arriskuan jartzea saihesteko erabilera-gomendioak jarraituta.

e) Gainazalak garbitzeko eta tratatzeko teknika industrialak aplikatzea, makina espezifiko nagusiak erabilia eta erabilitako produktuen erabilerarako eta kontserbazio- eta mantenu-eskuliburuetan ezarritako aginduak jarraituta.

f) Haurrak eta mendekoak ez diren pertsona helduak zaintzeko jarduerak modu simulatuan egitea, jarduerak bizikidetzaren unitatearen eguneroko premien edo behin-behineko premien eta betebeharreko zerbitzuaren arabera deskribatuta eta balioetsita.

g) Laguntza eskatzeko prozedurak edo ezarritako protokoloak deskribatzea, eta hala badagokio, oinarritzko bizi-euskarriko eragiketa sinpleak egitea, antzemandako gorabeherak jakinarazterakoan kontuan hartu beharreko alderdiak deskribatuta.

h) Ingurune naturalean izaten diren gertakariak ulertzea ezagutza zientifikoa jakintza integratu baten moduan erabiliz; halaber, ezagutzaren eta esperientziaren eremuetan oinarritzko arazoak identifikatu eta konpontzeko metodoak ezagutu eta aplikatzea.

i) Trebetasunak garatzea arazoak formulatu, planteatu, interpretatu eta konpontzeko; kalkulu matematikoaren arrazonamendua aplikatzea gizartean eta lan-ingurunean moldatzeko, eta bere baliabide ekonomikoak kudeatzea.

j) Giza gorputzaren funtzionamenduaren oinarritzko alderdiak identifikatu eta ulertzea, eta haiek norberaren eta taldearen osasunarekin lotzea; gainera, higiena eta osasuna baloratzea bizitzan ohitura osasungarriak garatu eta finkatzeko, zein inguruneetan dauden kontuan hartuta.

k) Natura-ondarearen zaintzarekin eta iraunkortasunarekin bat datozen ohiturak eta balioak garatzea, eta izaki bizidunen eta natura-ingurunearen arteko elkarreragina ulertzea, horrela gizakien ekintzak ingurumenaren orekan dituen ondorioak baloratu ahal izateko.

l) Informazio-iturrien oinarritzko trebetasunak garatzea, eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak ikuspegi kritikoaz erabiltzea, ingurune pertsonal, sozial edo profesionalean informazioa lortu eta jakinarazteko.

m) Kultura- eta arte- ekoizpenen oinarritzko ezaugarriak ezagutzea, haien elementuak aztertzeko oinarritzko teknikak aplikatuz, errespetuz eta sentikortasunez jokatzeko kultura-aniztasunaren, ondare historiko-artistikoaren eta kultura- zein arte-adierazpenen aurrean.

n) Hizkuntza-trebetasun eta -abileziak garatu eta finkatzea eta eskatzen den zehaztasun, argitasun eta arintasun-maila lortzea, gaztelaniari eta, hala denean, hizkuntza koofizialari buruzko ezagutzak erabiliz gizarte-ingurunean, eguneroko bizitzan eta lan-jardueran komunikatzeko.

ñ) Atzerriko hizkuntzan oinarritzko hizkuntza-trebetasunak garatzea, ahoz eta idatziz komunikatu ahal izateko eguneroko bizitzan eta lan-jardueran ohikoak eta aurreikustekoak diren egoeretan.

o) Gaur egungo gertakarien arrazoiak eta ezaugarriak ezagutzea, baita bilakaera historikoari eta banaketa geografikoari dagozkionak ere, gaur egungo gizarteen ezaugarriak azaltzeko.

p) Printzipio demokratikoetan oinarritutako balioak eta jokaerak garatzea, eta ohiko harreman sozialetan eta gatazken konponbide baketsuan aplikatzea.

q) Prestakuntzarako dauden baliabideak eta eskaintzak alderatu eta hautatzea bizialdi osoko ikaskuntzarako, horrela lan-egoera berriei eta egoera pertsonal berriei egokitzeko.

r) Ekimena, sormena eta joera ekintzailea garatzea, baita norberarengan konfiantza izatea, parte-hartzea eta ikuspegi kritikoa ere, egoerak eta gorabeherak konpondu ahal izateko bai lan-jardueran bai eremu pertsonalean.

s) Lanak taldean egitea, norik bere betebeharrak hartuz, besteak errespetatuz eta beraiekin elkarlanean arituz, baita besteekiko tolerantziaz eta errespetuz ere, zereginak eraginkortasunez egiteko eta garapen pertsonalerako lagungarri izateko.

t) Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea informatzeko, komunikatzeko, ikasteko eta laneko zereginak errazteko.

u) Laneko eta ingurumeneko arriskuak lan-jarduerarekin erlazionatzea, norbera babesteko behar diren prebentzio-neurriak erabiltzeko xedez, eta beste pertsoneri eta ingurumenari kalterik ez egiteko.

v) Lanbide-jarduerako teknikak garatzea lanaren eraginkortasuna eta kalitatea ziurtatuz, eta, bidezkoa bada, laneko jardueretan hobekuntzak proposatzea.

w) Baldintza sozialak eta lanekoak arautzen dituen lege-esparrua kontuan harturik, gizarteko agente aktibo gisa dituen eskubideak eta betebeharrak zein diren jakitea, herritar demokratiko gisa parte hartzeko.

3.2 Lanbide-moduluak

KODEA	LANBIDE-MODULUA	ORDU-ESLEIPENA	KURTS OA
3098	Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak	132	1
3102	Etxeko sukaldaritza	198	1
3104	Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea	132	1
E690	Etxeko eguneroko kudeaketarako laguntza	99	1
3146	Etxeko segurtasuna	66	1
3116	Makinekin garbitzea	72	2
3145	Bizikidetzta-unitatean mendekoak ez diren pertsoneri laguntzeko jarduerak.	120	2
E691	Egoera berezi iragankorretan dauden pertsoneri arreta ematea	168	2
3009	Zientzia aplikatuak I	165	1
3042	Zientzia aplikatuak II	144	2
3011	Komunikazioa eta gizartea I	165	1
3012	Komunikazioa eta gizartea II	168	2

E800	Laneko prestakuntza eta orientabidea	53	2
3147	Lantokiko prestakuntza	260	2
	Tutoretza eta orientabidea I	33	1
	Tutoretza eta orientabidea II	25	2
GUZTIRA		2.000	

3.3 Moduluen garapena

Lanbide-modulua: Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak

Kodea: 3098

Kurtsoa: 1

Iraupena: 132 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Jantziak eta etxeko arropa baliabide mekanikoak erabiliz edo eskuz garbitzen ditu, prozedura egokiak aplikatuta eta fabrikatzaileen jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Jantziak eskuz edo makinaz garbitzeko sortetan sailkatu eta antolatu ditu, hainbat irizpide kontuan hartuta (etxeko ohitura eta erabilera pertsonalak, arropa bakoitzaren egoera eta dagokion garbiketa-prozedura), eta fabrikatzaileak koloreari eta ehun motari dagokienez emandako jarraibideak interpretatuz.

b) Arropa sorta bakoitzari dagokion garbiketako eta zentrifugazio mekanikoko programa hautatu du, erabilitako etxetresna elektrikoaren erabilera-eskuliburu erabilia.

c) Garbiketa-produktuen (detergenteak, leungarriak, egokitzailak eta bestelakoak) dosifikazioa fabrikatzaileak adierazitako proportzioetan eta hautatutako programak eskatzen duen moduan egin du.

d) Eskuz garbitu beharreko jantziak eskuz garbitu ditu, jantzi motaren arabera beharrezkoak diren prozedura eta produktuak erabilia.

e) Garbiketa egokitzeko neurriak aplikatu ditu, espero zen emaitza eta lortutako emaitza kontuan hartuta, betiere jantzi motaren eta aplikatutako garbiketa-prozeduraren arabera.

f) Garbigailuaren funtzionamendu ona eta jantzien kontserbazioa bermatzeko beharrezkoak diren erabiltzaile-mailako mantentze-prozedurak aplikatu ditu, ur-hartuneak eta ur-irteerak, danborrak, iragazkiak eta bestelako elementuak fabrikatzailearen jarraibideen arabera gainbegiratuta.

g) Garbigailuaren erabilerarekin eta erabilitako produktuekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko neurriak aplikatu ditu.

2.- Jantziak eta etxeko arropa baliabide mekanikoak edo tradizionalak erabiliz lehortzen ditu, beharrezkoak diren prozedurak eta fabrikatzailearen jarraibideak justifikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Jantziak lehortzeko sailkatu eta antolatu ditu, ehun bakoitzaren ezaugarriak kontuan hartuta eta fabrikatzailearen gomendioen arabera.

b) Arropa sorta bakoitzari dagokion lehortze-programa hautatu du, hainbat irizpide balioetsita (abiadura, beharrezko denbora eta hezetasun-maila), eta erabilitako etxetresna elektrikoaren erabilera-eskuliburuari jarraikiz.

c) Jantziak xukatu ditu eta lehorketan erabilitako produktuak dosifikatu ditu (besteak beste, kolore-babesleak eta leungarriak) hautatutako programaren arabera eta fabrikatzaileak adierazitako proportzioetan.

d) Lehorgailuaren funtzionamendu ona eta arropen kontserbazioa bermatzeko beharrezkoak diren erabiltzaile-mailako mantentze-prozedurak aplikatu ditu, ur-irteerak, danborrak, iragazkiak eta

bestelako elementuak fabrikatzailearen jarraibideen arabera gainbegiratuta.

e) Arropa eskuz eseki du adierazitako guneeetan, aireztapen-baldintzak eta bero-iturriekiko esposizio-baldintzak kontuan hartuta eta ehunen osotasuna mantentzeko prozedura egokiak aplikatuta.

f) Arropa lehortzeari lotutako prebentzio-neurriak aplikatu ditu, erabilitako prozedura eta, hala badagokio, makina kontuan hartuta eta garatutako errutinak eta saihestutako kalteak balioetsita.

3.- Jantziak eta etxeko arropa baliabide mekanikoak erabiliz edo eskuz lisatzen ditu, arropen kontserbazioa eta higiena bermatuta eta fabrikatzailearen jarraibideen arabera egokiak diren prozedurak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Jantziak lisatzeko sailkatu eta antolatu ditu, ehun bakoitzaren ezaugarriak kontuan hartuta eta fabrikatzailearen gomendioen arabera.

b) Arropa sorta bakoitzari dagokion lisatze-programa hautatu du, hainbat irizpide balioetsita (beharrezko denbora, temperatura eta lurruna), eta erabilitako etxetresna elektrikoaren erabilera-eskuliburuari jarraikiz.

c) Lisatzeko etxetresna elektrikoaren funtzionamendua bermatzen duten erabiltzaile-mailako mantentze-prozedurak aplikatu ditu fabrikatzailearen jarraibideen arabera.

d) Lisatzea osatzeko eta egokitzeo neurri osagarriak aplikatu ditu (babesleak ezartzea, arroparen kokapena eta egokitze-produktuak, besteak beste) lortutako emaitzak eta espero ziren emaitzak balioetsita.

e) Arropa lisatzeari lotutako prebentzio-neurriak –posturei eta segurtasunari dagozkienak– aplikatu ditu, erabilitako prozedura eta, hala badagokio, makina kontuan hartuta eta garatutako errutinak eta saihestutako kalteak balioetsita.

f) Arropak gune egokietan jasotzeko prestatu eta antolatu ditu, arropak behar bezala zaintzea bermatzeko beharrezko diren prozedura eta produktuak balioetsita.

4.- Jantzien eta etxeko arroparen oinarrizko konponketak egiten ditu, eta erabilitako tresnak arroparen ehunaren eta premiaren arabera hautatzen ditu, arropak konponduta eta itxura egokiarekin uzteko.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Arroparen egoera egiaztatu du, eta bidezkoa izan denean, egin behar diren konponketak balioetsi ditu (zuloak, urratuak, askatutako krisketak eta botoiak, desegindako azpildurak eta irekitzen diren josturak, besteak beste).

b) Ehun edo arropa motaren eta atzemandako premiaren arabera beharrezko den teknika hautatu du eta emaitza erabilera-irizpideen eta irizpide estetikoaren arabera balioetsi du.

c) Tresnak eta erremintak erabilitako teknikekin lotu ditu, egin beharreko esku-hartzearen eta konponketa-premien arabera.

d) Oinarrizko konponketa-teknikak aplikatu ditu, haiek erabiltzeak izan ditzakeen zailtasunak eta arriskuak identifikatuta.

e) Jostotzara txukun mantendu du, barruko elementuak deskribatu ditu eta tresnak, erremintak eta materialak jasotzeko lekuak identifikatu ditu.

5.- Arropa esleitutako gunean txukun jartzen du, haren kontserbazioa eta erabilera errazten duten denborazko eta sasoiaren arabera irizpideak aplikatuta eta atsedinari, garbitasunari eta ordenari loturiko irizpideak balioetsita.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Atsedan-tresnetako arropa aldatzeko eta maneiatzeko erritmoak eta erabilerak identifikatu ditu (burkoak iraultzea eta betetzea eta estalkiak jartzea, besteak beste), bizikidetzaren unitatearen edo

enpresaren ohituren arabera.

b) Oheko arropa aldatzeko eta atsedeen-tresnak maneiatzeko hainbat programazio ezarri ditu, higiena bermatuz eta identifikatutako erabileren eta ezarritako protokoloen arabera.

c) Oheko arropa jasotako jarraibideen arabera eta ohe mota, tenperatura eta lehentasun pertsonalak kontuan hartuta hautatu du.

d) Ohea egin aurreko zereginak egin ditu, esaterako gela eta arropak aireztatzea eta koltxoiaren egoera egiaztatzea.

e) Oheak egiteko ohiko prozedura gauzatu du, arropa eta erabilitako osagarriak jartzeko modua balioetsiz eta akats estetikoak saihestuz.

f) Ohea egiteko garaian prebentzio-neurriak aplikatu ditu, ohe motaren eta erabilitako arroparen arabera garatutako errutinak eta saihestutako kalteak balioetsita.

B) Edukiak:

1.- Jantziak eta etxeko arropa garbitzeko teknikak

Arropa garbiketarako sailkatzea eta banatzea.

Etxeko arropa eta jantziak jasotzea.

Ezaugarriak: zuntzak, koloreak, zikintasun-maila, tamaina.

Arroparen etiketak interpretatzea.

Tratamendu bereziak.

Arropak garbitu aurretik gainbegiratzea.

Etxeko arropa eta jantziak eskuz garbitzeko prozesua.

Etxeko arropa eta jantziak garbiketa automatiko bidez garbitzea.

Garbiketa-makinak: ezaugarriak eta erabilera-arauak.

Garbigailuaren eta garbigailu-lehorgailuaren oinarrizko mantentze-lanak.

Garbiketako eta orbanak kentzeko produktu espezifikoak aplikatzea.

Garbiketako eta orbanak kentzeko produktu espezifikoak dosifikatzea.

Orbanak kentzeko prozedura espezifikoak.

Arropa-garbiketaren arloko segurtasun- eta ingurumen-arauak.

2.- Jantziak eta etxeko arropa lehertzeko teknikak

Lehorketa-prozesuaren faseak.

Arropa esekitzeko eta jasotzeko teknika.

Etxetresna elektrikoaren tipologia: lehorgailua eta garbigailu-lehorgailua.

Lehorgailua eta garbigailu-lehorgailua erabiltzea.

Arroparen etiketak interpretatzea.

Lehorketa-prozesuko segurtasuneko eta energia minimizatze neurriak.

Mota honetako makinei dagozkien lehen mailako mantentze-lanak, prebentzioa eta gorabehera ohikoenei aurre egiteko jarduna.

3.- Arropa lisatzeko prozedurak

Lisatzeko prozesua.

Eskuz eta makinaz lisatzeko teknikak.

Arropa dagokion guneetan jartzeko prozesua.

Lisaketa-prozesuko segurtasuneko eta energia minimizatze neurriak.

Mota honetako makinei dagozkien lehen mailako mantentze-lanak, prebentzioa eta gorabehera ohikoenei aurre egiteko jarduna.

4.- Jantziak eta etxeko arropa josteko oinarrizko teknikak

Josteko teknikak hautatzea: ehun motak eta ehunen ezaugarriak.

Josteko materiala.

Eskuz eta makinaz josteko oinarrizko teknikak.

Jostotzara txukuntzea.

Joste-teknikak: albaintzea, errematatzea, barrena sartzea eta botoiak jostea, besteak beste.

5.- Arropa esleitutako gunean txukun jartzea eta gelak antolatzea

Atsedeen-tresnak balioestea, planifikatzea eta maneiatzea.

Oheko arropa aldatzeko errutinak balioestea, planifikatzea eta gauzatzea.

Ohe bat osatzen duten elementuak.

Oheko arroparen motak.

Oheak egiterakoan arrisku ergonomikoak prebenitzea.

Lanbide-modulua: Etxeko sukaldaritzak

Kodea: 3102

Kurtsoa: 1

Iraupena: 198 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Ezarritako aurrekontuaren arabera elikagaiak erosteko zerrendak egiten ditu, besteak beste, birjarpena bermatuta, bizikidetzaren unitatearen ezaugarrietara egokituta eta kontsumo arauak (iraungitze-data eta kontsumitzeko edo kontserbatzeko muga, besteak beste) errespetatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Sukaldeko ohiko erabilerako lehengaiak identifikatu ditu, barrietate eta ezaugarri nagusiak deskribatuta.

b) Jaki-tokian beharrezko elikagai eta produktuak daudela egiaztatu du, eta birjarpen-premiak identifikatu ditu.

c) Familia-inguruneko kontsumo-ohiturak aintzat hartuta, produktuak berrikusteko eta birjartzeko programa bat ezarri du.

d) Erosketa egiteko establezimendu mota egokiena zein den zehaztu du, betiere zerrendaren eta jasotako jarraibideen arabera.

e) Erosketa-zerrenda bateko produktuen etiketen ezaugarriak eta informazioa interpretatu ditu.

f) Erositako lehengaien eta produktuen iraungitze-data egiaztatu du.

g) Aurreikusitako elikagaiak eta produktuak erosi ditu, haiek segurtasun-baldintzetan garraiatzeko aukerak adierazita.

h) Produktuak garraiatzerakoan erosketa nola antolatu deskribatu du, besteak beste, kontserbazio-metodoak aplikatuta.

i) Erosketak establezimendutik etxera garraiatzeari lotutako arriskuak identifikatu ditu eta dagozkion prebentzio-neurriak aplikatu ditu.

2.- Elikagaiak eta etxean erabiltzen diren bestelako produktuak biltegitatzeko eragiketak egiten ditu, haiek guztiak higieneko eta erabilera egokiko baldintzetan zaintzeko eta kontserbatzeko erabilitako baliabideak justifikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Produktuak sailkatu ditu, gorde eta kontserbatzeko behar duten jardun mota kontuan izanda.

b) Elikagaiak biltegitatzeko eta kontserbatzeko gauzatu beharreko manipulazio-prozedura deskribatu du, higie-neurriak muturreraino eramanda.

c) Ohiko erabilerako produktu gordinak, produktu erdilanduak eta amaitutako sukaldaritzako prestakinak kontserbatzeko eta ontziratze metodo sinpleak aplikatu ditu.

d) Produktu gordinak, produktu erdilanduak eta sukaldaritzako prestakinak izozteko prozedura deskribatu du.

e) Produktu gordinak, produktu erdilanduak eta sukaldaritzako prestakinak izozteko prozedurak aplikatu ditu.

f) Produktuak ipintzeko eta biltegitartzeko guneak identifikatu ditu, haien ezaugarriak eta premiak kontuan hartuta.

g) Elikagaien eta etxean erabiltzen diren bestelako produktuen biltegitratzean eta kontserbazioan arriskuak prebenitzeko prozedura higienikoak aplikatu ditu.

3.- Egin beharreko sukaldaritza-prestaketetako sukaldaritza-produktu ohikoenen aurreelaborazio-lanak egiten ditu, jardun-plan batean oinarrituz, kontsumo- eta iraungitze-irizpideak balioetsita.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Aurreelaborazioan gehien erabilitako produktuen, ebaketen edo piezen ezaugarriak deskribatu ditu eta sukaldaritza-prestaketa ohikoenekin lotu ditu.

b) Aurreelaborazioan erabilitako lehengaien ahalik eta etekinik handiena ateratzeko aplikagarriak diren irizpideak deskribatu ditu, alferrikako kostuak eta higadurak saihesteko.

c) Gehien erabiltzen diren lehengaiak ondorengo aurretiazko elaboraziorako behar dituzten lehengoratzeko-prozedurak deskribatu ditu.

d) Elaboraziorako osagaiei kozinatu aurretik aplikatzen zaizkien prozedurak (garbitu, desizoztu, moztu eta bestelakoak) deskribatu ditu.

e) Fruta, barazkiak edo latak ireki aurretik garbitzeko eskatutako tratamendua aplikatu du, kaltegabetasuna ziurtatzeko.

f) Laneko tresnak, erremintak eta ekipoak jasotako jarraibideen eta egin beharreko jardueraren arabera hautatu eta erabili ditu.

g) Erabilitako erreminten eta ekipoen funtzionamendua bermatzen duten erabiltzaile-mailako mantentze-lanak egin ditu fabrikatzailearen jarraibideen arabera.

h) Laneko tresnak, erremintak eta ekipoak erabiltzeari lotutako arriskuak identifikatu ditu eta dagozkion prebentzio-neurriak aplikatu ditu.

i) Osasun-arriskuak prebenitzeko oinarritzko higiene-arauak aplikatu ditu elikagaien aurretiazko elaborazio-lanetan.

4.- Menu sinpleak prestatzen ditu, etxeko sukaldaritza-teknikak aplikatuta eta hartzaileen ezaugarrien arabera ezarritako jardun-planari jarraituta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Mahaikideen ezaugarriak eta premiak hartu ditu kontuan.

b) Sukaldaritza-errezeta ohikoenen elaborazioa deskribatu du, erabili beharreko osagaien kantitateak eta denbora mahaikide kopuruarekin erlazionatuta.

c) Menuak elaboratzeko erabiltzen diren sukaldeko tresneriaren, tresnen eta etxetresna elektrikoaren ezaugarriak identifikatu eta deskribatu ditu.

d) Sukaldeko oinarritzko ekipo, makina eta erremintak erabili ditu, sukaldaritzako elaborazio mota bakoitza tresna egokiek erlazionatuta.

e) Etxeko sukaldaritzako teknika nagusiak hautatu eta erabili ditu (erre, egosi, frijitu, zuritu eta xehatu, besteak beste), betiere prestatu beharreko janari motarekin erlazionatuta.

f) Etxeko sukaldaritzako teknika nagusiak elaboratu beharreko errezetaren jarraibideen arabera erabili ditu.

g) Prestatutako janaria kontserbatzeko arauak lan-planaren arabera aplikatu ditu.

h) Osasun-arriskuak prebenitzeko oinarritzko higiene-arauak aplikatu ditu etxeko sukaldaritza-tekniketan.

5.- Baxera, tresnak, etxetresna elektrikoak, sukaldea eta laneko lekua garbitzen ditu, efikazia- eta antolaketa-irizpideak aplikatuta eta laneko jardun-plana jarraituta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Elikagaiak prestatzeko, kozinatzeko, kontserbatzeko eta kontsumitzeko erabilitako baxera eta tresnak sailkatu ditu, eta haien garbiketarako prozedura hautatu du.
- b) Eskuz garbitzeko eragiketak ordena egokiari jarraikiz eta produktuak eraginkortasunez aplikatuta egin ditu.
- c) Baxera eta tresnak ontzi-garbigailuaren ataletan txukun jarri ditu leku guztia arrazoizko eran betez, programa hautatuz eta uraren zentzuzko erabilera bermatuz.
- d) Sortutako etxeko hondakinak botatzeko, indarrean dagoen ingurumen-araudiaren arabera sailkatu ditu.
- e) Baxera eta tresna garbiak ordenatu eta txukundu ditu, eta leku egokian jarri.
- f) Gunea eta etxetresna elektrikoa garbitzeko metodoa gunearen ezaugarrien arabera aukeratu da.
- g) Sukaldea eta etxetresna elektrikoak garbitzeari lotutako arriskuak identifikatu ditu eta dagozkion prebentzio-neurriak aplikatu ditu.
- h) Sukaldea eta erabilitako etxetresna elektrikoak garbitzeari lotutako balizko arriskuak identifikatu ditu eta gauzatu beharreko jardun prebentiboak adierazi ditu.

6.- Elikagaiak manipulatzeko eta janariak prestatzeko eragiketetan elikagai-toxiinfekzioen arriskuak identifikatzen eta prebenitzen ditu eta etxeko sukaldaritzarekin lotutako oinarritzko arauak eta baldintza higieniko-sanitarioak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Higiene pertsonaleko arauak aplikatu ditu.
- b) Instalazioekin, lokalekin, lanabesekin eta elikagaien manipulazioarekin lotutako arau higieniko-sanitarioak aplikatu ditu.
- c) Uraren osasungarritasunarekin lotutako arau higieniko-sanitarioak aplikatu ditu.
- d) Higienea bermatzeko, etxeko sukaldaritzan gehien erabilitako garbiketa-produktuen eta -tresnen etiketak interpretatu ditu.
- e) Baimendutako garbiketa-produktu eta -tresna egoki nagusiak identifikatu ditu haien xedea kontuan hartuta.
- f) Hondakin solidoak modu egokian bota ditu gaixotasunen transmisioa saihestearren.
- g) Azaleko urak modu egokian bota ditu hustubideetatik.
- h) Elikagai-toxiinfekzio ohikoenak deskribatu ditu eta balizko kausak identifikatu ditu.
- i) Elikagai-toxiinfekzio nagusiekin lotutako arriskuak identifikatu ditu.
- j) Elikagaien araudi higieniko-sanitarioa ez betetzeagatiko elikagai-toxiinfekzio nagusiek sortutako eragin larriak deskribatu ditu.

B) Edukiak:

1.- Etxerako elikagaiak eta produktuak erosteko prozedura

Erosketa-zerrenda egiteko prozesua.

Establezimenduak hautatzeko prozesua.

Eskaintzak.

Produktuen hautaketa.

Etxeko sukaldaritzan ohiko moduan erabiltzen diren produktuen iraungitze-data.

Jarrera-osasuna. Kargak garraiatzeko teknikak.

2.- Elikagaiak eta etxean erabiltzen diren bestelako produktuak biltegitatzeko eragiketak egitea

Produktuak ezaugarrien arabera banatzea.

Elikagaiak biltegitatzeko eta kontserbatzeko manipulazio-prozedura.

Elikagaiak kontserbatzeko eta ontziratze metodo sinpleak.

Izozte-prozedura.

Arriskuak prebenitzeko higiene-prozedurak biltegitatzean eta kontserbazioan.

3.- Sukaldaritzaren produktuen aurretzako elaborazioko eragiketak egitea

Kozinatu aurreko prozedurak.

Fruta eta barazkiak garbitu eta ebaki aurretik egin beharreko garbiketa eta prestaketak.

Sukaldaritzako produktuei oinarritzko ebaketak egiteko prozedurak.

Oinarritzko eragiketak. Elementuak.

Lan-arriskuen prebentzioko neurriak.

4.- Sukaldaritzako etxeko teknikak aplikatzea

Egosteko teknikak.

Teknika batzuk eta besteak gauzatzeko prozedurak.

Lan-arriskuen prebentzioko neurriak.

Sukaldaritzako ontziteriaren, lanabesen eta erreminten deskribapena eta sailkapena.

Errezetak eta fitxa teknikoak, besteak beste.

Jasotzen dituen jarraibideak interpretatzea eta betetzea.

Elikagaiak elaboratzeko edo manipulatzeko edozein prozesutan higieneko gutxieneko arauak aplikatzea.

5.- Baxera, tresnak, etxetresna elektrikoak, sukaldea eta lan-eremua garbitzeko prozedurak aplikatzea

Gainazalak garbitzeko eta higienizatzeko prozedurak.

Etxetresna elektrikoak garbitzeko teknikak: garbiketa eta lehorketa.

Baxera eta lanabesak garbitzeko teknikak, eskuzko prozesuak eta automatikoak.

Garbiketako produktuak eta lanabesak aplikatzea.

Lan-arriskuak prebenitzea.

6.- Elikagai-toxiinfekzioen arriskua sukaldaritzaren eragiketetan

Higiene pertsonaleko arauak.

Hondakin solidoen ezabaketa.

Azaleko uren ezabaketa.

Elikagai-toxiinfekzio ohikoenak.

Garbiketa eta desinfekzioa.

Lanbide-modulua: Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea

Kodea: 3104

Kurtsoa: 1

Iraupena: 132 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Etxea garbitzeko prozeduretan eragiten duten faktoreak identifikatzen ditu eta gune bakoitzean egin daitezkeen ekintzak eta gunearen ezaugarriak eta inguruabarrak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Garbiketa-prozedura nagusiak deskribatu ditu, gelaren ezaugarriak kontuan hartuta eta gelaren erabileraren eta hura erabiltzen duten pertsonen arabera.

b) Uraren eta energiaren erabilera arduratsua deskribatu du etxe partikularren garbiketari dagokionez.

c) Guneak aireztatzearen garrantzia deskribatu du eguraldia eta meteorologia-baldintzak kontuan hartuta.

d) Garbiketa-produktuen ezaugarri, funtzio eta aplikazio modu nagusiak deskribatu ditu, garbiketa-prozeduren arabera.

e) Garbiketa-produktuen etiketen eta fitxa teknikoaren informazioa eta manipulazio-baldintzak interpretatu ditu.

f) Etxeetako garbiketa egiteko produktu eta ekipoen erabilpenarekin lotutako arriskuen oinarritzko prebentzio-arauak aplikatzearen garrantzia deskribatu du.

2.- Altzariak eta objektuak beharrezko prozedurak, lanabesak eta produktuak aplikatuz garbitzen ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Garbitu beharreko etxe partikularren, eraikinen, bulegoen eta lokalen garbiketa baldintzatzen duten faktoreak deskribatu ditu, materialak ezagututa.

b) Garbitu beharreko guneetan dauden materialak eta altzari motak identifikatu ditu eta haien ezaugarriak eta garbiketaren kontuan hartu beharrezkoak deskribatu ditu.

c) Jardueren sekuentzia logikoa, erabili beharreko baliabideak, produktuak eta lana egiteko aurreikusitako denbora deskribatu ditu.

d) Garbiketa-lanabesak eta -produktuak garbitu beharreko altzari eta objektu mota kontuan hartuta sailkatu ditu.

e) Garbitu aurreko zereginak egin ditu, beharrezko aireztapen- eta egikaritze-baldintzak prestatuz.

f) Etxean ohikoenak diren altzariak eta dekorazio-objektuak beharrezko prozedurak, lanabesak eta produktuak hautatuz garbitu ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

g) Garbiketa bat egin du, altzarien eta etxeko objektuen ezaugarriak mantentzen direla bermatzeko beharrezkoak diren produktuak erabilia.

h) Garbitutako guneetako hondakinak modu selektiboan kendu ditu, ingurumen-onurak balioetsita.

i) Lana amaitutakoan, garbitutako lekua ikuskatu du zikinkeria-hondarrak detektatzeko, ezarritako lan-plana betez; eta, hala dagokionean, eskatutako dokumentazioa bete du.

j) Erabilitako lanabesak garbitu ditu, haien kontserbazioa bermatzeko.

k) Etxeko garbiketa egitearekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko oinarritzko neurriak aplikatu ditu.

3.- Paretak, leihoak, atek, zoruak eta alfonbrak beharrezko prozedurak, lanabesak eta produktuak aplikatuz garbitzen ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Etxe partikularren, eraikinen, bulegoen eta lokalen barruko paretak, leihoak, atek, zoruak eta alfonbrak garbitu aurreko zereginak egin ditu, beharrezko aireztapen- eta egikaritze-baldintzak prestatuz.

b) Paretak, leihoak, atek eta zoruak beharrezko prozedurak, lanabesak eta produktuak hautatuz garbitu ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

c) Alfonbrak ehunaren arabera erabili beharreko prozedurak, lanabesak eta produktuak hautatuz garbitu ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

d) Garbiketa bat egin du, pareten, leihoen, ateen, zoruaren eta alfonbren ezaugarriak mantentzen direla bermatzeko produktu egokiak erabilia.

e) Pareten, leihoen, ateen, zoruaren eta alfonbren garbiketaren hondakinak modu selektiboan kendu ditu, ingurumen-onurak balioetsita.

f) Lana amaitutakoan, egindako garbiketa ikuskatu du, gera daitezkeen zikinkeria-hondarrak detektatzeko.

g) Erabilitako lanabesak garbitu eta sailkatu ditu, haien kontserbazioa bermatuta.

h) Etxeko garbiketa egitearekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko oinarritzko neurriak aplikatu ditu.

4.- Kristalezko gainazalak beharrezko prozedurak, lanabesak eta produktuak aplikatuz garbitzen

ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Kristalezko gainazal mota desberdinen ezaugarriak haien garbiketarako erabilitako prozedurekin lotu ditu.
- b) Kristalak garbitzeko osagarriak eta baliabide lagungarriak identifikatu ditu eta haien ezaugarriak eta erabilera deskribatu ditu.
- c) Kristalak garbitu ditu, garbiketarako beharrezkoak diren osagarriak eta baliabide lagungarriak erabilia.
- d) Inguruko elementuak garbitu ditu: markoak, pertsianak eta burdin hesiak, besteak beste.
- e) Egindako garbiketaren eraginkortasuna eta erabilgarritasuna egiaztatu ditu.
- f) Arriskuak prebenitzeko ezarritako neurriak aplikatu ditu, garbiketa-lanen ezaugarrien arabera.
- g) Altuerako lanetarako espezifikoak diren segurtasun-neurriak aplikatu ditu.

5.- Bainugelak eta komunak beharrezko higienizazio- eta desinfekzio-prozedurak, lanabesak eta produktuak aplikatuz garbitzen ditu, jasotako eskakizunen eta jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Etxeetako, bulegoetako eta lokaletako bainugelen eta komunen garbiketa baldintzatzen duten faktoreak deskribatu ditu.
- b) Etxeetako, bulegoetako eta lokaletako bainugelen eta komunen garbiketa baldintzatzen duten faktoreak deskribatu ditu.
- c) Bainugeletan erabiltzen den desinfekzio-prozesua deskribatu du.
- d) Komunak desinfektatzeko eta higienizatzeko prozesua deskribatu du, arlo horretako osasun publikoko araudia kontuan hartuta.
- e) Garbiketa-lanabesak eta produktuak identifikatu eta sailkatu ditu, erabilera- eta dosifikazio-jarraibideen arabera, bainugelen erabilera mota kontuan hartuta eta aurreikusitako jardunei jarraikiz.
- f) Bainugelak eta komunak garbitu, desinfektatu eta higienizatu ditu.
- g) Ontzi espezifikoetan utzitako hondakinak ezabatzeko ekintzak egin ditu, haien higienizazioa eta desinfekzioa bermatuta.
- h) Bainugeletako hondakinak modu selektiboan kendu ditu, ingurumen-onurak balioetsita.
- i) Komunetako euskarrien mantentze-lanak egin ditu.
- j) Lana amaitutakoan, bainugeletan eta komunetan egindako garbiketa ikuskatu du, gera daitezkeen zikinkeria-hondarrak detektatzeko.
- k) Etxeetako bainugelen eta bulego eta lokaletako komunen garbiketa egitearekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko oinarritzko neurriak aplikatu ditu.

B) Edukiak:

1.-Etxeko garbiketako prozeduretan erabakigarriak diren faktoreak

Gelak garbitzeko prozedurak.

Guneak aireztatzea.

Egindako lana egiaztatzea.

Garbiketa-produktuak erabiltzetik datozen lan-arriskuak.

Norbera babesteko ekipoak erabiltzea.

Jarrera-osasuna.

2.- Altzariak eta objektuak garbitzea.

Garbitu beharreko guneen eta elementuen tipologia.

Materialen eta gainazalen osaera identifikatzea.

Materialen eta gainazalen ezaugarriak zehaztea.

Garbiketa-lanabesak hautatzea eta erabiltzea.
 Garbiketa-lanabesak kontserbatzeko prozesuak.
 Garbiketa-produktuen tipologia.
 Garbiketa-produktuak behar bezala ez erabiltzetik datozen osasunerako arriskuak identifikatzea.
 Etxeko altzariak eta objektuak garbitzeko teknikak.
 Teknika bakoitzeko jardueren sekuentziazioa.
 Lan-arriskuen prebentzioari buruzko araudia.

3.- Paretan, leihoen, ateen, zoruen eta alfonbren garbiketa

Jasotako jarraibideak interpretatzea.
 Zoruen, zoladuren, paretan eta sabaien materialen eta gainazalen osaera identifikatzea etxeetan, eraikinetan, bulegoetan eta lokaletan.
 Garbiketa-lanabesak eta -produktuak egin beharreko garbiketa motaren arabera hautatzea.
 Etxetresna elektrikoaren erabilera: erabilerrazak diren xurgagailuak.
 Hondakinak sailkatzea eta banatzea.
 Hondakinak edukiontzi egokietara botatzea.
 Garbiketa-lanak ezarritako planaren arabera egiaztatze teknikak.
 Norbera babesteko ekipoak erabiltzea.
 Lan-arriskuen prebentzioari buruzko arauak.

4.- Kristalezko gainazalen garbiketa

Kanpoaldeko eta barnealdeko kristalak garbitzea.
 Laneko lanabesen eta erreminten erabilera: jarraitu beharreko irizpideak.
 Garbiketa-produktu espezifikoak erabiltzea.
 Kristalak garbitzeari lotutako arriskuak identifikatzea.
 Norbera babesteko ekipoak erabiltzea.
 Segurtasun-neurriak aplikatzea lan-ingurunean jendea dagoenean.

5.- Bainugelen garbiketa

Etxeetako bainugelak garbitzeko eta desinfektatzeko teknikak.
 Bulego eta lokaletako komunak garbitzeko, desinfektatzeko eta higienizatzeko teknikak.
 Etxeetako bainugeletako eta bulego eta lokaletako komunetako orban motak.
 Hondakinak sailkatzea eta banatzea.
 Lan-arriskuen prebentzioari buruzko araudia.

Lanbide-modulua: Etxeko eguneroko kudeaketarako laguntza

Kodea: E690

Kurtsoa: 1

Iraupena: 99 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Erabiltzaileekin egoten da eta eguneroko jarduerak egiten laguntzen die .

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Pertsonak eguneroko lanak egiteko zer nolako laguntza-premiak dituzten identifikatu du.
- b) Egunerokotasunean, segurtasunean, komunikazioan, bizikidetzan eta harreman sozialean eragina duten etxeko eta haren ingurunean ingurumen-faktoreak eta elementu espazial eta materialak identifikatu ditu.
- c) Autonomia pertsonaleko ohiturak sortzera, mantentzera eta hobetzera zuzentzen diren esku hartzeko teknikak eta prozedurak deskribatu ditu.

d) Etxeko guneen, altzarien eta tresnen banaketa, eguneratzea eta seinaleztapena zehaztu eta aplikatu ditu, pertsonen premietara egokituta, eta haien mendekotasunaren, ohituren eta segurtasunaren arabera.

e) Jardueren garapenari eta pertsonaren adierazpenei behatzeko teknikak eta tresnak aplikatu ditu; horretaz gain, premia bereziak, arrisku-faktoreak, eta bilakaera fisikoa eta psikosoziala identifikatu ditu eta lortutako datuak erregistratu ditu.

f) Erabiltzaileekin egon da eta lagundu egin die, haien autonomia pertsonala erraztuko duten irizpideak eta estrategiak aplikatuta.

g) Jardueraren garapena bermatzeko beharrezkoak diren baliabide espazialak eta materialak prestatu eta aplikatu ditu.

h) Jardueran zehar sortzen diren gatazkak edo gorabeherak ebatzi ditu prozedura eta teknika egokiak erabilita, eta, hala dagokionean, ezarritako bideak erabilita, bere eskumena gainditu dutenean.

2.- Pertsonen eta haien familia-inguruneari buruzko kudeaketak ebazten laguntzera zuzendutako esku-hartzeak aztertzen eta gauzatzen ditu eta komunitateko baliabide eta zerbitzuak eskuratzea errazten du.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Adinekoen, haurrei eta gaixoei zuzenduta dauden baliabide komunitarioak identifikatu ditu.

b) Prestazio ohikoenak eskatzeko bideak eta beharrezko kudeaketak identifikatu ditu eta gizarte laguntzako eta okupazio- eta -aisialdiko baliabideak eta prestazio ekonomikoak eta bestelako prestazioak biltzen dituen fitxategi bat egin du.

c) Dokumentazio pertsonala eta etxeko dokumentazioa (sanitarioa, bankukoa, gutunak, etxeko mantentze-lanei buruzkoa eta bestelakoak) aurkitzeko, antolatzeko eta artxibatzekeko prozedurak aplikatu ditu.

d) Laguntzak, prestazioak eta zerbitzuak eskatzeko formatuak eta ereduak identifikatu eta bete ditu.

e) Etxeko kasuen deribazioaren arrazoi nagusiak aipatu ditu eta dagozkien zerbitzu eta profesionalak identifikatu ditu.

f) Adineko batek edo haur batek etxetik kanpo behar izan ditzakeen laguntza-egoerak identifikatu ditu.

g) Pertsonaren jardun autonomoaren maila, laguntza-premiak eta baliabide eta zerbitzu egokiak identifikatu ditu.

h) Premia horiek betetzeko egin beharreko esku-hartzeak eta kudeaketak, pertsonaren jardun autonomoaren maila, haren eta profesionalaren ingurunea eta pertsona profesional eskudunetara bideratzeko premia zehaztu ditu.

i) Horiek guztiak kontrolatzeko eta laguntzako eta eragile egokiei informazioa transmititzeko esku-hartzeen jarraipena egiteko eta erregistratzeko prozedurak deskribatu ditu.

j) Profesionalari ematea dagokion babesa eta laguntza identifikatu eta gauzatu du, jardun-baliabide, -prozedura eta -estrategia egokiarekin.

B) Edukiak:

1.- Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen autonomia pertsonaleko esku-hartze estrategiak lantzea.

Etxeko eguneroko egoeretan autonomia fisikoko ohiturak mantentzea eta haietan trebatzea. Etxearen ezaugarriak.

Etxeko guneen, altzarien eta tresnen banaketa, eguneratzea eta seinaleztapena.

Gizarte-harremanetan, kudeaketak ebazten eta familia-ingurunean ondoan egoteko eta laguntzako esku-hartzeak.

Baliabide komunitarioak.

Laguntzak, prestazioak eta zerbitzuak eskatzea.

2.- Gizarte-harremanetan, kudeaketak ebazten eta familia-ingurunean ondoan egoteko eta laguntzeko esku-hartzeak.

Bizikidetzaren unitateak abiatuta zuzeneko laguntzako profesionalak dituen funtzioak eta zeregina. Esku hartzeko arloak.

Jardun-estrategiak, mugak eta deontologia.

Esku-hartze ohikoenak. Izapideak. Jarraipena.

Dokumentazio pertsonala eta bizikidetzaren unitatearena.

Dokumentazioa prestatu, erregistratu eta kontrolatzeko oinarritzko teknikak.

Konfidentzialtasuna beste pertsonen dokumentazioa erabiltzerakoan.

Jardun-mugak eta deontologia profesionala errespetatzea.

3.- Eguneroko bizitzarako laguntza teknikoak eta teknologikoak.

Etxeko jardueretarako laguntza teknikoak.

Altzariak eta etxebizitza eta bestelako higiezinertarako egokitzapenak.

Produktuak eta ondasunak manipulatzeko laguntza teknikoak.

Giroa hobetzeko laguntza teknikoak, makineria eta erremintak.

Aisialdirako laguntza teknikoak.

Ordenagailu pertsonalak. Internet. Posta elektronikoa.

Beste laguntza batzuk

Lanbide-modulua: Etxeko segurtasuna

Kodea: 3146

Kurtoa: 1

Iraupena: 66 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Etxeko instalazioen (elektrizitatea, gasa eta ur-eroanbideak) segurtasunari lotutako jarduerak gauzatu dituzten etxean bertan, instalazioen funtzionamendu egokia egiaztatuta, eta balizko arrisku-puntuak eta esku hartzeko jarraibideak balioetsita.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Plano edo krokisekin lagunduta, etxeko instalazioak eta haien funtzionamendua identifikatu dituzten baita arrisku-puntu nagusiak ere.

b) Instalazioak gainbegiratu dituzten, narriadurazko, funtzionamendu txarreko edo prebentzio-neurririk gabeko balizko egoerak identifikatu dituzten eta egoera horiek ebazteko aukerak proposatu dituzten.

c) Arrisku elektrikoko puntuak, etengailuak, korrante-harguneak eta argi-puntuak identifikatu dituzten eta haien eta dagozkien babes-elementuen erabilera egokiarekin lotu dituzten.

d) Txorrotetako eta hustubideetako elementuak (iragazkiak, gomak edo antzekoak, besteak beste) identifikatu dituzten eta balizko matxurekin eta haien prebentzioarekin lotu dituzten.

e) Etxeko pertsona kaltebereenek (adinagatik edo muga fisikoengatik) etxeko instalazioetarako sarbidea edo haiekiko ustekabeko kontaktua ez izateko baliabideak jarri dituzten, haien erabilgarritasuna balioetsi du eta alternatibak proposatu dituzten.

f) Hainbat arazoren aurrean (deskarga elektrikoak, gas-ihesak edo ur-instalazioaren matxurak) babeserako erabiltzen diren elementuak identifikatu dituzten eta haien funtzionamendua egiaztatu du pertsonengan edo objektuengan eragin ditzaketen arriskuak saihesteko.

g) Etxeko eroanbideekin lotutako balizko istripuekiko edo arrisku-egoerekiko jardun-jarraibideak deskribatu dituzten, azkar baina behar den lasaitasunarekin jardutea balioetsita.

2.- Produktu toxikoekiko edo egoera txarrean dauden elikagaiekiko esposizioarekin edo halakoak irensteararekin lotutako prebentzio-neurriak aplikatu dituzten, alde batetik, arriskuzko egoerak eta jarrerak eta, bestetik, esku hartzeko jarraibideak balioetsita.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Inguru jakin batean produktu toxikoak edo arriskutsuak irensteak edo haiekiko esposizioak eragin ditzakeen arriskuak identifikatu ditu, fabrikatzailearen informazioa interpretatuta.

b) Egoera txarrean dauden elikagaiak jateak eragin ditzakeen arriskuak identifikatu ditu, elikadura-osasunari eta -higieneari buruzko informazioa oinarri gisa hartuta ohiko sintomatologiak balioetsita.

c) Hainbat biltegiratze- eta kontserbazio-neurri ezarri ditu, ustekabeko irensteak, isuriak edo ontzien egoerek eragindako toxikotasun-areagotzeak saihesteko eta haietara arrisku handieneko pertsonen sarbidea prebenitzeko.

d) Elikagaiak (gordinak nahiz kozinatuak) kontserbatzeko eta kontsumitzeko neurriak ezarri ditu, fabrikatzailearen informazioa eta nutrizio-informazioa oinarritzat hartuta.

e) Intoxikazio-kasuekin lotutako jardun-jarraibideak aplikatu ditu, pertsoneri eman beharreko informazioaren edukia eta inplikaturako profesionalekiko komunikazio-prozedura deskribatuta.

3.- Etxeko pertsonen eta ondasunen segurtasunaren arloko ohiko arrisku-egoerak prebenitzeko lehen esku-hartze neurriak aplikatzen ditu, ingurunea eta bizikidetzaren unitatearen ezaugarriak balioetsita.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Ondasunen eta pertsonen segurtasunarekiko balizko arriskuak identifikatu ditu (lapurretak, erasoak, pertsonen gainera objektuak iraultzea etxe barruan edo kanpora, besteak beste) ingurune jakin batean, eguneroko ohiturak eta ohiko arriskuak bizikidetzaren unitatearen informazioaren arabera balioetsita.

b) Arrotzak sartzea (etxean norbait dagoenean edo inor ez dagoenean) saihesteko neurriak aplikatu ditu, erakunde eskudunen gomendioetatik datozen protokoloak aplikatuta.

c) Etxean edo etxetik kanpora objektu arriskutsuak iraultzea saihesteko neurriak aplikatu ditu, eraginpean hartutakoek izan ditzaketan arriskuak eta ondorio juridikoak balioetsita.

d) Aseguru-polizek biltzen dituzten prestazioak deskribatu ditu, etxeko jardueren eta erantzukizun zibilaren arloan aplikatzeak dituen onurak balioetsita.

e) Etxeko pertsonen eta ondasunen arrisku- eta segurtasun-egoerekin lotutako jardun-jarraibideak aplikatu ditu, pertsoneri eman beharreko informazioaren edukia eta inplikaturako profesionalekiko komunikazio-prozedura deskribatuta.

4.- Lehen esku-hartzearen lehen sorospenekin lotutako teknikak aplikatzen ditu, protokolo aplikagarriak deskribatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Norberari gertatutako istripuak balioesteko irizpideak aplikatu ditu.

b) Arnasbidearen buxadura kentzeko teknikak deskribatu ditu elementu simulatuetan aplikatuta.

c) Lehen esku-hartzearen lehen sorospeneko teknikak deskribatu ditu eta elementu simulatuetan aplikatu ditu, ezarritako protokoloari jarraikiz.

d) Bihotz-biriketako bizkortzerako oinarritzko teknikak deskribatu eta aplikatu ditu manikietan, eta bidezkoa izan denean, baita teknika instrumentalak ere, oxigenoterapiako ekipoa eta desfibriladore automatikoa erabilia.

e) Lesio, patologia edo traumatismo esanguratsuenen arrazoiak, sintomak, jardun-jarraibideak eta prebentzio-alderdiak deskribatu ditu, jarduera kontuan hartuta.

f) Eragile fisikoek, kimikoek edo biologikoek eragindako premiazko patologia organikoen eta lesioen simulazioetan lehen esku hartzeko lehen sorospenek aplikatu ditu.

g) Istripua izan duen pertsonarekin eta harekin daudenekin oinarritzko komunikazio-estrategiak deskribatu ditu, oinarritzko emozio-egoerekin lotuta.

h) Dolu, antsietate, larritasun edo oldarkortasuneko balizko egoeretan aplikagarriak diren oinarritzko teknikak deskribatu ditu.

B) Edukiak:

1.- Etxeko instalazioekin zerikusia duten prebentzio-neurriak

Argiaren, uraren eta gasaren etxeko instalazioen planoen eta krokisen irakurketa.

Instalazioei lotutako arriskuak: deskarga elektrikoak. Etxeetako uholdeak. Gasen portaera eta gasok pertsonengan duten eragina. Adinagatik edo muga fisikoa izateagatik arrisku handiena duten pertsonak dituzten arrisku ohikoenak.

Etxeko eroanbide elektrikoaren eta ur-eroanbideen oinarriko mantentze-lanak eta konponketak.

Instalazio elektrikoaren entxufeak, etengailuak eta argi-puntuak.

Txorrotak eta hustubideak. Motak, osagaiak eta doitzeko eta ordezkatzeko prozedurak.

Etxeko eroanbideekin lotutako istripuak saihesteko baliabideak.

Uholdeetan esku hartzeko jarraibideak.

Gas-ihesetan esku hartzeko jarraibideak.

Aseguruaren estaldurak eta mantentze-zerbitzuak etxeko eroanbideetan gertatutako istripuen, hausturen edo isuriaren kasuan.

Etxe-aseguruak eta etxeko eroanbideak mantentzeko eta konpontzeko zerbitzuak.

Arriskuaren balioespena eta larrialdi-zerbitzuei komunikatzeko protokoloak.

2.- Produktu toxikoekiko edo elikagaiekiko esposizioarekin edo halakoak irenstearekin lotutako prebentzio-neurriak.

Etxeko produktu toxikoak. Osaeraren eta arrisku potentzialaren arabera sailkapena.

Produktu kimikoen isuriak konpontzeko jarraibideak etxeko eremurako.

Produktu toxikoak kontserbatzeko, birjartzeko eta ordezkatzeko plana.

Arriskuaren balioespena eta larrialdi-zerbitzuei komunikatzeko protokoloak.

3.- Etxeko pertsonen eta ondasunen segurtasunaren arloko ohiko arrisku-egoerekin lotutako prebentzio-neurriak

Etxeko pertsonen eta ondasunen segurtasunaren arloko arriskuak, bizikidetzaren unitateen osaeraren arabera.

Arrotzak sartzeko jarraibideak.

Jardun-jarraibideak ondasun-lapurretaren kasuan.

Etxe barruan objektu arriskutsuak iraultzeko jarraibideak.

Etxetik kanpora objektu arriskutsuak iraultzeko jarraibideak.

Aseguruak: motak eta estaldurak.

Estaldurak aplikatzea eskatzeko kudeaketak. Dokumentazioa.

Arriskuaren balioespena eta larrialdi-zerbitzuei komunikatzeko protokoloak.

4.- Bizi-euskarriko teknikak eta lehen esku-hartzearen lehen sorospenak

Hemorragiak. Motak.

Erredurak. Motak.

Bendajeak. Motak.

Bizkortzea.

Ahotik ahorrako arnasa.

Ustekabean irentsitako elikagaiak, likidoak edo objektuak, besteak beste, ateratzeko teknikak.

Larrialdietarako jardun-protokoloa: gaixoaren hasierako ebaluazioa, jardunaren plangintza, kokapena eta iristeko moduak, balizko arriskuak identifikatzea, eremua babestea eta istripua izan duenarengana iristea.

Lehen sorospenetako botikina: tresnak, sendabide-materiala, oinarriko sendagaiak.

Lanbide-modulua: Makinekin garbitzea

Kodea: 3116

Kurtsoa: 2

Iraupena: 72 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Garbiketa industrialeko eta zoruaren tratamendurako prozedurak zehazten ditu, makinak, osagarriak eta produktuak zoladuraren eta haren gainazalaren ezaugarrien arabera hautatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Garbitu beharreko gainazalak estaltzen dituzten materialen arabera sortzen eta metatzen diren zikinkeria motak identifikatu ditu, garbiketa egiteko esku-hartze desberdinak eraginez.

b) Zoruak garbitu eta tratatzeko prozedurak deskribatu ditu: ekortzea, garbitzea, desugertzea, ezkoztatzea, distiraraztea/beiraztatzea, xurgatzea eta orraztea, besteak beste, eta aplikatzen diren gainazal motekin lotu du.

c) Ekipoak identifikatu eta sailkatu ditu.

d) Aplikazio nagusiak identifikatu ditu, egiten dituzten lanekin lotuta.

e) Makina eta ekipo desberdinen arteko loturak egiaztatu ditu, eta hutsegiteak ikusi direnean zuzendu egin dira.

f) Erabiltzaile-mailako mantentze-lanak egin ditu, ekipoen funtzionamendua bermatzeko.

g) Behar diren segurtasun-neurriak hartu ditu, ekipamenduak piztetik eta itzaltzetik etorritako lan-arriskuak ekiditeko.

h) Ergonomiako eta lan-osasuneko irizpideak kontuan hartuz kokatu ditu ekipoak.

2.- Zoruak makina industrialak eta haien osagarriak erabiliz ekortzen ditu, garbiketaren funtzionamendua eta kalitatea balioetsita eta garbitu beharreko gainazalaren ezaugarriak kontuan hartuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Ekortzeko makina motak eta garbiketa-osagarriak eta -lanabesak identifikatu eta sailkatu ditu, haiek ematen dituzten aukerak, erabiltzeko modua eta aplikazio-prozesuak adierazita.

b) Ekortzeko makinaren garbiketa-prozedurak deskribatu ditu.

c) Aplikazio nagusiak identifikatu ditu, egiten dituzten lanekin lotuta.

d) Ekortzeko makinaren konexioak egiaztatu ditu, eta hutsegiteak ikusi direnean zuzendu egin dira.

e) Mantentze-lanak egin ditu, ekortzeko makinaren funtzionamendua bermatzeko.

f) Behar diren segurtasun-neurriak hartu ditu, ekipamenduak piztetik eta itzaltzetik etorritako lan-arriskuak ekiditeko.

g) Ergonomiako eta lan-osasuneko irizpideak kontuan hartuz maneiatu du ekortzeko makina.

3.- Zoruak makina industrialak eta haien osagarriak erabiliz garbitzen ditu, garbiketaren funtzionamendua eta kalitatea balioetsita eta garbitu beharreko gainazalaren ezaugarriak kontuan hartuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Garbitzeko makina motak eta garbiketa-osagarriak eta -lanabesak identifikatu eta sailkatu ditu, haiek ematen dituzten aukerak, erabiltzeko modua eta aplikazio-prozesuak adierazita.

b) Garbitzeko makinaren garbiketa-prozedurak deskribatu ditu.

c) Aplikazio nagusiak identifikatu ditu, egiten dituzten lanekin lotuta.

d) Garbitu beharreko zoruaren perimetroa mugatu du, erorketak edo istripuak saihesteko.

e) Mantentze-lanak egin ditu, garbitzeko makinaren funtzionamendua bermatzeko.

f) Behar diren segurtasun-neurriak hartu ditu, ekipamenduak piztetik eta itzaltzetik etorritako lan-arriskuak ekiditeko.

g) Ergonomiako eta lan-osasuneko irizpideak kontuan hartuz maneiatu du garbitzeko makina.

4.- Zoruak hautatutako makina industrialak eta haien osagarriak erabiliz distirarazten ditu, garbiketaren funtzionamendua eta kalitatea balioetsita eta garbitu beharreko gainazalaren ezaugarriak kontuan hartuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Zoruko argizari-hondarrak eta gehiegizko zikinkeria kentzeko desugerketa-prozedura deskribatu du.
- b) Gainazalen desugerketa egin du zorua babesteko, dagoen zoladuraren arabera beharrezkoa den teknika aplikatuta.
- c) Garbitzeko makina motak eta garbiketa-osagarriak eta -lanabesak identifikatu eta sailkatu ditu, haien ematen dituzten aukerak, erabiltzeko modua eta aplikazio-prozesuak adierazita.
- d) Ezkoztatzeko makinekin garbitzeko prozedurak deskribatu ditu.
- e) Zorua distirarazteko prozedurak deskribatu ditu.
- f) Gainazalen ezkoztatzea eta distiraraztea egin du, dagoen zoladuraren arabera beharrezkoa den teknika aplikatuta.
- g) Aplikazio nagusiak identifikatu ditu, egiten dituzten lanekin lotuta.
- h) Distirarazi beharreko zoruaren perimetroa mugatu du, erorketak edo istripuak saihesteko.
- i) Erabiltzaile-mailako mantentze-lanak egin ditu, erabilitako makineriaren funtzionamendua bermatzeko.
- j) Behar diren segurtasun-neurriak hartu ditu, ekipoak piztetik eta itzaltzetik etorritako lan-arriskuak ekiditeko.
- k) Ergonomiako eta lan-osasuneko irizpideak kontuan hartuz maneiatu du ezkoztatzeko makina.

5.- Garbiketa-makinak jardunean mantentzen ditu, dagozkion erabilera- eta mantentze-eskuliburuetan eskatzen diren jarduerak gauzatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Garbiketa-eragiketekin lotutako makina, osagarri eta erreminten ezaugarriak ezarri ditu.
- b) Garbiketa-eragiketekin lotutako makina, osagarri eta erreminten aplikazioak kontuan hartu ditu.
- c) Prebentzioko mantentze-plana aplikatu du makineriaren jarraipena eta gainbegiraketa egiteko, fabrikatzailearen jarraibideen arabera.
- d) Makinak abiarazteko eta gelditzeko eragiketak ezarritako prozedurei jarraituz egin ditu.
- e) Garbiketa-eragiketekin lotutako makina, osagarri eta erreminten prestaketa- eta mantentze-eragiketak egin ditu.
- f) Garbiketa-eragiketekin lotutako makina, osagarri eta erremintak prestatzeko jardueretan egiaztatu ditu prebentzio- eta segurtasun-baldintzak.
- g) Eragiketa guztiak egin dituenean arriskuen prebentzioari buruzko araudia, laneko segurtasuneko eta ingurumena babestekoa kontuan hartu ditu.

B) Edukiak:

1.- Zoruen garbiketa industrial egiteko eta zoruak tratatzeko prozedurak

Garbitu beharreko gainazalaren sortutako eta metatutako zikinkeria motak.
Zoruak garbitzeko eta tratatzeko prozedurak.
Garbiketaren erabilitako ekipoak.
Garbiketa industrialean egiten diren ohiko eragiketak.
Ekipoak erabiltzetik datozen lan-arriskuak.
Jarrera-osasuna.

2.- Zoruak makineria industrialarekin ekortzea

Jasotzen dituen jarraibideak interpretatzea eta betetzea.

Ekortzeko makinekin erabilitako garbiketa-produktuen motak.

Garbiketa-lanak langileak beren lanpostuetan daudela edota inguruetan daudela egitea (pertsonek igarotzen diren bitartean).

Lan-arriskuen prebentzioari buruzko arauak.

3.- Zoruak makineria industrialarekin garbitzea

Jasotzen dituen jarraibideak interpretatzea eta betetzea.

Garbitzeko makinekin erabilitako garbiketa-produktuen motak.

Garbiketa-lanak langileak beren lanpostuetan daudela edota inguruetan daudela egitea (pertsonek igarotzen diren bitartean).

Lan-arriskuen prebentzioari buruzko arauak.

Ingurumen-osasuneko arauak.

4.- Zoruak makineria industrialarekin distiraraztea

Desugertzeko teknika.

Ezkoztatzeko teknika.

Distirarazteko-beiratzatzeko teknika.

Prozedurak, produktuak, erremintak eta makineria.

Desugertzeko, ezkoztatzeko eta distirarazteko-beiratzatzeko lanak langileak beren lanpostuetan daudela edota inguruetan daudela egitea (pertsonek igarotzen diren bitartean).

Lan-arriskuen prebentzioari buruzko arauak.

Ingurumen-osasuneko arauak.

5.- Garbiketa-makinen oinarrizko mantentze-lanak

Garbiketarako erreminten eta makineria industrialaren deskripzioa.

Erabilera-prozedurak.

Makineria industrialaren prebentziozko mantentze-lanak.

Motak, egokitzapena eta araudia.

Lanbide-modulua: Bizikidetzaren unitatean mendekoak ez diren pertsonen laguntzeko jarduerak

Kodea: 3145

Kurtsoa: 2

Iraupena: 120 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Hurrei eta mendekoak ez diren beste pertsonen laguntzeko eragiketa simulatuak egiten ditu, egin beharreko jardunak hartzailearen arabera identifikatuta eta deskribatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Jardun-planean edo jasotako jarraibideetan biltzen diren jarduerak identifikatu ditu.

b) Jardun-plana hurrei eta mendekoak ez diren pertsonen ezaugarriei egokitzaren garrantzia balioetsi du.

c) Hurrekin eta mendekoak ez diren pertsonekin bete beharreko premiak eta eskaerak kontuan hartu ditu.

d) Bizikidetzaren unitatearen berezko ezaugarriak errespetatu ditu.

e) Hurrei autonomia pertsonala sustatu du.

f) Ezarritako ildo eta orientabideak errespetatu ditu.

g) Agindutako zereginak jarrera positiboarekin egin ditu.

2.- Sexu eta adin desberdinetako pertsonekin komunikazio simulatua mantentzen du, jokabide

egokiarekin eta oinarrizko komunikazio-teknikak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Etxeko bizikidetzaren unitate bateko balizko kideen ezaugarriak identifikatu ditu.
- b) Jarrera eta diskurtsoa komunikazio-egoerara moldatu ditu.
- c) Bizikidetzaren unitateko kideei buruzko beharrezko informazioa lortu du.
- d) Komunikazioaren garrantzia balioetsi du, balizko gatazkak edo gaizki-ulertuak saihesteko.
- e) Elkarrizketa naturala izan du, bidezkoa izan denean, beharrezkoa den informazioa eta argibideak eskatuta.
- f) Besteekiko jarrera adostaile eta sentibera izan du, enpatiarekin eta amultsu eta adeitsu agertuz.
- g) Gizarte-trebetasunak lan-jardunean duten garrantzia balioetsi du.

3.- Haurren oinarrizko premiekin eta laguntza-premiekin lotutako eragiketak egiten ditu, beharrezkoak diren elikadurako, higieneko eta atsedeneko jarraibideak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Elikadura, higiena eta atsedenarekin lotutako jarduerak haurren adinak eskatzen duenarekin eta jardun-planeko baldintzekin identifikatu ditu.
- b) Menu mota nagusien ezaugarriak identifikatu eta deskribatu ditu eta haurren adinera egokitu ditu.
- c) Balizko elikadura-alergia eta -jasanezintasunak eta balizko jardunak deskribatu ditu.
- d) Haurren garbiketa, higiena, jantziak, atsedena eta loarekin lotutako jardun-jarraibideak deskribatu eta aplikatu ditu.
- e) Haurrak entretenitzeko oinarrizko jarduerak egin ditu.
- f) Ezarritako eguneroko errutinak deskribatu eta egin ditu.
- g) Haurren oinarrizko premiak artatzearekin lotutako eragiketak egin ditu, haurren ezaugarrien arabera.
- h) Haurren oinarrizko premiak betetzearekin lotutako jardueren garrantzia balioetsi da.

4.- Mendekoak ez diren pertsona helduen oinarrizko premiekin eta laguntza-premiekin lotutako jarduerak egiten ditu, jasotako jarraibideak aplikatuta eta pertsonen ezaugarriak kontuan hartuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Elikadura, higiena eta atsedenarekin lotutako jarduerak mendekoak ez diren pertsona helduen adinak eskatzen duenarekin eta jardun-planeko baldintzekin identifikatu ditu.
- b) Menu mota nagusien ezaugarriak identifikatu eta deskribatu ditu eta mendekoa ez den pertsona helduaren adinera egokitu ditu.
- c) Balizko elikadura-alergia eta -jasanezintasunak eta balizko jardunak deskribatu ditu.
- d) Mendekoak ez diren pertsona helduen garbiketa, higiena, jantziak, atsedena eta loarekin lotutako jardun-jarraibideak deskribatu eta aplikatu ditu.
- e) Mendekoak ez diren pertsona helduen oinarrizko premiak betetzearekin lotutako jardueren garrantzia balioetsi da.

5.- Bizikidetzaren unitatearekin lotutako informazio-jarduerak gauzatzen ditu, gorabeherak jakinarazita eta ohiko komunikazioak eta mezuak izan behar duen egitura deskribatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Gorabeherak jakinarazteko prozesuarekin lotutako adimen emozionalaren oinarrizko printzipioak deskribatu ditu.
- b) Sortutako gorabeherak zehaztasunez eta modu argi eta laburrean jakinarazi ditu.
- c) Burututako zereginak jasotako jarraibideen arabera deskribatu ditu.

- d) Une oro lanbide-inguruneko pertsonetikiko errespetua izan du.
- e) Ikastearen aldeko jarrera positiboa erakutsi du.
- f) Eginkizunen garapenean autokritikak duen garrantzia balioetsi du.
- g) Txukun janztearen eta irudi pertsonal dotorea izatearen garrantzia balioetsi du.

B) Edukiak:

1.- Mendekoak ez diren pertsoneri laguntzeko teknikak aplikatzea

Mendekoak ez diren pertsonen tipologia.
Haurren premiak eta eskaerak.
Mendekoak ez diren pertsonen premiak eta eskaerak.
Mendekoak ez diren pertsoneri buruzko lan-plana.

2.- Oinarrizko komunikazio-teknikak aplikatzea bizikidetzaren unitatean.

Haurrekin komunikatzea.
Adinekoekin komunikatzea.
Entzute aktiboa.

3.- Haurren oinarrizko premiak artatzea

Eguneroko errutinak planifikatzea.
Haurren menuak prestatzea.
Haurren garbiketa. Jarraibideak.
Haurren atsedena.
Haurren jantziak. Laguntzak.

4.- Mendekoak ez diren pertsonen oinarrizko premiak artatzea

Eguneroko errutinak planifikatzea. Jarraibideak.
Mendekoak ez diren pertsonentzat menuak prestatzea.
Mendekoak ez diren pertsoneri arropak eta oinetakoak janzten laguntzea.

5.- Bizikidetzaren unitateari buruzko informazioa

Agindutako etxeko lanak antolatzea eta garatzea.
Egindako jarduerari buruzko informazioa.
Gorabeherak jakinaraztea.
Gorabeherak jakinarazteko prozesuari adimen emozionalaren oinarrizko printzipioak aplikatzea.

Lanbide-modulua: Egoera berezi iragankorretan dauden pertsoneri arreta ematea
E691 kodea
Kurtsoa: 2
Iraupena: 168 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Egoera berezian dauden pertsonen eta haien ingurunearen ezaugarri eta arreta-premia nagusiak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Esku-hartzearen xede diren kolektiboen berezko aldaketa biologikoak, psikologikoak eta sozialak aldaketa haiek pertsonaren eguneroko moldaeran dakartzaten zailtasunekin lotu ditu.
- b) Adineko pertsonen, gaixoen edo bestelakoen berezko narriadura pertsonalaren eta sozialaren

agerpen nagusiak identifikatu ditu.

c) Etxez etxeko laguntza-zerbitzuari eta dagokien erreferentziazko profesionalari egokitzeko aldian, egoera berezian dauden pertsonen jarrera- eta portaera-ezaugarriak, eta haien ingurunea deskribatu ditu.

d) Egoera berezian dauden pertsona eta kolektiboari zuzendutako esku-hartze sozialaren printzipio etikoak azaldu ditu.

e) Egoera berezian dauden pertsonari zuzendutako esku-hartze profesionalean izan beharreko jarrera eta balioak azaldu ditu.

f) Erabiltzailearen narriadura identifikatu du, eta horrek autonomia pertsonalean eta eguneroko moldaera oinarritzekoan, pertsonalean eta sozialean duen eragina zehaztu du.

g) Azaleratzen diren portaera profesionalak identifikatu ditu.

h) Pertsonaren eta haren ingurukoaren parte-hartzea identifikatu du.

i) Erabiltzailearekin eta haren familiarekin komunikatzeko eta harremanetan jartzeko jarrera profesional egokiak zehaztu ditu.

j) Erabiltzailearekin eta haren ingurukoekin ezarritako harreman-loturak (afektiboak, araukoak, nortasunekoak) identifikatu ditu.

2.- Etxebizitzan higiene pertsonaleko eta ohea prestatzeko teknikak egokitzen eta aplikatzen ditu agindupean, ohiko erabilerako produktuak, materialak eta tresnak hautatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Osasun-egoeraren arabera pertsona batek (bereziki, gaixo dauden adinekoen, haurren edo desgaituen kasuan) behar dituen laguntza higienikoen motak zehaztu ditu, eta haren inguruneak bete beharreko higiene- eta osasun-baldintzak identifikatu ditu.

b) Larruazalaren ezaugarri anatomofisiologikoak deskribatu ditu, eta presioaren ondoriozko ultzerak sortzeko mekanismoak eta haiek sarrien agertzen diren leku anatomikoak azaldu ditu, baita prebentzio-neurri nagusiak eta haiek tratatzeko eta prebenitzeko produktu sanitarioak ere.

c) Garbitasun eta higiene pertsonaleko prozedurak deskribatu eta aplikatu ditu, baita pertsona inkontinentei edota kolostomizatuari zuzendutako laguntza bereziak ere, haiek gauzatzeko beharrezko produktuak, materialak eta laguntza teknikoak zehaztuta.

d) Protesiak garbitzeko eta zaintzeko teknikak deskribatu eta aplikatu ditu, beharrezko materialak zehaztuta, pertsona erabiltzailearen egoera eta premiak aintzat hartuta.

e) Etxebizitzan dauden ohe motak, osagarriak eta garbiketarako eta atsedenerako laguntza teknikoak azaldu eta identifikatu ditu, hurrengo erabileretarako prestatzeko eta jasotzeko teknikak aplikatuta.

f) Ohe mota bakoitza egiteko teknikak aplikatu ditu, pertsonaren "erosotasun" premiak eta baliaezintasun-maila kontuan izanda.

g) Pertsonaren premia soziosanitarioei erantzuteko jardueretan haren eta bere ingurukoaren parte-hartzea identifikatu eta sustatu du.

3.- Sendagaiak ahotik, bide topikotik eta ondestetik emateko aginduak betetzen ditu, baita bero eta hotz-tratamendu lokalak ematekoak ere.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Giza organismoaren gainean hotzak eta beroak duten eragina, eta haien indikazioak eta kontraindikazioak deskribatu ditu.

b) Sendagaiak emateko bide ohikoenen ezaugarri anatomiko eta fisiologiko nagusiak deskribatu ditu.

c) Sendagaiak bide desberdinetatik emateko beharrezko materialen ezaugarriak azaldu ditu.

d) Aerosolterapiako eta oxigenoterapiako teknikak aplikatzeko prozedurak eta haiek zuzen gauzatzeko beharrezko materialak azaldu ditu.

e) Pertsonaren premia soziosanitarioei erantzuteko jardueretan haren eta bere ingurukoaren parte-hartzea identifikatu eta sustatu du, pertsonaren autonomian eta autodeterminazioan laguntzeko.

f) Sendagaiak emateari lotutako arrisku nagusiak deskribatu ditu, sendagai motaren, emateko bidearen, pertsonaren ezaugarrien eta medikuaren jarraibidearen arabera.

g) Etxez etxeko zaintzen protokoloan zehaztuta dauden bizi-konstanteak hartzeko teknikak gauzatu ditu.

h) Hainbat egoeratan, sendagaiak ahotik, bide topikotik eta ondestetik eman ditu, ezarritako jarraibideak beteta.

4.- Dieta mota desberdinak aztertzen ditu laguntzarekin eta emandako aginduei jarraikiz, erabiltzaileari aholkatzen laguntzeko, eta haren hondakinak jasotzeko teknikak aplikatzen ditu.

a) Dieta osasungarri baten osaera aztertu du, eta gizabanakoaren behar nutritibo-dietetikoak deskribatu ditu, haren ezaugarri fisiologikoak, patologikoak eta jokabidekoak kontuan izanda.

b) Eguneko eta/edo asteko menu-proposamenak prestatu ditu, erabiltzaileen ezaugarriak eta dauden agindu dietetikoak kontuan izanda.

c) Digestio-aparatuaren, aparatu endokrinoaren eta gernu-aparatuaren ezaugarri anatomiko eta fisiologiko nagusiak deskribatu ditu.

d) Adinduen eta eriondoen elikaduraren berariazko ezaugarriak azaldu ditu.

e) Hainbat patologiarik aplikatutako agindu dietetikoak maneiatu ditu, eta haietako bakoitzean dietak duen eragina aztertu du.

f) Ahotik elikagaiak emateko teknikak deskribatu ditu, erabiltzailearen eta aholkatzen laguntzeko beharrezko materialen arabera.

g) Erabiltzaile mota desberdinen hondakinak jasotzeko teknika ohikoenak azaldu ditu, ezarritako arau higieniko-sanitarioak deskribatuta.

h) Aholkatzen laguntzeko teknikak aplikatu ditu, erabiltzaile bakoitzaren ezaugarriak eta premiak kontuan izanda.

i) Erabiltzaile mota desberdinen hondakinak jaso dira, premien eta ezarritako protokoloen arabera.

5.- Erabiltzailea lekualdatzeko, mobilizatzeko, posturan jartzeko eta joan-etorriak egiten laguntzeko teknikak gauzatzen ditu, emandako informazioaren arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Gaixoa mobilizatzeko, ohean posturan jartzeko eta joan-etorriak egiten laguntzeko tekniken eta laguntza tekniken ezaugarriak eta aplikazio ohikoenak deskribatu ditu.

b) Lokomozio-aparatuaren ezaugarri anatomiko eta fisiologiko nagusiak azaldu ditu.

c) Erabiltzaileari eta haren zaintzaile nagusiei behar bezala definitutako egoera jakin batzuetan irakasten, orientatzen eta parte hartzen lagundu du, hauei dagokienez: lekualdatzea, mobilizatzea, joan-etorriak egitea, posturan jartzea, laguntza teknikoak mantentzea, segurtasuna, lekualdatze-zerbitzua edo zaintzaile nagusien lesioen prebentzioa.

d) Mobilizatu, lekualdatu eta joan-etorriak egiteko teknikak aplikatu ditu, pertsonaren "erosotasun" premiak kontuan izanda.

6.- Premiazko asistentzia sanitarioko teknikak gauzatzen laguntzen du, egoeraren eta aplikagarritasun-mailaren arabera, teknika egokiena zehaztuta.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Traumatismoak eragiten dituzten seinale eta sintoma ohikoenak (hausturak, zaintiratuak eta luxazioak) azaldu ditu, immobilizazio-maniobra egokiak zehaztuta.

b) Dagokion mailan, bihotz-biriketako bizkortze-teknikak aplikatzeko edukiak eta sekuentziak azaldu ditu.

c) Hedaduraren eta sakoneraren arabera erredura motak azaldu ditu, premiazko asistentzia sanitarioko neurriak deskribatuta.

d) Zauri eta hemorragia motak azaldu ditu eta haien motaren eta egoeraren arabera berehala

jarduteko maniobrak deskribatu ditu.

e) Sintoma adierazgarrienen arabera intoxikazio mota nagusiak bereizi ditu, eta sartzeko bideak eta ezabatzeko metodoak zerrendatu ditu.

f) Urrutiko kontsulta batean, gertatutakoari eta istripua izan duenari buruz medikuari zer informazio eta nola jakinarazi behar zaion azaldu du.

g) Larrialdietako botikin batek bildu behar dituen materialen eta produktu sanitarioen zerrenda bat egin du.

h) Bendajeak aplikatu ditu eta ferula sinpleak jarri ditu.

i) Bihotz-biriketako bizkortzearen oinarritzko maniobrak gauzatu ditu.

j) Hainbat lekutan (bizkarrezurra, goiko gorputz-adarrak, beheko gorputz-adarrak eta politraumatismoa) kokatutako hausturak immobilizatzeko maniobrak egin ditu.

k) Hemorragiak geratzeko maniobrak egin ditu.

B) Edukiak:

1.- Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen ezaugarriak eta premiak identifikatzea.

Egoera berezian dauden pertsonen ezaugarriak eta premiak: eriondoak, istripua izandakoak eta gaixo iragankorrak.

Egoera berezian dauden pertsonen bizi-kalitatea, laguntza eta autodeterminazioa.

2.- Etxez etxeko arretaren eremua zehaztea

Premia bereziak dituzten pertsona eta kolektiboekin esku hartzeko printzipio etikoak.

Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen gaineko esku-hartzearen printzipio etikoak aintzat hartzea.

Konfidentzialtasuna informazio pertsonala eta medikoa erabiltzerakoan. Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen intimitatearekiko errespetua.

Etxez etxeko laguntzako profesionalaren higieena eta presentzia fisikoa mantentzea.

Pertsonentzako erabateko laguntza. Laguntza leuntzeko teknikak.

Laguntza-erlazioaren dinamika: egokitzapena, zailtasunak, mugak eta arrisku psikologikoen prebentzioa.

Dolu-egoeretako esku-hartzea.

Laguntza fisikoko jardueren bilakaera funtzionala eta garapena behatu eta erregistratzea. Etxez etxeko egoeretan aplikatzen diren behaketa-teknikak eta -tresnak.

Zaintza eta higieena pertsonalerako laguntza-teknikak.

3.- Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen higieena- eta garbiketa-teknikak aplikatzea.

Larruazaleko organoaren printzipio anatomofisiologikoak eta gorputz-higieenaren oinarriak.

Patologia ohikoenak.

Gorputz-garbitasun eta higieerako teknikak etxez etxeko laguntza tipologiaren arabera.

Presioaren ondoriozko ultzerak. Prebentzioa eta tratamendua.

Paziente inkontinentearentzako eta kolostomizatuarentzako zaintzak.

Infekzioen prebentzioa eta kontrola.

Egoera berezi iragankorrean dagoen pertsonaren eta haren ingurunearen autonomia sustatzea, higieena eta garbitasuna hobetzeko.

4.- Elikadura-teknikak erabiltzea

Ahotik eta bide enteraletik elikatzea.

Ahoratzeko laguntza teknikoak.

Ahoratzen laguntzea.

5.- Hondakinen bilketa Hondakinak biltzeko baliabideak eta materialak.

Hondakinen ezabaketa.
Arau higieniko-sanitarioak.
Norberaren higieua eta presentzia fisikoa mantentzea.
Mendeko pertsonaren eta haren ahaideen intimitatearekiko errespetua.

6.- Sendagaiak etxean bertan ematea

Metabolismoaren bilakaera bizi-zikloan.
Farmakologia orokorraren printzipioak.
Sistema kardiobaskularren, arnasakoaren eta irazlearen printzipio anatomofisiologikoak.
Lotutako patologia.
Bizi-konstanteak.
Sendagaiak prestatzeko eta ahotik, bide topikotik eta ondestetik emateko teknikak.
Aerosolterapiako eta oxigenoterapiako teknikak.
Hotza eta beroa aplikatzeko teknikak.
Farmakoen arriskuak.
Botikinak eratztea eta mantentzea.

7.- Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen mobilitatea

Giza gorputzaren sostengu- eta mugimendu-printzipio anatomofisiologikoak.
Lokomozio-aparatua.
Lokomozio-aparatuaren patologiarik ohikoenak.

8.- Mobilizatu, lekualdatu eta joan-etorriak egiteko teknikak erabiltzea

Jarrera anatomikoak.
Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonentzat, joan-etorriak egin, lekualdatu eta mobilizatzeko teknikak eta laguntza teknikoak.
Ohean posturan jartzeko teknikak.
Egoera berezian dagoen pertsona eta haren zaintzaile nagusiak orientatzea.
Egoera berezian dagoen pertsonaren eta haren ingurunearen autonomia sustatzea, mobilitatea eta egoera fisikoa hobetzeko.

9.- Bizi-konstanteak hartzea

Temperatura.
Arnas maiztasuna.
Arteria-presioa.
Bihotz-maiztasuna.
Aurrekoak jasotzea.

10.- Segurtasuneko eta lehen sorospeneko teknikak aplikatzea

Lehen sorospenak.
Intoxikazioak.
Traumatismoak. Heskailuak jartztea eta immobilizazioak.
Bihotz-biriketako bizkortze-teknikak.
Erredurak.
Zauriak eta hemorragiak.
Intoxikazioak.
Larrialdietako botikina.
Urruneko kontsultak.
Mendeko pertsonaren ingurunean arriskuak prebenitzea.
Autobabeseko neurriak.

Lan-arriskuen prebentzioari arreta berezia eskaintzea.

Lanbide-modulua: Zientzia aplikatuak I.

Kodea: 3009

Kurtoa: 1

Iraupena: 165 ordu.

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak.

1.- Estrategia desberdinak erabiltzen ditu zientziarekin eta matematikarekin erlazionaturiko ohiko problema errazak konpontzeko, metodo zientifikoaren faseak aplikatuta eta irmotasuna, segurtasuna eta autonomia erakutsita soluzioak bilatzean.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Hipotesi errazak proposatu ditu, zuzeneko behaketetan edo hainbat bidetatik bildutako zeharkako behaketetan oinarrituta.
- b) Hipotesiak aztertu, eta bere azalpenarekiko lehen hurbilketa egin du.
- c) Problema ebazteko estrategiarik egokiena erabili du.
- d) Zer urrats eman dituen eta zer ondorio atera dituen azaldu du.
- e) Egindako hipotesiak egiaztatu edo gezurtatu ditu, eta frogen bidez defendatu du bere jarrera hori.
- f) Irmotasunez eta sormena baliatuta jokatu du eragozpenak gainditzeko prozesuan, eta bide alternatiboak topatu ditu bere kabuz.
- g) Talde-lanean jardun du, elkar lagunduz, eta gatazkak konpontzeko trebetasunak badituela azaldu du.
- h) Ezagutza zientifiko eta matematikoak baliatu ditu, fenomeno natural garrantzitsuenak interpretatzeko.
- i) Datu eta informazioak bilatu, bildu eta antolatzeko teknikak baliatu ditu, eremu zientifiko eta matematikoko problemak ebazteko.
- j) IKTak erabili ditu, informazioa bilatzeko.
- k) Zuzen adierazi ditu mezu zientifiko eta matematikoak.
- l) Behar bezala erabili ditu hiztegia eta esamolde espezifikokoak, baliabide grafikoak eta sinbologia.
- m) Jarrera kritikoa izan du lortutako emaitzei eta jarraitutako prozesuari dagokienez.
- n) Baliozkotasuna eta koherentzia egiaztatzeke hainbat estrategia baliatu ditu.
- ñ) Bere ikaskuntza autoerregulatzeko estrategia eta tresnak baliatu ditu.

2.- Gidoi bati jarraikiz, ikerketa eta laborategiko praktika errazak egiten ditu; horretarako, hainbat teknika aplikatzen ditu, materiala behar bezala erabili, magnitude egokiak neurtu, eta emaitzak interpretatu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laborategiko oinarritzko materialaren zerrenda egin du, izan ditzakeen aplikazioak ere jasota.
- b) Laborategiko produktu eta tresnak behar bezala manipulatu ditu.
- c) Magnitudeak neurtu ditu, eta dagozkien unitatetan adierazi.
- d) Egin behar duen teknika esperimental bakoitza identifikatu du.
- e) Egin behar duen teknika esperimental bakoitzean, kontuan izan ditu higiene- eta segurtasun-baldintzak.
- f) Lan esperimentalean segurtasunaren oinarritzko arauak onartu eta bete ditu, eta erabili dituen tresnak eta materiala zaindu ditu.
- g) Hipotesi erraz eta egiaztagarriak egin ditu, zuzeneko behaketetan edo hainbat bidetatik bildutako zeharkako behaketetan oinarrituta.
- h) Hipotesiak aztertu ditu, eta bere azalpenarekiko lehen hurbilketa egin du.

- i) Metodo eta prozedura esperimental erraz eta askotarikoak planifikatu ditu hipotesia gezurtatzeko edo egiaztatzeko.
- j) Informazioa biltzeko hainbat teknika baliatu ditu, lanaren edo ikerketaren helburu eta xedeak aintzat hartuta.
- k) Antolatu eta interpretatu egin ditu datu esperimentalak, hainbat baliabideren laguntzarekin.
- l) Azalpen arrazoituak eman ditu, hipotesia berresteko edo gezurtatzeko asmoz.
- m) Ikerketaren emaitzen berri eman du, eta txostenak egin ditu hainbat baliabide eta euskarri analogiko eta digital baliatuta.
- n) Lan zientifikoa antolatu du, ordenari eta zehaztasunari eutsita.
- ñ) Informazioa hainbat formatutan bilatu, kontsultatu eta erabili du.
- o) Egoki erabili du hiztegi zientifikoa.

3.- Materiak naturan izaten dituen forma guztiak aintzat hartuta, materiaren funtsezko propietateak identifikatzen eta deskribatzen ditu, magnitude fisikoak eta oinarrizko unitateak sistema metriko hamartarrean erabilia.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Materiaren propietateak deskribatu ditu.
- b) Luzeraren, masaren eta edukieraren unitate-aldaketak egin ditu.
- c) Bolumenaren eta edukieraren unitateen arteko baliokidetasuna identifikatu du.
- d) Eguneroko egoeretan neurketak egin ditu, eta notazio zientifikoaren bitartez adierazi du emaitza, Nazioarteko Sistemako unitateetan.
- e) Materiaren propietate orokorrak eta propietate bereziak bereizi ditu, eta propietate berezien bitartez substantziak identifikatu ditu.
- f) Materiak izan ditzakeen agregazio-egoerak identifikatu ditu.
- g) Materiaren egoera-aldaketak identifikatu eta izendatu ditu.
- h) Eredu zinetiko-molekularra erabili du egoera-aldaketak azaltzeko.
- i) Substantzia baten agregazio-egoerak zeintzuk diren bereizi du, fusio- eta irakite-tenperatura jakinda.
- j) Irakitearen eta lurrunketaren arteko aldeak zehaztu ditu, adibide errazen bitartez.

4.- Nahaste sinpleen osagaiak bereizteko metodo egokiena erabiltzen du, nahastearen oinarrian dagoen prozesu fisiko edo kimikoarekin lotuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Adibide errazen bitartez, sistema material homogeneoak eta heterogeneoak identifikatu ditu.
- b) Substantzia puruak eta nahasteak zer diren identifikatu eta deskribatu du.
- c) Substantzia puruen eta nahasteen arteko desberdintasun nagusiak zeintzuk diren adierazi du.
- d) Prozesu fisikoak eta kimikoak bereizi ditu.
- e) Substantzien zerrenda batetik, nahasteak, substantzia sinpleak eta konposatuak hautatu ditu.
- f) Nahasteak bereizteko metodo errazak aplikatu ditu modu praktikoan.
- g) Lanbideekin lotura duten materialen oinarrizko ezaugarri orokorrak deskribatu ditu, IKTak erabilia.
- h) Talde-lanaren aldeko jarrera agertu du.

5.- Ohartzen da energia dagoela prozesu naturaletan, eta bizitza errealeko fenomeno errazak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Aldaketak egiteko ahalmenarekin lotu du energiaren kontzeptua.
- b) Energiaren esku-hartze agerikoa duten eguneroko bizitzako egoerak identifikatu ditu.

- c) Organismoari eta bizitzari eustearekin lotutako prozesuen artetik, energiak egiteko garrantzitsua betetzen duen prozesuak deskribatu ditu.
- d) Energia magnitudetzat definitu du, eta badaki energia neurtzeko zer unitate erabiltzen diren.
- e) Energiaren unitate-aldaketak aplikatu ditu.
- f) Beroa eta tenperatura bereizi ditu.
- g) Eguneroko fenomenoetan agerian geratzen diren energia motak identifikatu ditu.
- h) Energiaren kontserbazioa azaldu du, hainbat sistematan.
- i) Askotariko energia-iturriak azaldu ditu.
- j) Energia-iturri berriztagarrien eta berriztaezinen taldeak finkatu ditu.
- k) Energia-iturri berriztagarrien eta berriztaezinen abantailak eta eragozpenak (lortzeko modua, garraioa, erabilera) azaldu ditu, IKTak erabilia.
- l) Euskal Autonomia Erkidegoko energia-iturriak zeintzuk diren aztertu du, eta lanbide-profilarekin lotura dutenak aipatu ditu.

6.- Osasuna eta gaixotasuna bereizten ditu, eta osasunarekin lotutako arrisku-egoerak identifikatzen; horretarako, giza gorputzari buruzko jakintza baliatzen du, eta gure bizimoduaren ohiturak gaixotasun ohikoenekin lotzen, gaixotasun horien aurkako oinarrizko defentsa-printzipioak aipatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Pertsonentzako osasun- eta gaixotasun-egoerak identifikatu ditu.
- b) Herritarren gaixotasun infekzioso eta ez-infekzioso ohikoenak identifikatu eta sailkatu ditu, eta gaixotasun horien kausak, agente eragileak, prebentzioa eta tratamenduak aipatu ditu.
- c) Immunitate-sistemaren oinarrizko funtzionamendua azaldu du, eta txertatzea gaixotasunen prebentziorako ekarpen biomedikoa dela balioetsi du.
- d) Aintzat hartu du txertatze-kanpainak garrantzitsuak direla gaixotasun infekziosoen prebentziorako.
- e) Zer organo mota ematen diren deskribatu du, baita transplanteetan izaten diren arazoak ere.
- f) Higiene pertsonaleko, zaintzako eta atsedean hartzeko oinarrizko ohiturak egokiak direla onartu eta justifikatu du.
- g) Dagokion lanbide-ingurune hurbilenekoarekin lotutako osasunarekiko arrisku-egoerak identifikatu ditu.
- h) Osakidetza Euskal Osasun Sistemaren oinarrizko funtzionamendua nolakoa den eta zer aukerak eskaintzen dituen ikertu du Internet bidez.

7.- Jabetzen da garrantzitsua dela prebentzio-ohiturak eta bizimodu osasungarriko ohiturak hartzea, nutrizioan inplikaturik dauden gailu eta sistemei dagokienez; oinarrizko egitura anatomikoak dagozkien funtzioekin lotzen ditu, eta eremu pertsonaleko eta sozialeko egoera praktikoak ikertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Nutrizioan inplikaturik dauden sistemen eta gailuen oinarrizko egitura anatomikoak identifikatu ditu grafiko eta eskema analogiko eta digitaletan.
- b) Nutrizio-sistemen eta -gailuen eginkizunak dagozkien funtsezko prozesuekin lotu ditu.
- c) Nutrizio-prozesuan inplikaturik gailuekin eta sistemekin lotura duten gaixotasun eta gaitz ohikoenak identifikatu ditu.
- d) Ikasgelan, laborategian eta Interneten ikerketak egin ditu elikagaietan dauden mantenugaieiei buruz eta elikadura orekatu eta osasungarria izateak duen garrantziari buruz.
- e) Bere jakintza aplikatu du, dieta pertsonalak egiteko, eta ongizatea lortzearekin eta nutrizio-ohitura osasungarriak hartzearekin lotutako ondorioak atera ditu.

8.- Badaki zeinen garrantzitsua den ohitura eta bizimodu osasungarriak izatea gizakien harreman eta ugalketako prozesuei begira, eta, horretarako, giza anatomiaren eta funtzionamenduaren

oinarrizko alderdiak zeintzuk diren ikasteaz gain, egoera praktikoak aztertzen ditu, ingurune hurbilean kokatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Giza ugalketa- eta nerbio-sistemaren oinarrizko egitura anatomikoak identifikatu ditu grafiko eta eskema analogiko eta digitaletan.
- b) Erlazio- eta ugalketa-sistemen eginkizunak dagozkien funtsezko prozesuekin lotu ditu.
- c) Substantzia adiktiboek eta, bereziki, nerabezaroan arrisku handienekoak direnek (tabakoa, alkohola, kanabisa...) gorputzean eragiten dituzten efektu nagusiak zeintzuk diren ikertu du laborategian, ikasgelan eta Internet bidez; jabetu da zeintzuk diren osasun-arriskua dakarten egoerak eta jokabideak, eta konturatu da substantzia horiek kontsumitzea arriskutsua dela.
- d) Higienezko eta sexu-transmisioko gaixotasunak prebenitzeko ohiturak identifikatu ditu, eta norberaren ongizatea zein osasun kolektiboa sustatzeko ondorioak atera ditu.
- e) Metodo antikontzeptiboak alderatu ditu, eta aintzat hartu du zeinen garrantzitsuak diren sexu-transmisioko gaixotasunen prebentzioan.
- f) Norberaren eta ingurukoaren sexualitatea onartu du, eta sexu-nortasun guztiak errespetatu.
- g) Lagundutako ugalketa-tekniken eta in vitro ernalketaren bitartez gizarteari eragindako onurak argudiatu ditu.

9.- Hainbat zenbaki mota dituzten askotariko problemak ebazten ditu, eta, kalkulatzeko modu egokiena aplikatzeaz gain, emaitza testuingurura egokitzen ote den balioesten du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Erabili dituen zenbaki motak identifikatu ditu.
- b) Kalkuluak ongi egin ditu, buruz edo algoritmo bidez, arkatzez eta kalkulagailua (fisikoa edo informatikoa) erabilia.
- c) Berretzaile natural eta osoa duten berreturak egin ditu, eta dagozkion propietateak erabili ditu.
- d) Notazio zientifikoa erabili du, eta zenbaki oso handi edo oso txikiekin kalkuluak egin ditu.
- e) Zenbakizko zuzenaren gainean irudikatu ditu zenbaki errealak.
- f) Proporzioa adierazpen matematikotzat identifikatu du.
- g) Magnitudeak alderatu ditu, eta haien proportzionaltasun mota ezarri du.
- h) Hiruko erregela erabili du problemak ebazteko.
- i) Magnitude zuzenki eta alderantziz proportzionalak identifikatu ditu.
- j) Interes bakuna eta konposatua aplikatu du eguneroko jardueretan.
- k) Eguneroko bizitzarekin lotutako hainbat problema ebatzi ditu.
- l) Proporzionaltasun-problema ebatzi ditu.

10.- Neurriei buruzko problemak ebatzi, dagozkion jakintzak baliatu eta lortutako emaitzak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Neurketak egin ditu zuzenean.
- b) Sistema metriko hamartarraren oinarrizko unitateak eta unitate eratorriak ezagutu eta erabili ditu.
- c) Angeluak neurtzeari buruzko problema geometrikoak ebatzi ditu.
- d) Denbora neurtzeari buruzko problemak ebatzi ditu.
- e) Zeharkako metodoen bidez neurtzeko problemak ebatzi ditu.
- f) Pitagorasen Teorema aplikatu du hainbat testuingurutan.
- g) Irudi lauen azalera kalkulatu du, irudi horiek beste irudi sinpleago batzuetan deskonposatuta.
- h) Gorputz sinpleen bolumenak kalkulatu ditu.

11.- Eguneroko egoerak ebazten ditu; horretarako, adierazpen aljebraiko errazak erabiltzen ditu, ebazpen-metodo egokienak aplikatu eta lortutako emaitzak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Hizkuntza aljebraikora eraman ditu ekuazio bidez adieraz daitezkeen egoerak.
- b) Adierazpen aljebraiko errazak sinplifikatu ditu.
- c) Lehen mailako ekuazio errazak ebazti ditu.
- d) Problema ebazti ditu hizkuntza aljebraikoaren bidez.
- e) Emaitzak problemaren testuinguruan interpretatu ditu; prozesua azaldu du, eta koherentea ote den balioetsi.
- f) Software egokia baliatu du, kalkulu aljebraikoak egin ditu eta ekuazio errazak ebazti ditu.

B) Edukiak:

1.- Problema ebaztea eta ikerkuntza zientifikoa

Problema zientifiko-matematikoak identifikatu, aztertu eta formulatzea.

Problema ebazteko lan-prozesua planifikatzea.

Proiektu zientifikoak planifikatzeko eta egiteko estrategia, jarraibide eta irizpideak.

Problema ebaztean hipotesiak, aieruak eta aurreikuspenak egitea.

Ondorioak ateratzea proposatutako hipotesiekin eta jarraitutako prozesuarekin lotuta.

Eredu teorikoaren, behatutako datuen eta lortutako ondorioen artean koherentzia badagoela egiaztatzea.

Emaitzen berri ematea.

Tresna digitalak eta Internet erabiltzeko irizpide eta jarraibideak ematea informazioa bilatu eta hautatzeko, lanak egiteko eta ondorioak ateratzeko.

Lankidetzak eta elkarlana, taldean egiteko zereginetan.

Ikaskuntza autoerregulatzeko irizpide eta jarraibideak.

2.- Tresna eta esperimendazio zientifikoak

Laborategia: Antolaketa. Materialak eta oinarritzko tresnak.

Laborategiko material errazak erabiltzeko prozedura eta jarraibideak.

Osasun- eta segurtasun-arau orokorrak laborategian.

Laborategiko esperimendazioak diseinatzea eta egitea.

Datuak biltzea. Emaitzak aztertzea. Neurrien zehaztasuna.

Proiektu zientifikoak planifikatzeko eta egiteko eta txostenak aurkezteko estrategia, jarraibide eta irizpideak.

3.- Materiaren formak:

Materia. Materiaren ezaugarri orokorrak. Masa eta bolumena.

Gorputz baten masa eta bolumena neurtzea. Masaren eta edukieraren unitateak. Luzera-unitateak. Nazioarteko Unitate Sistema.

Materiaren ezaugarri bereziak.

Materiaren agregazio-egoerak: solidoa, likidoa eta gasa. Materiaren egoera-aldaketak.

Materiaren izaera korpuskularra. Eredu zinetiko-molekularra.

4.- Substantziak bereiztea

Sistema material homogeenak eta heterogeenak.

Sistema bereziki interesgarriak: uretako disoluzioak.

Substantziak bereizteko oinarritzko teknikak.

Substantzia puruen eta nahasketen arteko aldea.

Substantzia puruen sailkapena. Substantzia sinpleak eta konposatuak.
Lanbide-profilari lotutako materialak.

5.- Energia prozesu naturaletan

Energiaren adierazpenak naturan.
Energia eguneroko bizitzan.
Energia, beroa eta tenperatura. Unitateak.
Energia motak.
Energiaren transformazioa eta kontserbazioa.
Energia-iturri berriztagarriak eta berriztaezinak.
Energiaren erabilera eta kontsumoa Euskal Autonomia Erkidegoan: lanbide-profilarekiko lotura.

6.- Osasuna eta gaixotasuna

Osasuna eta gaixotasuna. Osasunaren alorreko faktore determinatzaileak. Gaixotasun infekziosoak eta ez-infekziosoak.

Higienea eta gaixotasunen prebentzioa. Norberaren baitan eta laneko eremuetan ohitura osasungarriak izatea zeinen garrantzitsua den balioestea.

Sistema immunitarioa. Txertoak. Zelulak, odola eta organoak transplantatzea eta ematea.
Norberaren eta besteren gorputza onartzea, mugak muga eta aukerak aukera.
Osakidetza Euskal Osasun Sistemari buruzko oinarriko ideiak.

7.- Giza nutrizioa

Nutrizio-prozesuan inplikaturako sistema eta gailuen oinarriko fisiologiaren eta anatomiaren ikuspegi orokorra.

Nutrizio-prozesuan inplikaturako gailuekin eta sistemekin lotura duten gaixotasun eta gaitz nagusiak.

Elikagaiak eta mantenugaiak. Dieta orekatua. Elikadura-portaeraren arazoak. Nutrizioarekin lotutako higiena, prebentzioa eta bizimodu osasungarriak.

8.- Giza erlazioa eta ugalketa

Nerbio-sistemaren oinarriko fisiologiaren eta anatomiaren ikuspegi orokorra.

Drogak eta substantzia adiktiboak. Eragiten dituzten efektu nagusiak eta arazoak. Prebentzioa eta eragina gizarte-ingurunean.

Giza ugalketa-sistemaren oinarriko fisiologiaren eta anatomiaren ikuspegi orokorra.

Osasuna eta higiena sexuala. Metodo antikontzeptiboak. Sexu-transmisiozko gaixotasunak. Prebentzioa.

Giza sexu-erantzuna: afektibitatea, sentsibilitatea eta komunikazioa. Sexualitatearen eta ugalketaren arteko aldea.

9.- Eragiketak zenbakiekin

Zenbaki motak ezagutzea eta bereiztea. Zenbakiak zuzen errealean irudikatzea.

Batuketa, kenketa, biderketa eta zatiketarako ohiko algoritmoak erabiltzea.

Eragiketen eta parentesiak erabiltzeko arauen hierarkia eta propietateak, zenbaki oso, hamartar eta zatiki errazekin eginiko kalkulu idatzietan.

Kalkulagailua eta kalkuluak egiteko beste tresna batzuk erabiltzea zenbakizko kalkuluak egiteko, tresna horiek erabiltzea komeni ote den erabakita, egin beharreko kalkuluaren konplexutasunaren eta emaitzetan behar den zehaztasun-mailaren arabera.

Problemak ebaztea, zenbaki oso, hamartar eta zatikiekin eragiketak egin behar direla.

Magnitude proportzionalak. Magnitude zuzenki eta alderantziz proportzionalen egoera errealek identifikatzea. Proportzionaltasunarekin lotutako arazoak.

Ehunekoak. Ehunekoen problemak.

10.- Neurria

Magnitudeak neurtzea. Neurri-unitateak. Neurtzeko tresnak.

Sistema metriko hamartarra (SMH)

Angeluak neurtzea.

Denbora neurtzea.

Gutxi gorabeherako neurriak. Neurrien estimazioa.

Errore-marjina.

Zeharkako neurketak. Pitagorasen teorema.

Figuren azalerak eta bolumenak kalkulatzeko formulak.

11.- Hizkuntza aljebraikoa

Ahozko hizkuntzako egoerak hizkuntza aljebraikora eramatea.

Adierazpen aljebraiko errazak dituzten eragiketak.

Ezezagun bat duten lehen mailako ekuazioak ebaztea.

Problemak azaltzea hizkuntza aljebraikoaren bidez.

Problemak ebaztea lehen mailako ekuazioen bidez.

Lanbide-modulua: Komunikazioa eta gizartea I.

Kodea: 3011

Kurtoa: 1

Iraupena: 165 ordu.

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak.

1.- Historiaurreko eta Antzinaroko gizarteen bilakaera historikoa interpretatzen du, baita paisaia naturalarekin zer nolako lotura izan zuten ere.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Lehen giza taldeek eta lehen gizarteek paisaia naturalean izandako eragina identifikatu du.
- b) Historiaurreko giza taldeen kokapena, joan-etorriak eta ingurunerako egokitzapena azaldu ditu.
- c) Historiaurreko eta Antzinaroko gizarteen bilakaera historikoa balioetsi du, baita paisaia naturalekin zer nolako lotura izan zuten ere.
- d) Antzinaroko gizarte garrantzitsuenetako zenbaiten oinarritzko ezaugarriak identifikatu ditu.
- e) Historiaurreko eta Antzinaroko gizarteek Iberiar Penintsulan utzitako aztarna materialak identifikatu ditu.

2.- Ondare naturala, historikoa eta artistikoa osatzen duten elementuak aintzat hartu eta balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Antzinaroko lehen zibilizazioek mendebaldeko zibilizazioari egindako ekarpen garrantzitsuenetako zenbait identifikatu ditu.
- b) Lehen zibilizazio hiritarren bereizgarri garrantzitsuenak identifikatu ditu.
- c) Gizarte historikoen arte- eta kultura-adierazpenak balioetsi eta errespetatu ditu.
- d) Geure kultura- eta natura-ondarearen aberastasuna eta aniztasuna balioetsi, errespetatu eta gozatu du.
- e) Ikasi du zer egin hura kontserbatzeko eta hobetzeko.

3.- Lehen industria-eraldaketak gertatu arteko Europako espazioa eratzeko prozesua interpretatzen du, eta prozesu horren ezaugarri garrantzitsuenak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Antzinako mundutik Erdi Aroko mundura igarotzeko prozesua aztertu du, baita Europako espazioaren bilakaera ere.
- b) Amerikan inperio kolonialak eratzeak kultura autoktonoetan eta europarrean izan zituen ondorioak balioetsi ditu.
- c) Aro Modernoko monarkia absolutuaren eredu politikoa eta gizarte-eredua identifikatu ditu.
- d) Aztergai dugun aldian Europako biztanlerian izandako eraldaketen oinarrizko adierazle demografikoak aztertu ditu.
- e) Arte-estilo nagusietako artelanak identifikatu ditu.
- f) Tituluaren profilari dagozkion ekoizpen-sektorearen edo -sektoreen bilakaera aztertu du.

4.- Gizarte-zientziei dagozkien baliabide kontzeptualak, teknikak eta laneko oinarrizko prozedurak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Informazioa biltzeko tresna errazak egin ditu.
- b) Norberaren ahaleginarekin eta elkarlanarekin lotutako portaerak balioetsi ditu.
- c) Taldeko lana antolatzen eta garatzen parte hartu du.
- d) IKTak modu arduratsuan baliatu ditu, ikaskideekin informazioa trukatzeko, jakintza-iturritzat hartuta eta jakintza hori lantzeko eta aurkezteko.
- e) Taldean lan egin du, eta lankidetzari dagozkion estrategiak bereganatu ditu.

5.- Komunikazio-estrategiak baliatzen ditu, ahozko informazioa euskaraz eta gaztelaniaz interpretatzeko eta komunikatzeko, eta entzute aktiboaren printzipioak, konposizio-estrategia errazak eta oinarrizko hizkuntza-arauak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Gaur egungo komunikabideetako ahozko testuen egitura aztertu du, eta haien ezaugarri nagusiak identifikatu ditu.
- b) Entzute aktiboa egin du, eta ahozko mezu baten zentzu orokorra eta eduki espezifikoa identifikatu ditu.
- c) Hitzik gabeko komunikazioaren elementuak behar bezala erabili ditu argudioak eta azalpenak emateko garaian.
- d) Hizkuntzaren ahozko erabilerak aztertu ditu, eta erabilera diskriminatzaileak balioetsi eta berraztertu ditu, zehazki genero-harremanetan.
- e) Gramatika-terminologia egokia erabili du, proposatutako gramatika-jarduerak ulertzeko eta ebazteko garaian.

6.- Komunikazio-estrategiak baliatzen ditu, idatzizko informazioa euskaraz eta gaztelaniaz interpretatzeko eta komunikatzeko, eta ulermenezko irakurketaren estrategiak aplikatzen ditu, baita hautatutako testu laburrak gero eta autonomia handiagoz osatzeko estrategiak ere.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Egunero erabiltzen diren idatzizko testuen egitura aztertu du.
- b) Informazioa bilatzeko askotariko tresnak erabili ditu.
- c) Informazioa hautatu eta berriz lantzeko askotariko estrategiak aplikatu ditu.
- d) Testuak ulertzeko garaian, ulermenezko irakurketaren estrategiak aplikatu ditu, eta ateratako ondorioak ikaskuntza-jardueretan aplikatu ditu.
- e) Idatzizko testu baten edukia laburbildu du: ideia nagusia, bigarren mailako ideiak eta komunikazio-helburua bereizi ditu, eta lortutako ondorioak berraztertu eta berriz formulatu ditu.

- f) Idatzizko testuak lantzeko jarraibide sistematikoak bete ditu; erabilera diskriminatzaileak saihestu ditu, bereziki genero-harremanetan.
- g) Idatzizko lanak aurkezteko jarraibideak bete ditu; edukia, formatua eta hartzailea aintzat hartu ditu, eta testuinguruari egokitutako hiztegia erabili.
- h) Testuak idazteko garaian gramatikaren eta ortografiaren arau nagusiak aplikatu ditu, testuak zuzenak eta zehatzak izan daitezen.
- i) Gramatika-egiturak aztertzeke eta ulertzeke jarduerak egin ditu, eta gramatika-terminologia egokia erabili du.

7.- Literatura-testu adierazgarriak irakurtzen ditu, eta norberaren gustua eta irakurtzeko ohitura eraikitzeke irizpide estetikoak sortzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Mailaren araberrako literatura-lan baten egitura eta hizkuntzaren erabilera balioetsi eta aintzatetsi ditu, irakurketa pertsonalaren bitartez.
- b) Literatura-lanei buruzko informazioa biltzeko tresnak baliatu ditu.
- c) Literatura-lan batetik modu positiboan eta negatiboan balioetsitako alderdiei buruzko iritzi pertsonal arrazoituak adierazi ditu.
- d) Obraren edukia bere bizipenekin erlazionatu du.
- e) Literatura-testuak ulertzeke estrategiak aplikatu ditu, betiere literaturaren oinarriko arrazoiak eta gaiak aintzat hartuta.

8.- Komunikazio-estategiak baliatzen ditu ahozko informazioa ingelesez interpretatu eta komunikatzeko, eta entzute aktiboaren printzipioak, konposizio-estategia errazak eta oinarriko hizkuntza-arauak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Entzute aktiboa egin du, zentzu orokorra eta ideia nagusiak identifikatu ditu, eta proposatutako lanerako behar duen informazioa hautatu du.
- b) Estrategia egokiak erabili ditu ahozko testuak ulertzean sortzen zaizkion zalantzak argitzeko.
- c) Elkarrizketa bat hasteko, izateko edo amaitzeko oinarriko estategiak erabili ditu.
- d) Hiztegi, esamolde eta esaldi errazak eta ohikoak erabili ditu, oinarriko lokailuen bidez lotuta, komunikazio-truke laburretan ongi moldatzeko moduan.
- e) Ereduez lagunduta, alde zurretik entseatutako ahozko testu erraz eta argiak sortu ditu gai ezagunei buruz, aurrez gidoia finkatu ondoren.
- f) Zuzentasun-maila nahikoarekin, jario eta ahoskera egokiarekin mintzatu da, komunikazioa bermatzeko moduan.
- g) Ingeleseko komunikazio-trukeetan modu aktiboan eta errespetuz parte hartu du.
- h) Behar bezala bete ditu gizarte-harremanetarako oinarriko arauak (kortesia-legeak, erregistroa, hitzik gabeko hizkuntza edo bestelakoak) komunikazio-trukeetan.

9.- Komunikazio-estategiak baliatzen ditu idatzizko informazioa ingelesez interpretatu eta komunikatzeko, eta ulermenezko irakurketaren estategiak aplikatzen ditu, baita hautatutako testu laburrak gero eta autonomia handiagoz osatzeko estategiak ere.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Idatzizko testuak txukun aurkezteke interesa agertu du, eta, gramatikaren, ortografiaren eta tipografiaren arauak betetzeaz gain, berrikusteko jarraibide errazak ere bete ditu.
- b) Testuaren funtsezko ideiak eta komunikazio-asmoa identifikatu ditu.
- c) Gai nagusia zein den identifikatu du, testuaren zentzu orokorra ulertu du, eta ideia nagusiak eta bigarren mailako zenbait ideia bereizi ditu.
- d) Beste hizkuntza batzuetako ezagutzak erabili ditu, ulertzen laguntzeko.

- e) Informazioa hautatu eta berriz lantzeko askotariko estrategiak aplikatu ditu.
- f) Idatzizko testu labur eta errazak sortu ditu, ongi egituratuta eta autonomia nahikoaz.
- g) Testua planifikatu, idatzi eta berrikusi egin du, sistematikoki.
- h) Ongi erabili ditu gelan landutako lexikoa, esamoldeak eta hizkuntza-egiturak.
- i) Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak gero eta autonomia handiagoz erabili ditu informazioa bilatzeko, idatzizko ekoizpenak egiteko, informazioa transmititzeko, komunikatzeko eta lankidetzan jarduteko.
- j) Interesa adierazi du Ingelesa ikasteko eta komunikaziorako erabiltzeko.
- k) Hainbat jatorri eta kultura dituzten pertsonekin komunikatzeko, eleaniztun izatea zeinen garrantzitsua den onartu du.
- l) Inguruan hizkuntza ugari izatea onartu eta positiboki balioetsi du.

B) Edukiak:

1.- Historiaurreko gizarteak eta haien natura-ingurunea

Paisaia naturalaren oinarrizko osagaiak eta faktoreak: klima, erliebea, hidrografia eta landaretza naturala.

Historiaurreko taldeen ezaugarri orokorrak: nomadismotik sedentarismora.

Antzinaroko gizarte hiritarren oinarrizko ezaugarriak.

Grezia eta Erroma Iberiar Penintsulara iritsi eta bertan egon zirela adierazten duten adibideak.

2.- Ondare naturala, historikoa eta artistikoa

Geure ondare historiko-artistikoaren eta naturalaren aberastasuna eta aniztasuna.

Gizarte historikoen arte- eta kultura-adierazpenak.

Garai eta kultura desberdinetako zenbait arte-lanen oinarrizko analisiak egiteko jarraibideak.

3.- Europako espazioa eratzeko prozesua Erdi Aroan eta Aro Modernoan

Europaren bereizgarri nagusiak Erdi Arloan eta Aro Modernoan:

Erdi Aroko Europaren ezaugarri orokorrak.

Monarkia Absolutuetako Europaren ezaugarri orokorrak.

Amerika konkistatu eta kolonizatzearen alderdi garrantzitsuenak.

Biztanleria:

- Oinarrizko adierazle demografikoak.
- Zenbait erregimen demografikoren oinarrizko ezaugarriak.
- Biztanleria-grafikoak.
- Europako bilakaera demografikoaren ezaugarri garrantzitsuenak.

4.- Gizarte-zientziak interpretatzeko oinarrizko prozedurak

Arloaren ikaskuntzarako hizkuntza-trebetasunak: idatzizko eta ahozko testuen ulermena, berriazko hiztegiaren interpretazioa eta erabilera, ahoz eta idatziz behar bezala adieraztea eta abar.

Denbora eta espazioa kokatzeko tresna errazak.

5.- Ahozko komunikazioaren estrategiak erabiltzea

Ahozko testuak. Komunikazio-trukea:

- Ahozko komunikazioaren hizkuntzaz kanpoko elementuak.
- Hizkuntzaren ahozko erabilera informal eta formalak.
- Komunikazio-testuinguruari egokitzea.
- Ahozko testuak ulertzeko entzute aktiboa aplikatzea.

Ahozko konposizioak:

- Gaur egungo gertakariei buruzko ahozko azalpen errazak.

- Ahozko aurkezpen errazak.
- Ikus-entzunezko bitartekoak eta IKTak erabiltzea lagungarri.
- Ahozko komunikazioan hizkuntza-arauak aplikatzea.
- Arau soziokomunikatiboak.

6.- Idatzizko komunikazioaren estrategiak erabiltzea

Idatzizko testuak. Testu motak. Eguneroko bizitzari eta lanbideari dagozkien testuen ezaugarriak. Irakurketa-estrategiak.

Idatzizko konposizio-prozesuaren oinarriko estrategiak.

Idatzizko testuak hainbat euskarritan aurkeztea.

Landutako testuen gaineko hausnarketa:

- Testu-lokailu nagusiak.
- Sintaxiaren eta morfologiaren oinarriko alderdiak.
- Oinarriko arauak aplikatzea.

Hainbat hiztegi erabiltzeko jarraibideak.

7.- Literatura-testuak irakurtzea

Literatura-pasarteak irakurtzeko jarraibideak.

Literatura-lan batetik informazioa ateratzeko tresnak.

Literatura-generoen oinarriko ezaugarriak estiloari eta gaiari dagokienez:

Narratiba.

Poesia.

Antzerkia.

8.- Ahozko komunikazioaren estrategiak erabiltzea ingelesez

Ahozko testuak. Komunikazio-trukea.

- Komunikazio-harremanetan eta, bereziki, ikaskuntza-egoera partekatuetan parte-hartze aktiboa izatea eta errespetuz eta lankidetzan jardutea.

- Hizkuntza hainbat komunikazio-testuingurutan erabiltzea.

- Atzerriko hizkuntzan ongi mintzatzeko eta egoki ahoskatzeko interesa.

- Ahozko elkarrekintza gidatzen duten arauak: kortesia-arauak, hitz egiteko txandak, gaiari eustea, jarrera eta keinu egokiak, bestelakoak.

Ahozko testuak. Ahozko ulermena:

- Testuinguruan kokatutako ahozko testu laburrak ulertzea, hainbat euskarritan.

- Ahozko testuak ulertzeko oinarriko estrategien erabilera gidatua: aurrea hartzea, egiaztapena, laguntza bisuala, bestelakoak.

- Ahozko testuak ulertzeko entzute aktiboa aplikatzea.

Ahozko konposizioak:

- Ahozko testuak sortzeko prozesu gidatua: plangintza eta informazioa bilatzea, testua sortzea eta berrikustea.

- Ahozko testu labur eta errazak sortzeko prozesu gidatua, hainbat euskarritan.

- Ahozko komunikazioan hizkuntza-arauak aplikatzea.

- Jendaurrean hitz egiteko konfiantza eta inizatiba izatea.

9.- Idatzizko komunikazioaren estrategiak erabiltzea ingelesez

Idatzizko testuak. Irakurmena:

- Idatzizko testu erraz, labur edo ertainak eta ongi egituratuak ulertzea.

- Idatzizko testuak ulertzeko estrategiak gero eta autonomia handiagoz erabiltzea: aurrerapena, egiaztapena, dedukzioa, zalantzak argitzea, norberaren ulermen-arazoak identifikatzea.

- Idatzizko testuen bidez informatzeko, komunikatzeko eta ikasteko interesa.

Idatzizko ekoizpena:

- Idatzizko testu erraz, labur edo ertainak eta egitura argikoak sortzea hainbat euskarritan.
- Plangintza eta informazioa bilatzea, testua sortzea, berrikustea eta autozuzenketa.
- Idatzizko testuak sortzean landutako hizkuntza-ezagutzak aplikatzea.
- Ohartzea zeinen garrantzitsua den norberak idatzitakoa berrikustea, sorkuntza hobetzeko.
- Idatzizko testuen txukuntasun eta aurkezpenarekiko interesa.
- Hizkuntzari buruzko hausnarketa:
- Beste hizkuntzetan eskuratutako hizkuntza-ezagutzen aktibazioa eta transferentzia, atzerriko hizkuntzan idatzitako testuak errazago ulertzeko eta sortzeko.
 - Hainbat komunikazio-egoeratan erabiltzen diren eta landu ditugun testuen oinarriko hizkuntza-elementuen erabilera eta esanahia aztertzea eta gogoeta gidatua egitea: maiz agertzen den lexikoa, egitura eta esamolde arruntak...
 - Gogoeta egitea norberaren ikasketaz, lana antolatzeaz, akatsa prozesu horren partetzat hartzeaz.
 - Norberaren eta besteren testuetan akatsak identifikatzea eta zuzentzea.
 - Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak gero gehiago erabiltzea informazioa bilatzeko, idatzizko ekoizpenak egiteko, informazioa transmititzeko, komunikatzeko eta lankidetzan jarduteko.
 - Eleaniztuna izateak dakarren aberastasun pertsonalaz ohartzea eta egoera horri balioa ematea.
 - Atzerriko hizkuntza nazioartean komunikatzeko tresnatzat, informazio berria eskuratzeko baliabidetzat eta kultura eta bizitzeko modu desberdinak ezagutzeko bitartekotzat aitortzea eta balioestea.
 - Ikasgelan, ikastetxean eta inguruan dauden hizkuntza guztiak komunikazio- eta ikaskuntza-bitarteko gisa balioestea.

Lanbide-modulua: Zientzia aplikatuak II.

Kodeak: 3042

Kurtoa: 2

Iraupena: 144 ordu.

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak.

1.- Estrategia desberdinak erabiltzen ditu zientziarekin eta matematikarekin erlazionaturiko ohiko problemak konpontzeko, metodo zientifikoaren faseak aplikatuta eta irmotasuna, segurtasuna eta autonomia erakutsita soluzioak bilatzean.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Hipotesi erraz eta egiaztagarriak egin ditu, zuzeneko behaketetan edo hainbat bidetatik bildutako zeharkako behaketetan oinarrituta.
- b) Hipotesi guztiak aztertu ditu, eta azalpen arrazoituak eman ditu hipotesiak berresteko edo gezurtatzeko asmoz.
- c) Problema ebazteko estrategiarik egokiena erabili du.
- d) Zer urrats egin dituen eta zer ondorio atera dituen azaldu du.
- e) Egindako hipotesiak egiaztatu edo gezurtatu ditu, eta argudio eta frogen bidez defendatu du jarrera hori .
- f) Irrotasunez eta sormena baliatuta jokatu du eragozpenak gainditzeko prozesuan, eta bide alternatiboak topatu ditu bere kabuz.
- g) Talde-lanean jardun du, elkar lagunduz, eta erakutsi du badituela gatazkak konpontzeko trebetasunak.
- h) Ezagutza zientifiko eta matematikoak baliatu ditu, fenomeno natural garrantzitsuenak interpretatzeko.
- i) Datu eta informazioak bilatu, bildu eta antolatzeko teknikak baliatu ditu, eremu zientifiko eta matematikoko problemak ebazteko.
- j) IKTak erabili ditu, informazioa bilatzeko.
- k) Zuzen adierazi ditu mezu zientifiko eta matematikoak.
- l) Behar bezala erabili ditu hiztegia eta esamolde espezifikokoak, baliabide grafikoak eta sinbologia.

- m) Jarrera kritikoa izan du lortutako emaitzei eta jarraitutako prozesuari dagokienez.
- n) Baliozkotasuna eta koherentzia egiaztatzeko hainbat estrategia baliatu ditu.
- ñ) Bere ikaskuntza autoerregulatzeko estrategia eta tresnak baliatu ditu.

2.- Ikerketak eta laborategiko praktikak egiten ditu; horretarako, metodologia zientifikoa aplikatu, materiala behar bezala erabili, gauzatzeko modua balioetsi eta emaitzak interpretatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laborategiko produktu eta tresnak behar bezala manipulatu ditu.
- b) Magnitudeak neurtu ditu, eta dagozkien unitateetan adierazi.
- c) Egin behar duen teknika esperimental bakoitza identifikatu du.
- d) Lan esperimentalean segurtasunaren eta higiearen oinarrizko arauak onartu eta bete ditu, eta erabili dituen tresnak eta materiala zaindu ditu.
- e) Prozedura esperimental errazak planifikatu ditu hipotesia gezurtatzeko edo egiaztatzeko.
- f) Informazioa biltzeko hainbat teknika baliatu ditu, lanaren edo ikerketaren helburu eta xedeak aintzat hartuta.
- g) Datu esperimentalak antolatu eta interpretatu egin ditu, hainbat baliabideren laguntzarekin.
- h) Entseguen txostenak egin ditu, eta zer prozedura jarraitu duen, zer emaitza lortu duen eta azkenean zer ondorio atera dituen adierazi du txosten horietan.
- i) Hiztegi zientifikoa egoki erabili du laborategiko txostenetan.

3.- Oinarrizko gaixotasunak agertzeko aukerari aurrea hartzen dio; horretarako, lanbidearen ondoriozko jardunetan erabilitako tresna eta gailuen mantentze-lanetako eta desinfektatzeko teknikak erabiltzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Lanbidearen ondoriozko jardunetan erabilitako tresna eta gailuen mantentze-lanetako eta desinfektatzeko teknikak erabili ditu.
- b) Lanbide-profilean ohikoenak diren gaixotasun infekzioso eta parasitarioak zeintzuk diren jakin du.
- c) Lanbide-profileari lotutako infekzio eta parasitosiei aurrea hartzeko moduak proposatu ditu.
- d) Edozein manipulazio egin aurretik eta egin ondoren eskuak garbitzeko prozedura aztertu eta protokolizatu du, gaixotasunen transmisioa prebenitzeko.
- e) Desinfektatzaileen eta esterilizatzeko metodoen hainbat mota identifikatu eta tipifikatu ditu.
- f) Desinfektatzeko eta esterilizatzeko hainbat prozedura aztertu eta esperimentatu ditu.

4.- Prozesu biologikoetan eta industrian gertatzen diren erreakzio kimikoak zeintzuk diren bereizten du; eguneroko bizitzan duten garrantzia argudiatzen du, eta gertatzen diren aldaketak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Aldaketa fisikoak eta kimikoak bereizi ditu, eguneroko bizitzako ekintzetan, substantzia berriak sortu ote diren arabera.
- b) Erreakzio kimiko errazetan erreaktiboak eta produktuak identifikatu ditu.
- c) Eguneroko bizitzako, naturako eta industriako erreakzio kimiko garrantzitsuenak identifikatu ditu.
- d) Endotermiko eta exotermikoetan sailkatu ditu erreakzio kimikoak.
- e) Hainbat erreakzio kimiko tipo bereizi ditu, hala nola errektantza, oxidazioa, deskonposizioa, neutralizazioa eta sintesia.
- f) Erreakzio kimiko errazen osagaiak eta prozesua identifikatu ditu laborategian saiakuntzak eginda.

g) Txostenak egin ditu formatu digitalean, lanbide-profilarekin lotura duten industriei buruz, eta industria horietan gertatzen diren prozesuak deskribatu ditu sinpleki.

5.- Elkarrekin lotzen ditu ohiko egoeretan sortzen diren indarrak eta indar horiek eragiten dituzten efektuak, aintzat hartuta objektuen mugimenduan edo pausagunean lagungarri ote diren eta zer magnitudek parte hartzen duten.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Eguneroko mugimenduak bereizi ditu, ibilbidearen eta bizkortasunaren arabera.
- b) Egindako distantzia, abiadura eta denbora elkarren artean lotu ditu, eta magnitude horiek Nazioarteko Sistemaren unitateetan adierazi ditu.
- c) Mugimendu zuzen uniformeak zehazten duten parametroak adierazpen grafikoan eta ekuazio matematikoen bitartez lotu ditu.
- d) Abiaduren kalkulu errazak egin ditu mugimendu uniformeetan.
- e) Eguneroko bizitzako egoeretan esku hartzen duten indarrak identifikatu ditu, eta eragiten dituzten efektuekin lotu ditu.
- f) Egoera zehatzetan, indar baten eta indar horrek gorputz baten mugimendu-egoeraren deformazioan edo aldaketan izaten duen efektuaren arteko lotura ezarri du.
- g) Makina sinpleen baliagarritasuna onartu du; haien funtzionamendua interpretatu du, eta makina horien efektuei dagozkien kalkulu errazak egin ditu.
- h) Eguneroko bizitzako egoeretan marruskadura-indarren efektuak zeintzuk diren aztertu du.
- i) Gorputzen pisua interpretatu du, eta badaki pisu horren erantzule grabitate-indarra dela.
- j) Newton-en legeak eguneroko bizimoduko egoeretan aplikatu ditu.

6.- Energia elektrikoaren ekoizpenari, garraioari eta erabilerari dagozkion oinarrizko alderdiak identifikatzen ditu, baita haren kontsumoan esku hartzen duten faktoreak ere; horretarako, gertatzen diren aldaketak eta magnitude nahiz balio bereizgarriak deskribatzen ditu, eta elektrizitateak zientziaren eta teknologiaren garapenean eta jendearen bizi-baldintzetan duen eragina balioesten du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Materiaren izaera elektrikoa azaldu du fenomeno elektrostatikoak agerian jartzen dituzten eguneroko egoeretan.
- b) Azaldu du eroale baten bitartez mugimenduan dauden kargak direla korrante elektrikoa, eta magnitude garrantzitsuenen esanahia interpretatu du.
- c) Eguneroko bizimoduan elektrizitatea kontsumitzean aintzat hartu beharreko oinarrizko magnitude fisikoak identifikatu eta maneiatu ditu.
- d) Elektrizitatearen kontsumo-ohiturak eta aurrezpena aztertu ditu, eta haiek hobetzeko ildoak ezarri ditu.
- e) Energia elektrikoa sortzen denetik erabiltzailearengana iristen den arteko etapen oinarrizko deskribapena egin du.
- f) Euskal Autonomia Erkidegoko zentral elektrikoak buruzko informazioa bildu du, eta mota bakoitzaren alde onak eta alde txarrak aztertu ditu.
- g) Energia nuklearra erabiltzearen alderdi positiboak eta negatiboak aztertu ditu. Isuri eta hondakin nuklearrak.
- h) Elektrizitateak zientziaren eta teknologiaren garapenari eta bizi-baldintzak hobetzeari zer ekarpen egiten dizkien onartu du, baita zer arrisku dituen ere.

7.- Kutsatzaile atmosferiko garrantzitsuenak kategorizatzen ditu, eta haien jatorriak identifikatzen ditu; halaber, eragiten dituzten efektuekin lotzen ditu, eta efektu horiek konpontzeko lagungarri diren neurriak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Atmosferak izaki bizidunak babesteko betetzen duen eginkizuna justifikatzen duten arrazoiak identifikatu ditu, eta argudio errazekin justifikatu ditu.
- b) Kutsadura atmosferikoaren fenomenoak zeintzuk diren aztertu du, baita zein diren fenomeno horien eragile garrantzitsuenak ere.
- c) Euri azidoaren fenomenoari buruz ikertu du, fenomenoaren berehalako eta etorkizuneko ondorioak zeintzuk diren ere ikasi du, nola saihesta daitezkeen kontuan izanik.
- d) Berotegi-efektua bizia garatzeko zein garrantzitsua den deskribatu du, eta berotze globalaren arazoa, arazoa zer arrazoiak eragiten duten eta arazoa gutxitzeko neurriak azaldu ditu.
- e) Ozono-geruzaren garrantzia deskribatu du, eta era errazean azaldu ditu arian-arian geruza hori suntsitzearen ondoriozko arazoak.

8.- Uraren kutsatzaileak identifikatzen ditu, kutsatzaile horiek ingurumenean duten efektua bakoitzaren arazketa-tratamenduarekin lotzen du, eta efektu horiek konpontzeko lagungarri diren neurriak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Planetan bizia izateko eta bizirauteko urak betetzen duen eginkizuna onartu eta balioetsi du.
- b) Lurrean, oro har, eta Euskal Autonomia Erkidegoan, bereziki, baliabide hidrikoak nola banatzen diren azaltzen duten diagramak eta eskemak interpretatu ditu, baita baliabide horiek biziarengan eta gizakiongan duten eragina azaldu ere.
- c) Ur geza modu jasangarrian kudeatzeak zer esan nahi duen azaldu du, eta kudeaketa horretan lagunduko duten neurriak zerrendatu ditu.
- d) Akuiferoak kutsatzeak izaki bizidunen populazioengan duen efektu kaltegarria identifikatu du.
- e) Laborategian, hainbat jatorritako ur-laginen kutsatzaile posibleak identifikatu ditu.
- f) Uraren kutsadurak eta ura arduragabe erabiltzaileak eragiten dituzten efektuak aztertu ditu.

9.- Lurreko gainazalaren erliebeak eta paisaiak eratzeko eta aldatzeko prozesuak sailkatzen ditu, eta eragile geologikoen eta gizakion ekintzarekin lotzen ditu, prozesu horiek baldintzatzen dituen aldetik; halaber, baliabide geologikoak eta lurzorua zaintzeko lagungarri diren neurriak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Erliebearen modelaketa baldintzatzen duten faktoreak (klima, arroka-materialen ezaugarriak, eta beste) modelaketaren ondorio diren paisaia motekin lotu ditu.
- b) Meteorizazioko, higadurako, garraioko eta sedimentazioko prozesuak bereizi ditu.
- c) Kanpoko eragile geologiko garrantzitsuenak bereizi ditu, eta erliebea eratzeko prozesuekin zer nolako lotura duten adierazi du.
- d) Elkarrekin lotu ditu eragile geologiko nagusien ekintza eta paisaian eragiten dituzten zenbait forma.
- e) Giza jardueren efektuak eta baliabide geologikoen ustiapenak lurrazalaren eraldaketan eta aldaketan zer garrantzi duten aztertu du.
- f) Lurzorua kutsatzen duten faktore eta arrazoi nagusiak identifikatu ditu, eta lurzoruaren kontserbazioa eta baliabide geologikoak egoki kudeatzea garrantzitsuak direla onartu du.
- g) Euskal Autonomia Erkidegoko eta ingurune hurbileneko paisaia bereizgarriei buruzko ikerketa egin du, eta paisaia horren modelatzea baldintzatu duten giza faktoreetako zenbait identifikatu ditu.

10.- Ingurumen-orekari laguntzen dio; horretarako, ingurumen-arazo nagusien arrazoei eta ondorioei buruzko argudioak ematen ditu, betiere garapen jasangarriaren ikuspegitik begiratuta, eta ingurumena hobetzeko eta kontserbatzeko ekintzak proposatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ingurumen-arazo garrantzitsuenak sailkatu ditu, dela oro har, dela Euskal Autonomia Erkidegoan: baliabideak ahitzea eta gehiegi ustiatzea, kutsadura areagotzea, biodibertsitatea galtzea, klima aldatzea, desertifikazioa, hondakinak, eta beste.
- b) Ingurumen-arazo nagusiak arazo horiek eragiten dituzten arrazoiekin lotu ditu, eta arazoen ondorioak ere zehaztu ditu.
- c) Baliabide naturalak modu jasangarrian kudeatu behar direla argudiatu du.
- d) Birziklatzearen eta baliabide materialak berrerabiltzailearen alde onak eta alde txarrak aztertu ditu.
- e) Energia-baliabideak modu jasangarrian kudeatzea ingurumenarentzat zein garrantzitsua den azaldu du.
- f) Bere aztarna ekologikoa kalkulatu du, eta adierazi du baliabide naturalen kontsumoa desorekatua eta gehiegizkoa dela.
- g) Ingurumenaren nariadura geldiarazteko konpromiso eta ekintza pertsonalen zerrenda egin du.
- h) Ikastetxean ingurumena hobetzeko jardueretan parte hartu du.
- i) Euskal Autonomia Erkidegoan garapen jasangarriarekin lotuta egiten diren ingurumen-estrategietako zenbait identifikatu ditu.

11.- Eguneroko egoerak ebazten ditu; horretarako, ekuazioak eta ekuazio-sistemak ebazteko metodoak aplikatzen ditu, eta lortutako emaitzak balioesten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Adierazpen aljebraiko errazak egin eta sinplifikatu ditu.
- b) Zenbakizko balioak atera ditu adierazpen aljebraiko batetik.
- c) Hizkuntza aljebraikora eraman ditu ekuazio bidez adieraz daitezkeen egoerak, eta ezezagunak identifikatu ditu.
- d) Lehen eta bigarren mailako ekuazio errazak ebatzi ditu, modu aljebraikoan eta grafikoki.
- e) Problema bat ebazteko ekuazio egokiak proposatu ditu.
- f) Eguneroko bizimoduko problemak eta beste jakintza-arlo batzuetakoak ebatzi ditu, ekuazioen eta sistemen bitartez.
- g) Balioetsi du hizkuntza aljebraikoa bizitza errealaren egoerak irudikatzeko zehatza, sinplea eta erabilgarria dela.

12.- Testuinguru errealetan agertzen diren irudi geometrikoak zuzenean eta zeharka neurtzen ditu, eta horretarako behar dituen tresna, formula eta teknikak erabiltzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Irudi eta gorputz geometrikoen angeluak, luzerak, azalerak eta bolumenak neurtzeko tresna egokiak erabili ditu.
- b) Hainbat estrategia erabili ditu (antzekotasunak eta irudi sinpleagoetan deskonposatzea, besteak beste), mundu fisikoan zeharkako neurriak zenbateteko eta kalkulatzeko.
- c) Perimetroak, azalerak eta bolumenak kalkulatzeko formulak erabili ditu, eta unitate egokiak esleitu dizkie.
- d) Antzeko irudiak identifikatu ditu, eta proportzionaltasun-harremanak ezarri ditu.
- e) Thalesen teorema aplikatu, eta triangeluen antzekotasuna erabili du, problema geometrikoak ebazteko.
- f) Taldean lan egin du neurriak lortzeko.
- g) IKTak erabili ditu, hainbat irudi eta gorputz irudikatzeko.

13.- Taula, grafiko, adierazpen aljebraiko edo enuntziatu baten bidez emandako erlazio funtzional sinpleak interpretatzen ditu; balioak lortzen ditu haietatik, eta aztertutako fenomenoari buruzko ondorioak ateratzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Egoera bakoitzean esku hartzen duten aldagaiak identifikatu ditu.
- b) Aldagaien arteko mendekotasuna aztertu du, eta harreman posibleak bilatu.
- c) Aztergai diren grafiko eta taulen irakurketa kuantitatiboa eta kualitatiboa egin du.
- d) Magnitudeen arteko mendekotasun linealeko eta koadratikoko harremanak identifikatu ditu.
- e) Funtzio linealak grafikoki irudikatu ditu.
- f) Funtzio koadratikoak grafikoki irudikatu ditu.
- g) Funtzio esponentziala grafikoki irudikatu du.
- h) Benetako egoerekin lotutako funtzio motak irudikatzen dituzten grafikoetatik informazioa atera du.
- i) Baliabide teknologikoak erabili ditu grafikoak irudikatzeko.

14.- Estatistika-populazio baten inguruko datu eta grafikoak jaso, antolatu eta irudikatzen ditu, metodo eta tresna teknologiko egokiak erabilia eta alderdi nabarmenenak aztertuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Populazio baten estatistika-datuak jaso, antolatu eta irudikatu ditu estatistika-tauletan.
- b) Maiztasun absolutuak eta erlatiboak kalkulatu ditu.
- c) Aztertutako egoerari gehien egokitzen zaizkion estatistika-grafikoak egin ditu.
- d) Datu-banaketa baten batez bestekoa eta desbideratze tipikoa kalkulatu eta behar bezala interpretatu ditu.
- e) Kalkulagailua edo software egokia erabili du, parametroak kalkulatzeko eta estatistika-grafikoak sortzeko.
- f) Aztertutako datu eta grafikoetan oinarrituta zentzuzko ondorioak atera ditu, eta informazio garrantzitsua komunikatzeko txostenak egin.

15.- Gertaera baten probabilitate-balioari buruzko iragarpenak egiten ditu, aurretik enpirikoki lotutako informazioan edo kasu sinpleen azterketan oinarrituta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Hiztegi egokia erabili du probabilitatearekin lotutako egoerak deskribatzeko.
- b) Ausazko gertakari baten kasu posibleen kontaketa egin du, taula edo zuhaitz-diagrama errazak erabilia.
- c) Gertakari jakin bat gertatzeko maiztasun erlatiboaren kontzeptua erabili du, eta ehuneko moduan adierazi.
- d) Oinarritzko gertakari ekiprobableak eta ez-ekiprobableak bereizi ditu.
- e) Laplaceren araua aplikatu du, eta gertakari baten probabilitatea zehaztu.
- f) Eguneroko bizimoduko problemak ebatzi ditu probabilitate-kalkulu errazak eginez.

B) Edukiak:

1.- Problema ebaztea eta ikerkuntza zientifikoa

Problema zientifiko-matematikoak identifikatu, aztertu eta formulatzea.

Problema ebazteko lan-prozesua planifikatzea.

Proiektu zientifikoak planifikatzeko eta egiteko estrategia, jarraibide eta irizpideak.

Problema ebaztean hipotesiak, aieruak eta aurreikuspenak egitea.

Ondorioak ateratzea proposatutako hipotesiekin eta jarraitutako prozesuarekin lotuta.

Eredu teorikoaren, behatutako datuen eta lortutako ondorioen artean koherentzia badagoela egiaztatzea.

Emaizten berri ematea.

Tresna digitalak eta Internet erabiltzeko irizpide eta jarraibideak ematea informazioa bilatu eta hautatzeko, lanak egiteko eta ondorioak ateratzeko.

Lankidetzeta eta elkarlana, taldean egiteko zereginetan.

Ikaskuntza autoerregulatzeko irizpide eta jarraibideak.

2.- Tresna eta esperientazio zientifikoak

Laborategia: antolaketa, materialak eta oinarrizko tresnak.

Laborategiko materialak eta oinarrizko tresnak erabiltzeko prozedurak eta jarraibideak.

Mikroskopia optikoa eta digitala eta lupa binokularra erabiltzeko jarraibideak.

Osasun- eta segurtasun-arau orokorrak laborategian.

Laborategiko esperientziak diseinatzea eta egitea.

Oinarrizko magnitudeak neurtzea.

Datuak biltzea. Emaitzak aztertzea. Neurrien zehaztasuna.

Laborategian laneko txostenak egiteko arauak.

Kalkulagailua eta kalkuluak egiteko beste tresna batzuk erabiltzea zenbakizko kalkuluak egiteko.

3.- Laneko segurtasuna eta osasuna

Laneko materiala garbitzeko, kontserbatzeko, zaintzeko eta biltegitzeko teknikak.

Eskuak garbitzeko protokoloa.

Desinfektatzaile motak eta haiek erabiltzeko moduak.

Laneko materiala desinfektatu eta esterilizatzeko teknikak.

Langileen, materialaren eta lantokiaren garbiketa eskasaren ondoriozko arriskuak.

Langileen babes pertsonalerako neurriak lanbide-profilaren arabera.

4.- Eguneroko erreakzio kimikoak

Aldaketa motak: aldaketa fisikoak eta aldaketa kimikoak.

Erreakzio kimikoa. Erreakzio kimikoaren interpretazio makroskopikoa, substantzia bat beste zenbait substantzia bihurtzeko prozesu den aldetik.

Energia-trukea erreakzio kimikoetan.

Erreakzio kimikoak eguneroko bizitzako eremuetan.

Oinarrizko erreakzio kimikoak.

5.- Indarra eta mugimendua

Mugimendua: erreferentzia-sistemak, ibilbidea, posizioa, egindako bidea.

Mugimenduak sailkatzea beren ibilbidearen arabera.

Abiadura. Unitateak.

Mugimendu zuzen uniformeak: ezaugarriak. Interpretazio grafikoa.

Indarraren kontzeptua. Indarra, interakzio baten emaitza.

Indarren efektuak: deformazioa eta mugimendu-egoeraren aldaketa.

Grabazioa. Gorputzen pisua.

Ohiko egoeretan solido bati aplikatutako indarrak irudikatzea. Ondoriozkoa edo erresultantea.

Lana eta energia. Makina sinpleak.

6.- Energia elektrikoa

Materia eta elektrizitatea. Elektrizazio-fenomenoak. Karga elektrikoak. Eroaleak eta isolatzaileak. Korrante elektrikoa.

Elektrizitatea, garapen teknologikoa eta bizi-baldintzak.

Elektrizitatearen kontsumoan erabiltzen diren oinarrizko magnitudeak: energia eta potentzia.

Aplikazioak eguneroko bizitzan.

Elektrizitatearen kontsumo-ohiturak eta aurrezpena.

Energia elektrikoa ekoizteko sistemak.

Energia elektrikoaren garraioa eta banaketa. Etapak.

Euskal Autonomia Erkidegoko zentral elektriko nagusiak.

7.- Atmosferaren kutsadura

Kutsadura. Kutsatzaile nagusien kategorizazioa.
Kutsadura atmosferikoa; arrazoiak eta ondorioak.
Atmosferarekin lotutako ingurumen-arazo nagusiak:
Euri azidoa.
Berotze globala: berotegi-efektua areagotzea
Ozono-geruza suntsitzea.

8.- Uraren kutsadura

Ura: planetan bizia izateko funtsezko faktorea.
Uraren kutsadura:
Ura edangarri bihurtzeko tratamenduak.
Hondakin-uren arazketa.
Ura eta osasuna.
Ura modu jasangarrian kudeatzea, baliabide den aldetik.

9.- Lurzoruaren kutsadura eta paisaia aldatzea

Lurreko paisaia eta erliebea baldintzatzen duten faktoreak.
Kanpoko eragile eta prozesu geologikoak: meteorizazioa, higadura, garraioa eta sedimentazioa.
Eragile geologikoen erliebean eta paisaian egindako ekintzaren emaitzak.
Giza jardueren efektuak eta baliabide geologikoen ustiapenak lurrazalaren eraldaketan duten garrantzia.
Lurzoruaren kontserbazioa. Kutsatzaile nagusiak.
Euskal Autonomia Erkidegoko paisaia bereizgarri motak.

10.- Ingurumen-oreka eta garapen jasangarria

Ingurumenaren orekan eta kontserbazioan eragina duten faktoreak.
Giza jarduera eta ingurumena: inpaktu nagusiak.
Baliabide materialak eta energia-baliabideak gehiegi ustiatzearen ondorioak.
Hondakinak eta haien kudeaketa. Birziklatzea.
Kontsumoa eta garapen jasangarria: aztarna ekologikoa.
Garapen jasangarriaren kontzeptua eta printzipio orokorrak.
Onartzea ingurumena zaindu egin behar dela eta ingurumena errespetatzen duten elkertasunezko jokabideak izan behar direla.
Euskal Autonomia Erkidegoko ingurumen-arazo nagusiak eta kudeaketa jasangarriaren neurriak.

11.- Ekuazioak eta sistemak ebaztea eguneroko egoeretan

Adierazpen aljebraikoak. Adierazpen aljebraikoen eraldaketa
Problemak azaltzea hizkuntza aljebraikoaren bidez.
Lehen eta bigarren mailako ekuazioen ebazpen aljebraikoa eta grafikoa.
Ekuazio-sistema linealak.
Ekuazio-sistema lineal eta errazak ebaztea. Ebazteko metodoak.
Problemak ebaztea lehen eta bigarren mailako ekuazioen bidez.

12.- Irudi eta gorputz geometrikoak neurtzea

Elementu geometrikoak: puntuak, zuzenak eta planoak
Poligonoak eta poliedroak: elementuak deskribatzea eta sailkapena egitea.
Triangeluen azterketa. Triangeluen sailkapena.
Antzekotasuna. Triangeluen antzekotasuna. Thalesen teorema.

Zirkunferentzia eta zirkulua: zirkuluaren luzera eta azalera kalkulatzeko.

Hainbat gorputz eta irudi aztertzea espazioan: prisma, piramideak, zilindroa, konoa eta esfera.

Hainbat gorputz eta irudiren bolumena aztertzea espazioan.

13.- Funtzio eta grafikoaren hizkuntza

Enuntziatu, taula, grafiko edo adierazpen analitiko erraz baten bitartez deskribatutako fenomenoaren interpretatzea.

Funtzio linealak. Funtzio koadratikoak.

Beste funtzio batzuen azterketa: esponentziala

Grafikoak egin eta interpretatzea software egokia erabilita (kalkulagailu grafikoak edo ordenagailua).

14.- Estatistikako elementuak

Estatistika deskribatzailearen oinarrizko elementuak: Populazioa, lagina. Aldagai kualitatiboak, kuantitatiboak.

Taula eta grafiko estatistikoak.

Zentralizazioaren eta sakabanaketaren neurketak

Kalkulu-orrria: datuak antolatzeke, kalkuluak egiteke, grafiko estatistiko egokienak sortzeke eta egoera berrien simulazioak egiteke tresna.

15.- Probabilitatea kalkulatzeko

Ausazko fenomenoak. Ausazko gertakariak. Gertakari baten maiztasuna. Maiztasun erlatiboa. Probabilitatearen kontzeptua.

Oinarrizko gertakari ekiprobableak eta ez-ekiprobableak.

Lagin-espazioa esperimendu errazetan.

Taula eta zuhaitz-diagrama errazak.

Probabilitateak kalkulatzeko Laplaceren arauaren bitartez –esperimendu errazetan– edo simulazioen bitartez.

Lanbide-modulua: Komunikazioa eta gizartea II.

Kodea: 3012

Kurtoa: 2.

Iraupena: 168 ordu.

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak.

1.- Badaki zeintzuk diren gaur egungo gizartearen funtsezko ezaugarriak, eta haien antolamendu sozial, politiko eta ekonomikoaren oinarrizko ezaugarriak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Gaur egungo gizarte-antolamenduaren ezaugarriak ordenatu ditu.

b) Europako espazioa bateratzeko prozesua balioetsi du, bilakaera aztertuta.

c) Egungo harreman ekonomikoaren eredu globalizatuaren berri badu.

d) Tituluari dagozkion ekoizpen-sektorearen edo -sektoreen bilakaera aztertu du, eta gertatutako eraldaketak deskribatu ditu.

e) Informazioa biltzeko tresna errazak landu ditu, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak baliatuta.

f) Norberaren ahaleginarekin eta elkarlanarekin lotutako portaerak balioetsi ditu.

g) Taldeko lana antolatzen eta garatzen parte hartu du.

h) Gaur egungo arte-adierazpenen funtsezko bereizgarriak identifikatu ditu.

2.- Sistema demokratikoaren oinarriko printzipioak interpretatzen eta balioesten ditu, eta erakundeak eta funtzionamendua aztertzen ditu. Jabetzen da garrantzitsuak dela bitartekotza eta gatazkak konpontzea, eredu demokratikoa hedatzeko bidean.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Jabetu egin da Espainiako eredu demokratikoaren funtsezko bereizgarriez, eta herrialdearen garapenaren testuinguru historikoa balioetsi du.

b) Ingurune hurbileko harreman pertsonal eta sozialetan diskriminazio ezaren printzipioak duen inplikazioa balioetsi du.

c) Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren oinarriko printzipioak onartu ditu, gaur egungo munduan zer nolako egoera dagoen ikusi du, eta pertsonen eguneroko bizitzan zer nolako eragina duten balioetsi du.

d) Nazioarteko erakunde garrantzitsuenen funtzionamendu-arauak, erakundeak eta printzipio gidariak aztertu ditu.

e) Lankidetzako eta iritziak eratzeko jardueretan erabiltzeko moduko informazioa landu du.

3.- Gizarte-zientziei dagozkien baliabide kontzeptualak, teknikak eta laneko oinarriko prozedurak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Informazioa biltzeko tresna errazak egin ditu.

b) Norberaren ahaleginarekin eta elkarlanarekin lotutako portaerak balioetsi ditu.

c) Taldeko lana antolatzen eta garatzen parte hartu du.

d) IKTak modu arduratsuan erabili ditu ikaskideekin informazioa trukatzeko, jakintza-iturritzat hartuta eta jakintza hori lantzeko eta aurkezteko.

e) Taldean lan egin du, eta lankidetzari dagozkion estrategiak bereganatu ditu.

4.- Komunikazio-estrategiak baliatzen ditu ahozko informazioa euskaraz eta gaztelaniaz interpretatu eta komunikatzeko, eta entzute aktiboaren printzipioak, konposizio-estrategia errazak eta hizkuntza-arauak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Entzute aktiboaren teknikak aplikatu ditu hainbat iturritatik jasotako ahozko testuak aztertzean.

b) Jabetu da zein den ahozko interakzioaren komunikatzeko asmoa eta egitura, eta erantzun posibleak balioetsi ditu.

c) Hitzik gabeko komunikazioaren elementuak behar bezala erabili ditu argudioak eta azalpenak emateko garaian.

d) Hizkuntzaren ahozko erabilerak aztertu ditu, eta erabilera diskriminatzaileak balioetsi eta berraztertu ditu, zehazki genero-harremanetan.

e) Gramatika-terminologia egokia erabili du, proposatutako gramatika-jarduerak ulertzeko eta ebazteko garaian.

5.- Komunikazio-estrategiak baliatzen ditu, idatzizko informazioa euskaraz eta gaztelaniaz interpretatu eta komunikatzeko, eta testuen ulermenezko irakurketaren estrategiak aplikatzen ditu, baita gero eta konplexutasun handiagoko testuak osatzeko estrategiak ere, gero eta autonomia handiagoz.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Testu moten ezaugarri nagusiak balioetsi eta aztertu ditu, egin nahi duen lanerako mota egokiena zein den hautatzeko.

b) Informazioa bilatzeko askotariko tresnak erabili ditu.

- c) Informazioa hautatu eta berriz lantzeko askotariko estrategiak aplikatu ditu.
- d) Testuak ulertzeko garaian, ulermenezko irakurketaren estrategiak modu sistematikoan aplikatu ditu, eta ateratako ondorioak ikaskuntza-jardueretan aplikatu ditu.
- e) Idatzizko testu baten edukia laburbildu du: ideia nagusia, bigarren mailako ideiak eta komunikazio-helburua bereizi ditu, eta lortutako ondorioak berraztertu eta berriz formulatu ditu.
- f) Erabilera akademikoko eta profesionaleko idatzizko testuen egitura aztertu du, eta hizkuntzaren erabilerak eta mailak bereizi ditu.
- g) Idatzizko testuak prestatzeko garaian jarraibide sistematizatuak erabili ditu, idatzizko komunikazioa hobetzeko; erabilera diskriminatzaileak saihestu ditu, bereziki genero-harremanetan.
- h) Idatzizko lanak aurkezteko jarraibideak bete ditu; edukia, formatua eta hartzailea aintzat hartu ditu, eta hiztegi egokia erabili du hizkuntza-arauak eta xede-erabilerak aintzat hartuta.
- i) Testuak idaztean gramatikaren eta ortografiaren arau garrantzitsuenak aplikatu ditu, hartara, azken testua argia, zehatza eta egokia izan dadin formatuari eta komunikazio-testuinguruari dagokienez.
- j) Gramatika-egiturak aztertzeke eta ulertzeke jarduerak egin ditu, eta gramatika-terminologia egokia erabili du.

6.- Literatura-testu adierazgarriak interpretatzen ditu; egilearen asmoa zein den konturatzen da, eta testu horiek beren testuinguru historiko, soziokultural eta literarioarekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Mailaren araberako literatura-lan baten egitura eta hizkuntzaren erabilera balioetsi eta aintzatetsi ditu, irakurketa pertsonalaren bitartez, eta dagokion testuinguruan kokatu du.
- b) Literatura-lanetan hautemandako alderdiei buruzko iritzi pertsonal arrazoituak eman ditu.
- c) Literatura-testuak aztertzeke estrategiak aplikatu ditu, eta gaiez eta zioez ohartu da.
- d) Literatura-arloko autore, obra edo aldi bati buruzko informazioa bildu du monografia labur batean.

7.- Komunikazio-estragiak baliatzen ditu, ahozko informazioa ingelesez interpretatu eta komunikatzeko, eta entzute aktiboaren printzipioak, konposizio-estragiak eta oinarritzko hizkuntza-arauak aplikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Entzute aktiboa egin du, eta igorlearen asmoa eta gaia zeintzuk diren ondorioztatu du.
- b) Testuaren ideia orokorra ulertu du, eta bere hitzekin adierazi du.
- c) Irudiaren laguntzarekin, ideia garrantzitsuenetako zenbait identifikatu ditu.
- d) Entzutearen helbururako garrantzitsuak diren informazio espezifikokoak atera ditu.
- e) Estrategia egokiak erabili ditu ahozko testuak ulertzean sortzen zaizkion zalantzak argitzeko.
- f) Elkarrizketa bat hasteko, izateko edo amaitzeko estrategiak erabili ditu.
- g) Ereku akademikoarekin, pertsonalarekin eta lanbide-eremuarekin lotutako gaiei buruzko lexiko, esamolde eta esaldi errazak erabili ditu.
- h) Oinarritzko lokailuak erabili ditu ahozko testu laburrak sortzean.
- i) Ereduz lagunduta, alde zuzenetik entseaturako ahozko testu erraz eta argiak sortu ditu lanbide-eremuko gai ezagunei buruz.
- j) Zuzentasun-maila nahikoarekin, jario eta ahoskera egokiarekin mintzatu da, komunikazioa bermatzeko moduan.
- k) Ingelesezko komunikazio-trukeetan modu aktiboan eta errespetuz parte hartu du.
- l) Komunikazio-trukeetan, behar bezala bete ditu gizarte-harremanetarako arauak (kortesialeak, erregistroa, hitzik gabeko hizkuntza, bestelakoak).

8.- Komunikazio-estrategiak baliatzen ditu idatzizko informazioa ingelesez interpretatu eta komunikatzeko, eta ulermenezko irakurketaren estrategiak aplikatzen ditu, baita hautatutako testu laburrak gero eta autonomia handiagoz osatzeko estrategiak ere.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Testuaren oinarriko komunikazio-asmoa identifikatu du.
- b) Gai nagusia zein den identifikatu du, testuaren zentzu orokorra ulertu du, eta ideia nagusiak eta bigarren mailako zenbait ideia bereizi ditu.
- c) Informazio espezifikoak eta garrantzitsuak lokalizatu eta hautatu du.
- d) Beste hizkuntza batzuetako ezagutzak erabili ditu, ulertzen laguntzeko.
- e) Informazioa hautatu eta berriz lantzeko askotariko estrategiak aplikatu ditu.
- f) Idatzizko testu labur edo ertainak eta ongi egituratuak sortu ditu.
- g) Testua planifikatu, idatzi eta berrikusi egin du, sistematikoki.
- h) Ongi erabili ditu eremu pertsonalarekin, akademikoarekin eta lanbide-eremuarekin loturik gelan landutako lexikoa, esamoldeak eta hizkuntza-egiturak.
- i) Idatzizko testuak txukun aurkezteko interesa agertu du, eta gramatikaren, ortografiaren eta tipografiaren arauak betetzeaz gain, berrikusteko jarraibide errazak ere bete ditu.
- j) Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabili ditu informazioa bilatzeko, idatzizko ekoizpenak egiteko, informazioa transmititzeko, komunikatzeko eta lankidetzan jarduteko.
- k) Ingelesa komunikatzeko erabili nahi duela eta ikasi nahi duela adierazi du.
- l) Hainbat jatorri eta kultura dituzten pertsonekin komunikatzeko eleaniztun izateak duen garrantzia onartu du.
- m) Inguruan hizkuntza ugari izatea onartu eta positiboki balioetsi du.

B) Edukiak:

1.- Gizarte garaikideak

Gizarte demokratikoak.

Sistema demokratikoen eraketa.

Nazioarteko harremanak.

Egungo mundu globalizatua.

Lankidetzaren politikak.

Espania eta Euskal Autonomia Erkidegoa, Europako egungo harreman-esparruan.

Europaren eraketa.

Europar Batasuna, oinarriko erakundeak eta funtzionamendua.

Egitura ekonomikoa:

- Globalizazio ekonomikoa eta garapen jasangarria. Elkarrekiko mendetasuna eta globalizazioa.
- Industriaren deslokalizazioa eta merkataritza-modu berriak.
- Bertako ekoizpen-sektorearen bilakaera.

Arte garaikidearen oinarriko ezaugarriak.

2.- Sistema demokratikoa eta sistema horren erakundeak

Demokrazia, zuzenbidezko estatu.

Oinarriko eskubideak, arauen zutabe.

Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalean.

Giza Eskubideak eguneroko bizimoduan.

Eskubide indibidualak eta kolektiboak errespetatzea.

Espaniako eredu demokratikoa. 1978ko Konstituzioa. Autonomien Estatua.

Euskal Autonomia Erkidegoko erakunde politikoak eta lurralde-antolaketa.

Gatazkak ebaztea:

- Bide ez-demokratikoak eta indarkeriazkoak.
- Indarkeriarik gabeko bideak eta bide demokratikoak.

3.- Gizarte Zientzietako informazioaren tratamendua eta lanketa

informazioa biltzeko teknikak eta tresnak.
 Aurkezpenak eta argitalpenak IKTak erabiliz.
 Lankidetzan-lanerako estrategiak.
 Funtzionamendu-arauak eta jarrerak iritziak alderatzean.

4.- Ahozko komunikazioaren estrategiak erabiltzea euskal hizkuntza eta literaturan, baita gaztelanian eta gaztelaniazko literaturan ere

Ahozko testuak.
 Ahozko testuak ulertzeko entzute aktiboa aplikatzea.
 Ideia eta argumentuak azaltzea: edukiak antolatu eta planifikatzea.
 Ikus-entzunezko bitartekoak erabiltzea.
 Ahozko komunikazioan hizkuntza-arauak aplikatzea.
 Entzuleen interesa hobetzeko estrategiak.
 Arau soziokomunikatiboak.

5.- Idatzizko komunikazioaren estrategiak erabiltzea euskal hizkuntza eta literaturan, baita gaztelanian eta gaztelaniazko literaturan ere

Idatzizko testuak: txostenak, saiakerak, bestelakoak.
 Testu akademikoak irakurtzeko estrategiak.
 Idatzizko konposizio-prozesuaren oinarritzko estrategiak.
 Idatzizko testuak hainbat euskarritan aurkeztea.
 Landutako testuen gaineko hausnarketa:
 - Testuinguruarekin lotutako alderdiak: erregistroa, deixia, estilo zuzena eta zeharkakoa.
 - Diskurtsoarekin lotutako alderdiak: lokailuak.
 - Sintaxiaren eta morfologiaren oinarritzko alderdiak.
 - Oinarritzko arauak aplikatzea.

6.- Literatura-testuak irakurtzea

Testu ez-literarioak interpretatzea.
 Literatura-lan batetik informazioa ateratzeko tresnak.
 Literatura eta generoak.
 XX. mendeko euskarazko eta gaztelaniazko literatura-lanetako pasarteak eta testuak irakurtzea.

7.- Ahozko komunikazioaren estrategiak erabiltzea ingelesez

Ahozko testuak. Komunikazio-trukea:
 - Komunikazio-harremanetan eta, bereziki, ikaskuntza-egoera partekatuetan parte-hartze aktiboa izatea eta errespetuz eta lankidetzan jardutea.
 - Hizkuntza hainbat komunikazio-testuingurutan erabiltzea.
 - Ingelesez ongi mintzatzeko eta egoki ahoskatzeko interesa
 - Ahozko elkarrekintza gidatzen duten arauak: kortesia-arauak, hitz egiteko txandak, gaiari eustea, jarrera eta keinu egokiak...
 Ahozko testuak. Ahozko ulermena:
 - Testuinguruan kokatutako ahozko testu erraz, labur edo ertainak ulertzea, hainbat euskarritan emanak, eremu pertsonalean, akademikoan eta lanbide-eremuan ohikoak diren eta maiz gertatzen diren komunikazio-egoerei dagokienez.
 - Ahozko testuak ulertzeko oinarritzko estrategia erabiltzea: aurrea hartzea, egiaztapena, laguntza bisuala, alde aurretiko ezagutzak...
 - Ahozko testuak ulertzeko entzute aktiboa aplikatzea.
 Ahozko konposizioak:

- Ahozko testuak sortzeko prozesua, finkatutako jarraibideei jarraikiz: plangintza eta informazioa bilatzea, testua sortzea eta berrikustea.
- Ahozko testu labur eta errazak sortzea, hainbat euskarritan emanak, eremu pertsonaleko eta lanbide-eremuko gaietarako.
- Ahozko komunikazioan hizkuntza-arauak aplikatzea.
- Jendaurrean hitz egiteko konfiantza eta iniziatiba izatea.

8.- Idatzizko komunikazioaren estrategiak erabiltzea ingelesez

Idatzizko testuak. Irakurmena:

- Idatzizko testu labur edo ertainak eta ongi egituratuak ulertzea.
- Idatzizko testuak ulertzeko estrategiak erabiltzea: aurrerapena, egiaztapena, dedukzioa, zalantzak argitzea, norberaren ulermen-arazoak identifikatzea.

- Idatzizko testuen bidez informatzeko, komunikatzeko eta ikasteko interesa.

Idatzizko ekoizpena:

- Idatzizko testu labur edo ertainak eta egitura argikoak sortzea hainbat euskarritan.
- Plangintza eta informazioa bilatzea, testua sortzea, berrikustea eta autozuzenketa.
- Idatzizko testuak sortzean landutako hizkuntza-ezagutzak aplikatzea.
- Ohartzea zeinen garrantzitsua den norberak idatzitakoa berrikustea, sorkuntza hobetzeko.
- Idatzizko testuen txukuntasun eta aurkezpenarekiko interesa.
- Hizkuntzari buruzko hausnarketa:
- Beste hizkuntzetan eskuratutako hizkuntza-ezagutzen aktibazioa eta transferentzia, ingelesez idatzitako testuak errazago ulertzeko eta sortzeko.
- Hainbat komunikazio-egoeratan erabiltzen diren eta landu ditugun testuen hizkuntza-elementuen erabilera eta esanahia aztertzea eta gogoeta egitea: lanbide-arloari dagokion lexiko espezifikoak, baita eremu akademiko eta pertsonalarekin lotura duena ere, egitura eta esamolde arruntak.
- Gogoeta egitea norberaren ikasketaz, lana antolatzeaz, akatsa prozesu horren partetzat hartzeaz.
- Norberaren eta besteren testuetan akatsak identifikatzea eta zuzentzea.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea informazioa bilatzeko, idatzizko ekoizpenak egiteko, informazioa transmititzeko, komunikatzeko eta lankidetzan jarduteko.
- Eleaniztuna izateak dakarren aberastasun pertsonalaz ohartzea eta egoera horri balioa ematea.
- Atzerriko hizkuntza nazioartean komunikatzeko tresnatzat, informazio berria eskuratzeko baliabidetzat eta kultura eta bizitzeko modu desberdinak ezagutzeko bitartekotzat aitortzea eta balioestea.
- Ikasgelan, ikastetxean eta inguruan dauden hizkuntza guztiak komunikazio- eta ikaskuntza-bitarteko gisa balioestea.

Lanbide-modulua: Laneko prestakuntza eta orientabidea

Kodea: E800

Kurtsoa: 2

Iraupena: 53 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak.

1.- Laneratzeko eta bizialdi osoko ikaskuntzako hautabideak identifikatu ondoren, lan-aukerak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

a) Etengabeko prestakuntzaren garrantzia baloratu du, enplegua lortzeko aukerak zabaltzeko eta produkzio-prozesuaren eskakizunetara egokitzeko funtsezko faktore gisa.

- b) Tituluaren lanbide-profilari lotutako prestakuntza-ibilbidea eta ibilbide profesionala identifikatu ditu.
- c) Profilari lotutako lanbide-jarduerarako eskatzen diren gaitasunak eta jarrerak zehaztu ditu.
- d) Tituludunarentzako enplegu-sorgune eta laneratzeko gune nagusiak identifikatu ditu.
- e) Lana bilatzeko prozesuan erabiltzen diren teknikak zehaztu ditu.

2.- Ekimen sortzaileak bere garapen pertsonal eta profesionalerako eskaintzen dituen aukerak aztertzen eta baloratzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Kultura ekintzailearen kontzeptua eta enpleguaren eta gizarte-ongizatearen sorburu gisa duen garrantzia aztertu ditu.
- b) Ekimenak, sormenak, erantzukizunak eta talde-lanak duten garrantzia baloratu du, jarduera ekintzailean arrakasta lortzeko funtsezko kompetentziak baitira.
- c) Ekimen sortzailea baloratu du, erronka pertsonalei eta profesionaleri aurre egiterakoan jarrera positiboa delakoan.
- d) Enpresaburuaren kontzeptua eztabaidatu du, eta enpresaburuak ekonomia- eta gizarte-garapenean duen ekarpena aztertu, baita profilaren eskakizun eta jarrerak ere.
- e) Tituluari lotutako lanbide-sektoreetan autoenplegurako hautabideak aurreikusi ditu.

3.- Lan-harremanen ondoriozko eskubide eta betebeharrak interpretatzen ditu, eta gaitasuna dauka haiek lan-kontratuetan aurkitzeko.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laneko harremanaren ondoriozko eskubideak eta betebeharrak zehaztu ditu.
- b) Kontratazio-modalitate nagusiak sailkatu ditu, eta kolektibo jakin batzuentzat kontratazioa sustatzeko neurriak identifikatu ditu.
- c) Laneko harremanak aldatu, eten eta deuseztatzearen arrazoiak eta ondorioak identifikatu ditu.
- d) Soldata-ordainagiria aztertu du eta haren osagai nagusiak identifikatu ditu.
- e) Gatazka kolektiboko neurriak eta gatazkak ebazteko prozedurak aztertu ditu.
- f) Tituluarekin zerikusia duen lanbide-sektore bati aplikatzekoa zaion hitzarmen kolektiboan adostutako lan-baldintzak identifikatu ditu.

4.- Laneko segurtasun- eta osasun-arloko arau-esparrua interpretatzen du, eta lan-arriskuen prebentziorako neurriak aplikatzen, eta lehen sorospenen ematen.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ekipoei, materialei eta ekoizpen-prozesuari dagozkien lan-arriskuen prebentzioko arau nagusiak identifikatu ditu, baita lan-ingurunean beharrezkoak diren norbera babesteko ekipoak (NBE) ere.
- b) Laneko segurtasunaren eta osasunaren arloko betebeharrak eta eskubideak identifikatu ditu, eta haien arabera jardun du.
- c) Laneko baldintzak eta arriskuak interpretatu ditu, baita arrisku horien prebentzioa ere.
- d) Lanbide-profilari lotutako kalte profesionalen, lan-istripuen eta lanbide-gaixotasunen motak identifikatu ditu.
- e) Botikinaren osaera eta erabilera identifikatu du eta, hala behar izan denean, lehen sorospentako oinarriko teknikak aplikatu ditu kalte mota ezberdinen aurrean.

5.- Lan-arriskuen prebentziorako erantzukizuna duten agenteak eta haien zereginak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laneko segurtasunarekin eta osasunarekin lotutako erakundeak eta agenteak identifikatu ditu.
- b) Bere lanbide-eremuko prozedura espezifikoetan berezkoak diren arriskuak ebaluatu ditu.
- c) Lan-inguruneko ingurumen-arriskuak nahiz sortutako hondakinen tratamendua identifikatu ditu.
- d) Alderdi horren inguruko planetan dauden elementu batzuk eta besteak identifikatu ditu (prebentzioa, larrialdia, beste batzuk).
- e) Prebentzioaren kudeaketaren oinarriko elementuak identifikatu ditu.
- f) Lan-inguruneari dagozkion lan-arriskuen prebentziorako neurriak aplikatu ditu.

B) Edukiak:

1.- Laneratzea eta bizialdi osoko ikaskuntza

Tituluari lotutako prestakuntzako aukerak eta ibilbideak identifikatzea.

Tituluari lotutako lanbide-sektorea aztertzea eta interpretatzea, eta lanpostu posibleak identifikatzea.

Curriculum vitae prestatzea, eta elkarrizketa simulatu bateko portaera eta jarrerak aztertzea. Jarduera ekintzaitetik eratorritako aukerak eta arriskuak ebaluatzea.

2.- Ekimen sortzailea

Kultura ekintzailea garapenaren eta gizarte-ongizatearen eragile.

Jarduera ekintzailearen faktore gakoak: ekimena, sormena, lidergoa, komunikazioa, erabakiak hartzea: ekintzailearen profila identifikatzea.

Arriskua ebaluatzea jarduera ekintzailean.

Negozio-idea lanbide-arloaren esparruan.

3.- Lan-kontratuaren ondoriozko lan-baldintzak

Langileen eskubideak eta betebeharrak.

Lan-kontratua: kontratuen elementuak, ezaugarriak eta motak.

Nomina eta Gizarte Segurantzaren eta PFEZaren kargurako atxikipenak interpretatzea.

Kontratua aldatu, eten eta deuseztatzea.

Ordezkaritza sindikala eta hitzarmen kolektiboen interpretazioa.

4.- Laneko segurtasuna eta osasuna: oinarriko kontzeptuak

Oinarriko arau-esparrua, lan-arriskuen prebentzioaren arloan. Arlo horretako eskubideak eta betebeharrak.

Lana eta osasuna: Lanbide-arriskuak. Arrisku-faktoreak.

Lanaren ondoriozko kalteak. Laneko istripuak eta gaixotasun profesionalak. Lanak eragindako beste patologia batzuk.

Langileen osasuna kontrolatzea.

Lan-karga, nekea eta lanarekiko asegabetasuna.

Lehen sorospenak.

5.- Arrisku orokorrak eta prebentzioa

Segurtasun-baldintzekin lotzen diren arriskuak.

Laneko ingurumenarekin lotzen diren arriskuak.

Arriskuak kontrolatzeko oinarriko sistemak. Taldeko eta banakako babesak.

Larrialdi- eta ebakuazio-planak.

Arriskuen prebentzioa kudeatzeko oinarriko elementuak:

- Laneko segurtasuna eta osasuna jorratzen dituzten erakunde publikoak.

- Prebentzio-lana antolatzea: "oinarriko ohiturak".

- Dokumentazioa: jaso, landu eta artxibatzea.

Lanbide-modulua: Lantokiko prestakuntza

Kodea: 3147

Kurtoa: 2

Iraupena: 260 ordu

A) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1.- Jantziak eta etxeko arropa garbitzeko, lehortzeko, lisatzeko eta haien oinarrizko jostekonponketak egiteko eragiketak gauzatzen ditu, prozesu bakoitzari dagozkion teknikak eta prozedurak aplikatuta eta jasotako jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Makinak, ekipoak eta erremintak prestatu eta doitu ditu zehaztutako prozeduren arabera.
- b) Produktuak jantziei eta etxeko arropei ondo egokituta prestatu ditu.
- c) Garbitzeko, lehortzeko eta lisatzeko eragiketak eska daitekeen gutxieneko kalitatearekin egin ditu, jasotako jarraibideen arabera.
- d) Etxeko joste-teknika hautatu du, ehun motaren eta horren beharraren arabera: zuloak, urratuak, askatutako krisketak edo botoiak, desegindako azpildurak, irekitzen diren josturak edo bestelakoak.
- e) Oheko arropa, ohea egin aurreko zereginak eta arropa-aldaketa jasotako jarraibideen arabera eta ohe mota, temperatura eta lehentasun pertsonalak kontuan hartuta hautatu ditu.
- f) Zereginak egitean horretarako ezarritako denbora-atalaseak betetzeko ahalegina egin du.
- g) Segurtasun-neurriak eta gorputz-jarrerren higiearen neurriak hartu ditu lana egitean.

2.- Sukaldaritzako prestakin errazak egiten ditu, eta aldeztu aurretik ezarritako teknika, arau eta lan-prozedurekin loturiko jarraibideak eta agiriak interpretatzen eta erlazionatzen.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Elikagaiak eta etxean erabiltzen diren bestelako produktuak biltegiratzeko eragiketak aplikatu ditu, haiek guztiak higie-baldintzetan zaintzea eta kontserbatzea bermatuta.
- b) Makinak, ontziteria, tresnak eta erremintak prestatu ditu, haiek erabiltzeko eta mantentzeko beharrezko eragiketak jasotako jarraibideen arabera gauzatu.
- c) Prestatzeko, garbitzeko, ebakitzeko eta piezak lortzeko lanak egin ditu, ekipoak, tresnak eta erremintak behar bezala erabiliz eta jasotako jarraibideen arabera.
- d) Lan-eremua egokitu egin du, materialak eta tresnak kokatuta, eskatzen diren garbitasuneko eta segurtasuneko baldintzei eutsiz eta lan-aginduekin bat.
- e) Sukaldaritzako prestakin errazak egiteko zereginak bete ditu, jasotako jarraibideen arabera.
- f) Prestatutako janaria kontserbatzeko arauak lan-planaren arabera aplikatu ditu.
- g) Garbiketa-prozedurak aplikatu ditu eta erabilitako lanabesak eta materialak jaso ditu.
- h) Osasun-arriskuak prebenitzeko oinarrizko higie-arauak aplikatu ditu etxeko sukaldaritzatekniketan.

3.- Etxeen, eraikinen, lokalen eta bulegoen garbiketa egiten du, ekintzak gune bakoitzaren ezaugarrien arabera hautatuta eta jasotako jarraibideak eta esleitutako lan-plana betez.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Lan-jarraibideak eta -aginduak eta jasotako beste edozein dokumentazio aztertu ditu.
- b) Laneko materiala (suntigarriak nahiz makineria) jarraibideen arabera hautatu du.
- c) Etxe partikularretako altzarien eta objektuen garbiketa egin du, beharrezko lanabes eta produktuak erabilia eta jasotako jarraibideen arabera.
- d) Eraikinetako, bulegoetako eta lokaletako altzarien garbiketa egin du jasotako jarraibideen arabera eta eskatutako dokumentazioa bete du.

- e) Bainugelen eta komunen garbiketa egin du, haiek higienizatzeko eta desinfektatzeko beharrezko produktuak erabiliz eta jasotako jarraibideen arabera.
- f) Etxeen, eraikinen, lokalen eta bulegoen garbiketa-prozesuak egin ditu, denboretara eta arauetara egokituta.
- g) Garatzen duen lanaren eta erabiltzen dituen material eta makineriaren ardura hartu du, ekimen eta prestutasunarekin.
- h) Etxeen, eraikinen, lokalen eta bulegoen garbiketa egitearekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko oinarrizko neurriak aplikatu ditu.

4.- Zoruak, paretak, sabaiak eta kristalezko eremuak garbitzeko prozedurak gauzatzen ditu, lanabesak eta produktuak haien ezaugarriak kontuan hartuz hautatuta eta jasotako jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Lan-jarraibideak eta -aginduak eta jasotako beste edozein dokumentazio aztertu ditu.
- b) Laneko materiala (suntsigarriak nahiz makineria) jarraibideen arabera hautatu du.
- c) Etxe partikularretako zoruen, alfonbren, paretan, leihoen eta sabaien garbiketa egin du beharrezko lanabes eta produktuekin eta jasotako jarraibideen arabera.
- d) Eraikinetako, bulegoetako eta lokaletako zoruen, alfonbren, paretan eta sabaien garbiketa egin du beharrezko lanabes eta produktuekin eta ezarritako lan-planaren arabera, eta eskatutako dokumentazioa bete du.
- e) Eraikinetako, bulegoetako eta lokaletako kristalezko gainazalak garbitzeko prozedurak aplikatu ditu jasotako jarraibideen arabera.
- f) Etxeen, eraikinen, lokalen eta bulegoen garbiketa-prozesuak egin ditu, denboretara eta arauetara egokituta.
- g) Etxeetako, eraikinetako, lokaletako eta bulegoetako zoruen paretan, sabaien eta kristalezko eremuen garbiketa egitearekin lotutako lan-arriskuak prebenitzeko oinarrizko neurriak aplikatu ditu.
- h) Sortzen diren hondakinak tratatzean hondakinak ezabatzeko ezarritako protokoloak aplikatu ditu.

5.- Garbiketa industrialeko eta zoruen tratamendurako prozedurak aplikatzen ditu, makinak, osagarriak eta produktuak agindutako lanaren ezaugarrien arabera hautatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Garbitzeko makina motak eta garbiketa-osagarriak eta -lanabesak identifikatu eta sailkatu ditu, haiek ematen dituzten aukerak, erabiltzeko modua eta aplikazio-prozesuak adierazita.
- b) Garbitu beharreko zoruen perimetroa mugatu du, erorketak edo istripuak saihesteko.
- c) Makina industrialen aplikazio nagusiak identifikatu ditu, egiten dituzten lanekin lotuta.
- d) Zoruak hautatutako makinekin eta haien osagarriekin ekortu ditu, garbitu beharreko gainazalaren ezaugarriak kontuan hartuta.
- e) Garbitzeko makina industrialen garbiketa-prozedurak egin ditu.
- f) Ezkoztatzeko makinaren garbiketa-prozedurak egin ditu.
- g) Zorua distirarazteko-beiratzatzeko prozedurak egin ditu.
- h) Erabilitako makineriaren lehen mailako mantentze-lanak egin ditu.
- i) Zoruen garbiketara erabilitako makineria industrialak maneiatzetik datozen lan-arriskuak saihesteko beharrezkoak diren segurtasun-neurriak hartu ditu.
- j) Ergonomiako eta lan-osasuneko irizpideak kontuan hartuz maneiatu du makineria industrialak.

6.- Hurrei eta mendekoak ez diren pertsonen laguntzeko zereginak betetzen ditu etxean bertan, jasotako jarraibideen arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Haurren elikadurari, higieneari eta atsedinari dagozkien oinarritzko premiak asetzeko zereginak egin ditu, jasotako jarraibideen arabera.
- b) Mendekoak ez diren pertsona helduei laguntzeko zereginak bete ditu, jasotako jarraibideen arabera.
- c) Bizikidetza-unitateko arduradunari egindako jardueren berri eman dio.
- d) Ezarritako ildo eta orientabideak errespetatu ditu.
- e) Agindutako zereginak jarrera positiboarekin egin ditu.
- f) Besteekiko jarrera adostaile eta sentibera izan du, enpatiarekin eta amultsu eta adeitsu agertuz.

7.- Etxeko lanari lotutako arriskuaren prebentzio-neurriak aplikatu ditu, istripuak prebenitzearen garrantzia balioetsita eta prebentzioaren erabilera justifikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Etxean erabilitako produktu kimikoek eragin ditzaketen arriskuak identifikatu ditu.
- b) Etxeko jardueretan gerta daitezkeen arrisku fisiko nagusiak identifikatu ditu (erorikoak, erreduak eta ebakiak, besteak beste).
- c) Gas-instalazioak gaizki erabiltzeak eragin ditzakeen arriskuak prebenitu ditu.
- d) Sukaldean elikagaiak eta likidoak gaizki manipulatzeko eragiten dituen istripuak identifikatu ditu.
- e) Janariak elaboratzean suteak saihesteko arreta-neurriak hartu ditu.
- f) Pospoelak edo sukaldeko zapiek su hartzeagatik eragin daitezkeen suteak saihestu ditu.
- g) Arrisku kimikoek edo fisikoek edo elikadura-intoxikazioek etxean eragindako edozein istripuren aurrean modu egokian jardun du.
- h) Lehen sorospeneko oinarritzko teknikak identifikatu ditu, beharrezkoa izan denean.
- i) Elikadura-intoxikazioek edo suak eragindako istripuan berehala jardutearen garrantzia balioetsi du.
- j) 112 zerbitzuak edo suhiltzaileek jardutearen beharra balioetsi du.
- k) Istripua bizikidetza-unitatearen arduradunari jakinaraztea balioetsi du.

5.- Irakasleak.

4.- Espazioak eta ekipamenduak

4.1 Espazioak:

PRESTAKUNTZA-ESPAZIOA	AZALERA (m ²)
Balio anitzeko gela	40
Etxeko jardueretarako tailerra.	80

4.2 Ekipamenduak:

Balio anitzeko gela	Sarean instalatutako ordenagailuak. Proiektzio-kanoia eta Internet. Ikus-entzunezko bitartekoak. Aplikazio-softwarea eta aplikazio informatikoak. Mahaiak eta aulkiak.
---------------------	--

<p>Etxeko jardueretarako tailerra.</p>	<p>Garbiketak urez egiteko makineria eta ekipoak. Lehortzeko eta lixatzeko makineria eta ekipoak. Jantziak eta etxeko arropak egiteko makineria eta erremintak.</p> <p>Garbiketa-orga ekipatuak. Garbiketa-materiala. Xurgagailuak, leungailuak, argizari-makinak. Altzari-elementuak eta etxeko arropa zuria. Bulegoko altzari-elementuak.</p> <p>Bero-sorgailuak: sukaldeak, frijigailuak, berontziak, plantxak eta labeak</p> <p>Hotz-sorgailuak: hozte- eta izozte-ganberak.</p> <p>Sukaldeko ontziteria: egosteko, prestatzeko eta kontserbatzeko materialak, osagarriak.</p> <p>Etxetresna elektriko txikiak: irabiagailuak, zuku-makinak, zukugailuak, ebakitzailak, janaria txikitzeko makinak, beso birrintzailak, bestek beste.</p> <p>Material neutroa: lan-mahaiak, konketak, orgak, apalak, kanpaiak, armairuak.</p> <p>Entxufeak, etengailuak, kableak, lanparak, bombillak. Txorrotak, hodiak, sifoi-potoak.</p> <p>Erreminten kutxa.</p> <p>Oinarrizko jostotzara.</p> <p>Lehen sorospenen botikina.</p> <p>Oinarrizko jostotzara.</p> <p>Lehen sorospenen botikina.</p> <p>Segurtasun-ekipoak eta -bitartekoak.</p>
--	--

5.1.- Sektore publikoan, lanbide-profilari lotutako lanbide-moduluak eman ahal izateko, hauek izango dira irakasleen espezialitateak:

LANBIDE-MODULUA	IRAKASLEEN ESPEZIALITATEA / BESTE BATZUK	IRAKASLEEN ESPEZIALITATEAREN KIDEGOIA
<p>3098 Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak 3102 Etxeko sukaldaritza 3104 Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea 3116 Makinekin garbitzea 3145 Bizikidetzaren unitatean mendekoak ez diren pertsonen laguntzeko jarduerak</p>	<p>Patroigintza eta jantzigintza</p> <p>Sukaldaritza eta gozogintza</p> <p>Jatetxe-arloko zerbitzuak</p> <p>Gizartearentzako zerbitzuak</p>	<p>Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketako irakasle teknikoak</p>

3146 Etxeko segurtasuna E690. Etxeko eguneroko kudeaketarako laguntza E691. Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen arreta ematea	Besterik: Irakasle espezialista, kasuan kasu	
E800. Laneko prestakuntza eta orientabidea	Laneko prestakuntza eta orientabidea	Euskal Autonomia Erkidegoko Bigarren Hezkuntzako katedradunak Euskal Autonomia Erkidegoko Bigarren Hezkuntzako irakasleak
	Patroigintza eta jantzigintza Sukaldaritza eta gozogintza Jatetxe-arloko zerbitzuak Gizartearentzako zerbitzuak	Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketako irakasle teknikoak
	Besterik: Irakasle espezialista, kasuan kasu	
3008 Lantokiko prestakuntza	Patroigintza eta jantzigintza Sukaldaritza eta gozogintza Jatetxe-arloko zerbitzuak Gizartearentzako zerbitzuak	Euskal Autonomia Erkidegoko Lanbide Heziketako irakasle teknikoak

5.2.- Titulartasun pribatuko ikastetxeetan edo hezkuntzakoak ez diren administrazioen titulartasun publikoa dutenetan, titulazio hauek behar ditu lanbide-moduluak emateko:

LANBIDE-MODULUAK	TITULAZIOAK
------------------	-------------

<p>3098 Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak 3102 Etxeko sukaldaritza 3104 Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea 3116 Makinekin garbitzea 3145 Bizikidetza-unitatean mendekoak ez diren pertsonen laguntzeko jarduerak 3146 Etxeko segurtasuna E690. Etxeko eguneroko kudeaketarako laguntza</p>	<p>Lizentziaduna, ingeniaria, arkitektoa, edo dagokion mailako titulua edo beste zenbait titulu baliokide.</p>
<p>E691. Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen arreta ematea E800. Laneko prestakuntza eta orientabidea 3147 Lantokiko prestakuntza.</p>	

5.3 Titulartasun pribatuko ikastetxeetan edo hezkuntzakoak ez diren administrazioen titulartasun publikoa dutenetan, titulazio hauek beharko dira lanbide-moduluak emateko:

LANBIDE-MODULUAK	TITULAZIOAK
<p>3098 Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak 3102 Etxeko sukaldaritza 3104 Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea 3116 Makinekin garbitzea 3145 Bizikidetza-unitatean mendekoak ez diren pertsonen laguntzeko jarduerak 3146 Etxeko segurtasuna E690. Etxeko eguneroko kudeaketarako laguntza E691. Egoera berezi iragankorretan dauden pertsonen arreta ematea E800. Laneko prestakuntza eta orientabidea 3147 Lantokiko prestakuntza</p>	<p>Diplomaduna, ingeniari teknikoa, arkitekto teknikoa edo dagokion mailako titulua, edo beste zenbait titulu baliokide.</p> <p>Patroigintza eta modako goi-mailako teknikaria edo beste zenbait titulu baliokide.</p> <p>Jantzigintza Industrialeko Prozesuetako goi-mailako teknikaria edo beste zenbait titulu baliokide.</p> <p>Sukalde Zuzendaritzako goi-mailako teknikaria edota bestelako titulu baliokideak.</p>
	<p>Jatetxe-arloko Zerbitzu Zuzendaritzako goi-mailako teknikaria edota bestelako titulu baliokideak.</p>

6.- Lanbide-moduluen egokitasuna konpetentzia-atalekin, haiek egiaztatu edo baliozkotzeko.

LANBIDE-MODULUAK	KONPETENTZIA-ATAL EGIAZTAGARRIAK
3098 Jantziak eta etxeko arropa mantentzeko lanak	UC1332_1: Etxe partikularrean, arropa eta etxeko oihalak garbitzea, lixatzea eta oinarrizko joste-lanak egitea, eta oheak prestatzea.
3102 Etxeko sukaldaritza	UC1331_1: Etxe partikularrean, elikagaiak prestatzea: erostea, antolatzea, manipulatzeko, kozinatzea eta prestatzea. UC0255_1: Sukaldaritzako oinarrizko hornikuntza-, aurreelaborazio- eta kontserbazio-eragiketak egitea.
3104 Etxe partikularrak, eraikinak, bulegoak eta lokalak garbitzea	UC1330_1: Etxe partikularrak garbitzea. UC0996_1: Esku hartu beharreko espazioetan dauden altzariak garbitzea. UC0972_1: Zoruak, paretak eta sabaiak garbitzea eraikin eta lokaletan. UC1087_1: Kristalak garbitzea eraikin eta lokaletan.
3116 Makinekin garbitzea	UC1088_1: Gainazalak garbitzea eta tratatzea makineria erabiliz eraikin eta lokaletan.

7.- Norgehiagoka egonez gero, titulu honek onarpenerako lehentasun-irizpideak aplikatzeko baimena ematen die erdi-mailako heziketa-ziklo hauetarako.

Titulu honek lehentasuna izango du lanbide-arlo hauetako erdi-mailako titulu guztietan onartzeko:

Ehungintza, Jantzigintza eta Larrugintza.

Ostalaritza eta Turismoa.

Gizarte eta Kultura Zerbitzuak.